

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών**

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών: Επικοινωνία και ΜΜΕ

Κατεύθυνση: Πολιτική Επικοινωνία και Νέα Μέσα

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

**Η επίσκεψη του απερχόμενου Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής
Μπαράκ Ομπάμα στην Αθήνα και η επίσκεψη του Πρωθυπουργού της
Ελλάδας Αλέξη Τσίπρα στην Αμερική.**

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΛΙΖΑ ΤΣΑΛΙΚΗ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΑΘΗΝΑ ΓΙΟΓΙΑΚΑ (ΑΜ 9983201636012)

2016-2017

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου στην καθηγήτριά μου Λίζα Τσαλίκη για την πολύτιμη καθοδήγηση και υποστήριξη που μου παρείχε κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας, αλλά κυρίως γιατί μέσα από τις διαλέξεις της στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών Επικοινωνία και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης με κατεύθυνση Πολιτική Επικοινωνία αποτέλεσε για εμένα πηγή έμπνευσης.

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθώ στην πολύτιμη και καθοριστική συμβολή της Δέσποινας Χρονάκη στην κατανόηση από πλευράς μου της μεθοδολογίας της κριτικής ανάλυσης λόγου σε ένα ευαίσθητο θέμα, όπως αυτό της πολιτικής σάτιρας και του χιούμορ.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλη την οικογένειά μου για τη συνεχή ενθάρρυνσή της να συνεχίσω το ταξίδι μου προς τη γνώση αλλά και για την υπομονή της.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή – Σκοπός της έρευνας.....	4
1 ^ο Κεφάλαιο	6
1.1. Η θεωρία της σύγκλισης (Convergence Theory)	6
1.2. Η πολιτική διάσταση του χιούμορ (Politics of Humor) και τα memes.....	12
2 ^ο Κεφάλαιο	22
2.1. Κύριο ερευνητικό ερώτημα και υποερωτήματα.....	22
2.2. Η ερευνητική μέθοδος: Κριτική Ανάλυση λόγου	22
2.3. Αντικείμενο της έρευνας και ερευνητικό υλικό.....	25
3 ^ο Κεφάλαιο	30
3. Ανάλυση των πολιτικών memes - Αποτελέσματα	30
3.1. Θεματική ενότητα 1: Η εκτός πρωτοκόλλου αντισυμβατική χαλαρότητα και οικειότητα του Έλληνα Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα.....	31
3.2. Θεματική ενότητα 2: Το επίπεδο γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας του Έλληνα Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα.	47
3.3. Θεματική ενότητα 3: Η στροφή και η αλλαγή στάσης και πεποιθήσεων του Έλληνα Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα: η ασυνέπεια που επέδειξε σε σχέση με παλαιότερες θέσεις και δηλώσεις για το αμερικανικό πνεύμα και την πολιτική της Αριστεράς.	65
3.4. Θεματική ενότητα 4: Αντιαμερικανισμός και Καισαριανή	80
4. Συμπεράσματα	84
Βιβλιογραφία.....	92
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία.....	92
Ελληνική Βιβλιογραφία.....	100
Διαδικτυακές Πηγές.....	100

Εισαγωγή – Σκοπός της έρευνας

Στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος Σπουδών “Επικοινωνία και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης” με κατεύθυνση την Πολιτική Επικοινωνία του Τμήματος Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, ανέλαβα την εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας με θέμα την ενσωμάτωση της εικονογραφίας των κοινωνικών μέσων (memes) στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα.

Η μεγάλη επιρροή και απήχηση των πολιτικών memes, τα οποία διαδίδονται με αστραπιαία ταχύτητα πυροδοτώντας ποικίλα σχόλια και συζητήσεις στο δημόσιο διάλογο αποτέλεσαν το βασικό λόγο για τον οποίο επέλεξα το συγκεκριμένο θέμα. Το κίνητρο ήταν να μελετήσω ποια είναι τα μηνύματα που εκπέμπει ο σατιρικός σχολιασμός καταστάσεων της δημόσιας πολιτικής ζωής του τόπου από πολίτες που δεν αρκούνται απλά στο να καταναλώνουν πληροφορίες των παραδοσιακών και μη ΜΜΕ, αλλά δημιουργούν οι ίδιοι το δικό τους ψυχαγωγικό και χιουμοριστικό περιεχόμενο.

Βασικός ερευνητικός σκοπός μου είναι η διερεύνηση των πολιτικών μιμιδίων (political memes) που χρησιμοποιούν τη δημοφιλή κουλτούρα προκειμένου να εγείρουν δημόσιο σχολιασμό γύρω από θέματα που άπτονται της πολιτικής ζωής της Ελλάδας.

Πιο συγκεκριμένα, στην παρούσα εργασία διερευνώ τον τρόπο που χρησιμοποιήθηκαν τα πολιτικά memes από τους απλούς πολίτες με σκοπό να σατιρίσουν και να σχολιάσουν με χιούμορ δύο πολιτικά γεγονότα: την επίσκεψη του απερχόμενου Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής (ΗΠΑ) Μπαράκ Ομπάμα το Νοέμβριο του 2016 στην Αθήνα, τη συνάντησή του με τον Έλληνα Πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα καθώς και το ταξίδι του τελευταίου στην Αμερική και τη συνάντησή του με το νυν Πρόεδρο Ντόναλντ Τράμπ στο Λευκό Οίκο τον Οκτώβριο του 2017.

Για την επίτευξη του ερευνητικού σκοπού συγκέντρωσα τριάντα εννέα memes από το διαδίκτυο, τα οποία ανέλυσα χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της κριτικής ανάλυσης λόγου (critical discourse analysis).

Η εργασία αποτελείται από δύο μέρη: το θεωρητικό υπόβαθρο, που περιλαμβάνει τη βιβλιογραφική ανασκόπηση και την περιγραφή της ερευνητικής μεθοδολογίας και την έρευνα, που περιλαμβάνει την κριτική ανάλυση λόγου των memes.

Οι βασικές θεωρίες που παρουσιάζω είναι η θεωρία της σύγκλισης (convergence theory) και η πολιτική του χιούμορ (politics of humor). Ιδιαίτερη έμφαση δίνω επίσης στη συμμετοχική κουλτούρα (participatory culture), στην πολιτική συμμετοχή των νέων (youth participation), στη συμμετοχική δημοσιογραφία, στην έννοια της συλλογικής ευφυΐας (collective intelligence) και στο πως μπορεί να συνδέονται τα παραπάνω με τη θεωρία της σύγκλισης της δημοφιλούς κουλτούρας και τη θεωρία της πολιτικής του χιούμορ.

Το πρώτο μέρος της εργασίας ολοκληρώνεται με την περιγραφή της μεθοδολογίας, της κριτικής ανάλυσης λόγου (critical discourse analysis) και του υλικού που χρησιμοποιήθηκε (memes από το διαδίκτυο) για την επίτευξη του ερευνητικού μου σκοπού.

Στο δεύτερο μέρος ακολουθεί η αναλυτική παρουσίαση του ερευνητικού μέρους της εργασίας. Έχοντας ως αφετηρία το θεωρητικό υπόβαθρο, επιχειρώ, κάνοντας κριτική ανάλυση λόγου των πολιτικών memes, να απαντήσω στο κύριο ερευνητικό ερώτημα και τα υπο-ερωτήματα της εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, ξεκινώντας από το βασικό ερευνητικό ερώτημα: σε ποιο σημείο διασταυρώνεται η πολιτική ενασχόληση και η συμμετοχή στο πολιτικό γίνεσθαι με τη δημοφιλή κουλτούρα, ιδιαίτερα όταν αυτή παίρνει τη μορφή σατιρικής εικονογραφίας στα κοινωνικά δίκτυα, θα προσπαθήσω να διερευνήσω με ποιους τρόπους μπορεί να θεωρηθεί το παρασκήνιο της επίσκεψης του Μπαράκ Ομπάμα στην Αθήνα το 2016 και της επίσκεψης του Αλέξη Τσίπρα στις ΗΠΑ το 2017, όπως αυτά διακωμωδήθηκαν μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα, ως ένδειξη πολιτικής ενασχόλησης.

Επιπρόσθετα, θα προσπαθήσω να διερευνήσω το ποιος είναι ο δημόσιος διάλογος που άνοιξαν τα memes και ποιος είναι ο ρόλος του χιούμορ και της σάτιρας στην περίπτωση του σχολιασμού μέσω των memes των παραπάνω επισκέψεων και συναντήσεων.

Στο τελευταίο μέρος της εργασίας παρουσιάζω τα συμπεράσματα της μελέτης.

1^ο Κεφάλαιο

1.1. Η θεωρία της σύγκλισης (Convergence Theory)

Η θεωρία της σύγκλισης (convergence theory), που αναπτύχθηκε κατά τις δεκαετίες του '50 με '60, υπό την επίδραση της συνεχούς εξελισσόμενης καπιταλιστικής παραγωγής, υποστηρίζει ότι οι πολιτικές, ιδεολογικές και οικονομικές διαφορές που υφίστανται μεταξύ των καπιταλιστικών και των σοσιαλιστικών συστημάτων σταδιακά μειώνονται (Williamson, 1996).

Η εκβιομηχάνιση και ο εκσυγχρονισμός των κοινωνιών οδηγεί στην αλληλεξάρτηση και την ανάπτυξη ισχυρών δεσμών μεταξύ των κοινωνιών. Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι απαραίτητα στοιχεία για τη λειτουργία και την οικονομική τους επιβίωση (Williamson, 1996).

Στο πλαίσιο αυτό, η θεωρία της σύγκλισης υποστηρίζει ότι όσο μεγαλύτερη είναι η αλληλεξάρτηση μεταξύ των κρατών, τόσο περισσότερο αναδύονται κοινές πολιτισμικές νόρμες και πρότυπα. Ο κανόνας της αλληλεξάρτησης δεν ισχύει μόνο για τα έθνη, αλλά επεκτείνεται και στους απλούς πολίτες, οι σχέσεις των οποίων έχουν αλλάξει από την ανάπτυξη της τεχνολογίας και τη βιομηχανική πρόοδο. Πιο συγκεκριμένα, η εκβιομηχάνιση και η τεχνολογία οδήγησαν τους πολίτες στη δημιουργία δικτύων που είναι κομβικής σημασίας για τη ζωή τους (Barro and Sala-I-Martin, 1991, Jenkins, 2006).

Ο Henry Jenkins (2004) έχει ασχοληθεί με τη θεωρία της σύγκλισης των μέσων. Σε αντίθεση με άλλους θεωρητικούς (Rosenberg, 2007, Dijck, 2009), μελετώντας τις αλλαγές που έχουν επιφέρει τα νέα μέσα, τόσο σε κοινωνικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο, υποστηρίζει ότι η σύγκλιση των μέσων ενημέρωσης είναι κάτι περισσότερο από μία τεχνολογική στροφή, καθώς αλλάζει τις υφιστάμενες σχέσεις που ενυπάρχουν μεταξύ της τεχνολογίας, του κοινού, της αγοράς και της βιομηχανίας (Jenkins, 2004).

Σύμφωνα με τον Jenkins (2004)¹ το περιβάλλον των μέσων διαμορφώνεται από δύο φαινομενικά αντιφατικές τάσεις. Από τη μία υπάρχουν οι νέες τεχνολογίες που έχουν μειώσει τα κόστη παραγωγής και διανομής αυξάνοντας τα κανάλια διανομής και δίνοντας τη δυνατότητα στους καταναλωτές όχι μόνο να σχολιάζουν και να μοιράζονται

¹Ο θεωρητικός στο άρθρο του με τίτλο "*The cultural logic of media convergence*" αναφέρεται στο αμερικάνικο περιβάλλον των μέσων.

το περιεχόμενο των μέσων, αλλά και να το δημιουργούν. Σε αυτό το πλαίσιο, η δύναμη του αποδέκτη των μηνυμάτων των μέσων είναι μεγάλη, αφού πλέον δεν καταναλώνει μόνο μηνύματα, αλλά τα παράγει και ο ίδιος. Από την άλλη, υπάρχει η συγκέντρωση των ΜΜΕ στα χέρια λίγων πολυεθνικών ομίλων, που κυριαρχούν σε όλους τους τομείς της βιομηχανίας της διασκέδασης (Jenkins, 2004).

Σύμφωνα με τον Perrin (2012, κεφ. 34, σελ. 392), η “συγκλίνουσα δημοσιογραφία των μέσων δεν είναι για τους “μοναχούς μαχητές” (lone fighters). Ο Perrin εξηγεί ότι σχεδόν κανείς δεν μπορεί να κάνει τα πάντα άψογα μόνος του και κυρίως σε θέματα Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Μια ιστορία πολυμέσων, μία ιστορία δηλαδή που διαβιβάζεται στους χρήστες μέσω των media είναι μη γραμμική και αρκετά περίπλοκη, καθώς ακολουθεί την ροή των προηγούμενων και των πρόσφατων ειδήσεων. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο Jenkins (2006) ορίζει τη σύγκλιση των μέσων ενημέρωσης ως την αλληλεπίδραση μεταξύ των νέων και των παραδοσιακών μέσων.

Ο Jenkins (2004, 2006) βλέπει τη σύγκλιση των μέσων ως μία διαδικασία κατά την οποία το κοινό χρησιμοποιεί όλα τα μέσα (παραδοσιακά και σύγχρονα) συνδυαστικά, είτε για να διασκεδάσει, είτε για να πληροφορηθεί. Η τεχνολογική σύγκλιση, που υποβοηθά τη σύγκλιση των μέσων, αλλάζει τα πρότυπα ιδιοκτησίας των μέσων ενημέρωσης, που πλέον ελέγχουν όλη τη βιομηχανία της διασκέδασης. Με τη σειρά της, η σύγκλιση των μέσων επιφέρει αλλαγές στον τρόπο που καταναλώνουμε τα μέσα αναδιαμορφώνοντας την εξουσία και την αισθητική τους (Jenkins, 2004).

Στο βιβλίο του με τίτλο "Convergence Culture. Where Old and New Media Collide", ο Jenkins (2006) ορίζει τη σύγκλιση ως τη ροή του περιεχομένου σε πολλαπλές πλατφόρμες, τη συνεργασία μεταξύ των βιομηχανιών των μέσων και τη "μεταναστευτική", όπως χαρακτηρίζει, συμπεριφορά του κοινού των μέσων ενημέρωσης, που αναζητά παντού και πάντα ψυχαγωγικό περιεχόμενο. Μία από τις βασικές θέσεις του θεωρητικού είναι ότι η σύγκλιση αντιπροσωπεύει μία αλλαγή στην πολιτιστική λογική του κοινού (cultural logic) και την ανάδυση νέων πολιτισμικών προτύπων, που ενθαρρύνουν το κοινό να ψάχνει συνεχώς για νέες πληροφορίες και να δημιουργεί δίκτυα για να τις μοιράζεται (Jenkins, 2006).

Η νέα κουλτούρα της σύγκλισης που έχει αναδυθεί στο πλαίσιο των νέων μέσων ενημέρωσης, συνιστά κάτι που διαμορφώνεται, τόσο από "πάνω προς τα κάτω", όσο και από "κάτω προς τα πάνω". Ο Jenkins (2006) χρησιμοποιεί αυτή την έκφραση για να υποδηλώσει την αμφίδρομη σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ του κοινού και αυτών που παράγουν την πληροφορία. Επίσης, πέραν της αμφίδρομης σχέσης, τα νέα μέσα

επιτρέπουν και τη διάδραση του κοινού, που είναι πλέον οργανωμένο σε δίκτυα. Με βάση αυτή τη λογική, η θέση του Jenkins είναι ότι οι “παραγωγοί” του περιεχομένου των media αλληλεπιδρούν με τους καταναλωτές, οι οποίοι *παράγουν* και οι ίδιοι περιεχόμενο, αξιοποιώντας τις δυνατότητες των νέων μέσων (Jenkins, 2006).

Πολλές φορές μάλιστα, η σχέση των δύο δυνάμεων έρχεται σε σύγκρουση λόγω διαφορετικών συμφερόντων και αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη συνεχή αναδιαπραγμάτευση της εξουσίας μεταξύ των ανταγωνιστικών δυνάμεων των νέων μέσων (Deuze, 2005).

Ως συνέπεια της τεχνολογικής σύγκλισης, έχουν εμφανιστεί πολλές μορφές σύγκλισης περιεχομένου. Ένα παραδοσιακό κοινό έντυπο βασίζεται στη σχέση του με σελίδες του διαδικτύου που περιέχουν ειδήσεις και στη σχέση του με πλατφόρμες κοινωνικών μέσων. Οι πλατφόρμες κοινωνικών μέσων προωθούν στο διαδίκτυο ιστορίες πολυμέσων από ειδησεογραφικά sites οι οποίες διαδίδονται και επεκτείνονται με τα σχόλια και τις συζητήσεις των χρηστών. Αυτή η νέα τάση αναφέρεται ως “σύγκλιση κοινωνικών μέσων”. Οι πλατφόρμες κοινωνικών μέσων που χρησιμοποιούνται συχνά από ιστότοπους ειδήσεων είναι το Facebook και το YouTube (Drulă, 2015).

Σύμφωνα με την Drulă, οι ιστορίες πολυμέσων μπορούν εύκολα να διαμοιραστούν και να διανεμηθούν σε πολλές διαφορετικές πλατφόρμες με στόχο την κατάκτηση ενός ακροατηρίου (2015). Οι δημοσιογράφοι παράγουν υλικό που απευθύνεται σε πολλά και διαφορετικά ψηφιακά κανάλια, επειδή τα πολυμέσα προσφέρουν τη δυνατότητα διανομής μιας ιστορίας μέσω πολλαπλών καναλιών. Με λίγα λόγια, η Drulă (2015) αναφέρει ότι η σύγκλιση υποστηρίζει ότι οι ιστορίες πολυμέσων μπορούν εύκολα να διαμοιραστούν και να διανεμηθούν σε πολλές διαφορετικές πλατφόρμες, με στόχο τη συγκέντρωση ενός ακροατηρίου.

Ο Perrin (2012) εξηγεί ότι μια επιτυχημένη διαδικτυακή αφήγηση ιστοριών εξαρτάται από τη συνεργασία μεταξύ των χρηστών και από το εάν κατά τη συγγραφή της ιστορίας λήφθηκε υπόψη το γεγονός ότι απευθύνεται σε πολλά κανάλια. Υπάρχουν πολλές πλατφόρμες για τη συλλογή υλικού από τους χρήστες, όπως οι πλατφόρμες κοινωνικών μέσων Facebook και Twitter που χρησιμοποιούνται μεταξύ άλλων για τη διάδοση πληροφοριών. Η συγγραφή ιστοριών που φιλοξενούνται σε διαφορετικά κανάλια επικοινωνίας αποτελεί πρόκληση για τους δημοσιογράφους πολυμέσων και αναφέρεται σε πτυχές σύγκλισης. Πιο συγκεκριμένα, οι δημοσιογράφοι είναι απαραίτητο να γνωρίζουν τις τρέχουσες τεχνολογίες και τον τρόπο χρήσης τους στην αφήγηση μιας ιστορίας. Οι πληροφορίες σε μια τέτοια ιστορία έχουν ένα πλαίσιο και

μια διαδρομή ανάγνωσης, ανάλογα με τα συμφέροντα και τους σκοπούς των χρηστών. Για παράδειγμα, μία εικόνα με πολιτικό περιεχόμενο, μπορεί να χρησιμοποιηθεί από έναν χρήστη ως τρόπος έκφρασης της άποψής του για κάποιο άλλο θέμα (Perrin, 2012).

Οι Bowman και Willis (2003) μάλιστα υποστηρίζουν ότι τα νέα μέσα κινητοποιούν ή και αναγκάζουν το κοινό να αποσυρθεί σε έναν προσωπικό χώρο πληροφόρησης, όπου ασκεί μεγάλο έλεγχο ως προς το τι βλέπει, τι ακούει, τι απορρίπτει ή τι προωθεί. Επίσης, οι Bowman και Willis (2003) και ο Jenkins (2004, 2006) υποστηρίζουν ότι τα νέα μέσα έχουν τον τρόπο να κινητοποιούν τους χρήστες και να τους δεσμεύουν στη συνεργατική παραγωγή περιεχομένου. Οι Bowman και Willis (2003) ονομάζουν αυτού του είδους το περιεχόμενο "wemedia" (π.χ. Wikipedia).

Έτσι, από τη σύγκλιση των μέσων περνάμε στην έννοια της συμμετοχικής κουλτούρας (participatory culture) που κατέχει επίσης εξέχουσα θέση στο έργο του Jenkins (2006). Σύμφωνα με τον θεωρητικό, η έννοια της συμμετοχικής κουλτούρας αντικατοπτρίζει την ανάδυση νέων προτύπων συμπεριφοράς στο πλαίσιο της σύγκλισης των μέσων, σύμφωνα με τα οποία το κοινό δεν καταναλώνει μόνο πληροφορίες αλλά παράγει κιόλας. Στο πλαίσιο της συμμετοχικής κουλτούρας, οι καταναλωτές μετασχηματίζονται σε συμμετέχοντες, που πρέπει να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους παράγοντας πληροφόρηση και ακολουθώντας μία σειρά από κανόνες, που δεν είναι πλήρως σε θέση να κατανοήσουν (Jenkins, 2006).

Η έννοια της συμμετοχικής κουλτούρας συνδέεται στενά με την έννοια της συμμετοχικής δημοσιογραφίας κατά την οποία ο ίδιος ο πολίτης δημιουργεί και μοιράζεται ειδήσεις αξιοποιώντας τις δυνατότητες του Web 2.0. Οι Deuze and Marjoribanks (2009) αναφέρουν χαρακτηριστικά ότι η κουλτούρα της σύγκλισης των μέσων θα δημιουργήσει τη μελλοντική δημοσιογραφία πολιτών, όπου οι απλοί πολίτες και οι επαγγελματίες δημοσιογράφοι δημιουργούν συνεργατικά τη δημόσια σφαίρα μέσα στις κοινότητες αναφοράς τους (Deuze and Marjoribanks, 2009). Η Drulă (2015) χαρακτηρίζει τη δημοσιογραφία πολυμέσων ως μια μορφή μη εμπορικής δημοσιογραφίας.

Σύμφωνα με τον Jenkins (2006), το κοινό παράγει και αναπαράγει την πληροφόρηση των μέσων ενημέρωσης, καθώς η σύγκλιση συμβαίνει μέσα στο μυαλό του από την πληθώρα των πληροφοριών που συλλέγει από τα Μέσα, με σκοπό την κατανόηση και την οργάνωση της καθημερινότητάς του. Τόσο στα παραδοσιακά όσο και στα νέα Μέσα, υπάρχει υπερπληροφόρηση, με αποτέλεσμα το κοινό να μην μπορεί να

συγκρατήσει το μεγάλο όγκο πληροφοριών από τον οποίο βομβαρδίζεται καθημερινά. Για αυτόν το λόγο, το κοινό κινητοποιείται να ανοίξει συζητήσεις με άλλα άτομα αξιοποιώντας τα νέα Μέσα και παράλληλα επιταχύνοντας και υποβοηθώντας την αναπαραγωγή των ειδήσεων.

Ο Jenkins (2006) βλέπει την υπερπληθώρα της πληροφόρησης ως ένα κίνητρο, ώστε το κοινό να ανοίξει διάλογο προωθώντας την πληροφόρηση που καταναλώνει. Στην πραγματικότητα, οι ευκαιρίες του Web 2.0 καθιστούν το όριο μεταξύ πολυμέσων και σύγκλισης πολύ λεπτό. Οι μορφές πολυμέσων μπορούν να προωθήσουν άχρηστες πληροφορίες, να προκαλέσουν υπερφόρτωση πληροφοριών και διασπορά ψευδών ή και περιττών πληροφοριών (Perrin, 2012).

Η κατανάλωση των πληροφοριών συνιστά μία συλλογική διαδικασία που ο Jenkins (2006) και άλλοι μελετητές (Levy, 2010, Rheingold, 2008, Warner, 2007) ονομάζουν “συλλογική ευφυΐα” (collective intelligence). Η συλλογική ευφυΐα είναι η συνεργατική νοημοσύνη που προκύπτει από τη συνεργασία, τις συλλογικές προσπάθειες και τον ανταγωνισμό πολλών ατόμων και εντοπίζεται στη συναινετική λήψη αποφάσεων. Σύμφωνα με τους μελετητές (Levy, 2010, Rheingold, 2008), ο όρος αναφέρεται κυρίως στην ποσοτικοποίηση της μαζικής δραστηριότητας και περιλαμβάνει μέσα του τη συναίνεση και τον formalισμό. Η συλλογική ευφυΐα συνιστά μία εναλλακτική δύναμη στη δύναμη των μέσων.

Σύμφωνα με τον Jenkins (2006), μαθαίνουμε πώς να χρησιμοποιούμε τη δύναμη της συλλογικής ευφυΐας στις καθημερινές μας αλληλεπιδράσεις στο πλαίσιο της κουλτούρας της σύγκλισης. Ο Levy (2010) υποστηρίζει ότι η συλλογική ευφυΐα προσφέρει ένα νέο μοντέλο για την εμπλοκή του πολίτη στα πολιτικά δρώμενα, ένα μοντέλο που αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο ο απλός πολίτης καταναλώνει το περιεχόμενο και αναδιαμορφώνει την εξουσία των μέσων. Σε αυτό το νέο μοντέλο, δύο είναι οι κυρίαρχες δυνάμεις: ο απλός πολίτης που γίνεται ο ίδιος δημοσιογράφος και συμμετέχει στα πολιτικά δρώμενα της χώρας του, αναδιαμορφώνοντας την εξουσία των Μέσων και τα ίδια τα Μέσα (παραδοσιακά και νέα), που στο πλαίσιο της σύγκλισης, κινητοποιούν τον απλό πολίτη να συμμετέχει στην πολιτική ζωή της χώρας του με έναν τρόπο ψυχαγωγικό, αξιοποιώντας την υποδομή του διαδικτύου και τις τεχνολογικές δυνατότητες (Jenkins, 2006, Levy 2010).

Σύμφωνα με τη θεωρία της σύγκλισης όσο δύο ή περισσότερα άτομα επικοινωνούν μεταξύ τους, τόσο περισσότερο οι απόψεις τους για τον κόσμο θα παρουσιάζουν ομοιότητες. Συγκεκριμένα, οι Richards και Seary (1999, σελ. 4), αναφέρουν ότι η

“απεριόριστη ροή πληροφοριών μέσα στα όρια ενός σχετικά κλειστού συστήματος επικοινωνίας θα οδηγήσει σε σύγκλιση των πεποιθήσεων, των αξιών και της συμπεριφοράς προς μια κατάσταση μεγαλύτερης ομοιομορφίας”.

Λαμβάνοντας τις θεωρίες αυτές υπόψη, μπορούμε να κατανοήσουμε τη σύγκλιση των ιδεών η οποία παρατηρείται στους χρήστες του διαδικτύου (Newell et al, 2008). Οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν τακτικά το Facebook και το Twitter και είναι ενεργοί χρήστες, εκτίθενται περισσότερο σε σατιρικές και κωμικές εικόνες (πολιτικές, θρησκευτικές, κοινωνικές εικόνες κλπ.). Οι ιστορίες για πολιτικά ζητήματα μετακινούν το κοινό συναισθηματικά απαιτώντας μια απάντηση από τους πολιτικούς. Πολλοί μελετητές στον τομέα της δημοσιογραφίας πιστεύουν ότι η δομή των ειδήσεων (εικόνα, ύφος, χρώμα, σοβαρό ή/και χιουμοριστικό στυλ) έχει καθοριστική σημασία στον τρόπο που οι θεατές ή οι αναγνώστες αντιλαμβάνονται τις ειδήσεις. Η δομή που φαίνεται να έχει το μεγαλύτερο αποτέλεσμα είναι αυτή με την εξατομικευμένη αφήγηση η οποία έχει γίνει ιδιαίτερα δημοφιλής τόσο στην ηλεκτρονική (διαδίκτυο) όσο και στην έντυπη (εφημερίδες) αναφορά (Willis, 2007).

Ο Jenkins σύμφωνα με τους Hay και Couldry (2011) υποστηρίζει ότι οι δεξιότητες που αποκτούν τα άτομα μέσω της κουλτούρας της σύγκλισης ως μέλη ενός ακροατηρίου (ψηφοφορία, κυκλοφορία, σχολιασμός, άσκηση πίεσης κλπ.) είναι δεξιότητες που θα χρησιμοποιηθούν κάποια στιγμή για “σοβαρούς” σκοπούς, αλλάζοντας τον τρόπο λειτουργίας της θρησκείας, της παιδείας, της δικαιοσύνης, της πολιτικής, της διαφήμισης, πιθανά και του στρατού.

Μέσω του σχολιασμού των πολιτικών μιμιδίων που κυκλοφορούν στο διαδίκτυο, οι χρήστες είναι πιθανό να αλλάζουν πολιτικές πεποιθήσεις και απόψεις και ως εκ τούτου σε αρκετές περιπτώσεις να αλλάζουν και την πορεία της πολιτικής. Επιπλέον, οι χρήστες του διαδικτύου, φαίνεται να εκφράζουν με μεγαλύτερη άνεση τις πολιτικές και θρησκευτικές τους απόψεις σε κοινωνικά δίκτυα, όπως το Facebook και το Twitter (Couldry 2011).

Έχοντας μελετήσει τη θεωρία της σύγκλισης, στην επόμενη ενότητα του θεωρητικού κεφαλαίου θα παρουσιάσω βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις για το ρόλο της πολιτικής του χιούμορ και της δημοφιλούς κουλτούρας στην κινητοποίηση των πολιτών για συμμετοχή στην πολιτική ζωή της χώρας τους.

1.2. Η πολιτική διάσταση του χιούμορ (Politics of Humor) και τα memes

Η πολιτική διάσταση του χιούμορ ή αλλιώς το πολιτικό χιούμορ, αναφέρεται σε αστείες καταστάσεις με αστείες εικόνες, αναφορές διάσημων (quotes) ή videos που σχετίζονται με την πολιτική. Πολλές φορές το πολιτικό χιούμορ χρησιμοποιεί ανέκδοτα ή σατιρικά λεκτικά σχόλια, που συνοδεύουν μία εικόνα, ένα σκίτσο ή μία γελοιογραφία, παρουσιάζοντας με ψυχαγωγικό και αστείο τρόπο πολιτικές αποφάσεις ή συμπεριφορές (Stein, 1989, Strinati and Wagg, 2004).

Πέραν των προαναφερθέντων, η πολιτική του χιούμορ χρησιμοποιεί και γνωστούς κωμικούς ηθοποιούς προκειμένου να αυξήσει την εμπλοκή του κοινού στα πολιτικά τεκταινόμενα της χώρας. Πιο συγκεκριμένα, όπως αναφέρουν οι Strinati και Wagg, τα κωμικά κείμενα των κωμικών ηθοποιών, πολλές φορές αντανakλούν ή επιδιώκουν να αμφισβητήσουν συγκεκριμένες πολιτικές ενέργειες εγείροντας το διάλογο για συγκεκριμένες πολιτικές περιστάσεις (2004, Wagg, 1998).

Η πολιτική του χιούμορ, λόγω των μέσων που χρησιμοποιεί και με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών, στο πλαίσιο της σύγκλισης επιφέρει σημαντικούς πολιτισμικούς μετασχηματισμούς. Οι νέες τεχνολογίες έχουν δημιουργήσει καταστάσεις που επιτρέπουν στη γλώσσα της πολιτικής να φθάνει στο ευρύτερο κοινό με τη βοήθεια απλών και διασκεδαστικών εικόνων ή δηλώσεων, που "καταναλώνονται" εύκολα και κινητοποιούν το κοινό να τις αναπαράγει και να τις διαδώσει. Αυτό συμβαίνει, διότι η πολιτική του χιούμορ χρησιμοποιεί την κοινή καθομιλουμένη, λαϊκή γλώσσα, παρά τον επίσημο πολιτικό λόγο (Stein, 1989).

Τις τελευταίες δεκαετίες, λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης της τεχνολογίας και της έλευσης του Web 2.0, έχει αναπτυχθεί ένα συμμετοχικό μοντέλο κουλτούρας στο οποίο τα άτομα δεν καταναλώνουν απλά το περιεχόμενο των μέσων, αλλά στο πλαίσιο συνεργατικών δικτύων παράγουν περιεχόμενο συμμετέχοντας ενεργά στην διαμόρφωση των πολιτικών τεκταινόμενων, αξιολογώντας κριτικά το περιεχόμενο που καταναλώνουν, αναδιαμορφώνοντάς το και διαδίδοντάς το ταυτόχρονα. Σε αυτό το πλαίσιο, έχουν δημιουργηθεί διαδικτυακές (online) κοινότητες χρηστών (π.χ. Tumblr), όπου το περιεχόμενο που παράγουν οι χρήστες (user generated content) παίζει κομβικό ρόλο (Sreekumar and Vadrevu, 2013).

Υπάρχουν πολλά είδη περιεχομένου που οι χρήστες μπορούν να δημιουργήσουν για να εκφέρουν έμμεσα τη γνώμη τους για τα πολιτικά τεκταινόμενα της χώρας τους. Εξέχουσα θέση μεταξύ των παραπάνω κατέχουν τα memes. Πρόκειται για

αυτοαναπαραγόμενες μονάδες πολιτισμικού περιεχομένου ή πολυτροπικά συμβολικά κείμενα που λειτουργούν ως μέσα για τη μεταφορά πολιτισμικών ιδεών, συμβόλων ή πρακτικών μεταξύ των ατόμων που μοιράζονται μία κοινή κουλτούρα (Sreekumar and Vadrevu, 2013).

Ο όρος "meme" έχει συνδεθεί με τον εξελικτικό βιολόγο Richard Dawkins (1982), ο οποίος περιγράφει τον όρο ως μια φυσική ανθρώπινη διαδικασία για την εξάπλωση, την αναπαραγωγή και την τροποποίηση των ιδεών και του πολιτισμού. Τα memes παρομοιάζονται με τα γονίδια και τους ιούς. Γίνονται αντιληπτά ως μονάδες πολιτιστικών πληροφοριών οι οποίες, σύμφωνα με τη βιολογική μεταφορά, αναπαράγονται, εξελίσσονται και μεταλλάσσονται, όπως τα γονίδια. Με άλλα λόγια, τα memes είναι η βασική μονάδα της πολιτιστικής μετάδοσης που σχηματίζεται με διαδικασίες ταυτόσημης αντιγραφής και την ικανότητα εισαγωγής καινοτομιών που επιτρέπουν παρεκκλίσεις (Bury, 2016).

Η Shifman (2013) αναφέρει πως οι δύο όροι από τη βιολογία, οι ιοί και τα γονίδια, είναι ιδιαίτερα διαδεδομένοι στη συζήτηση για τα memes και χρησιμοποιούνται μεταφορικά προκειμένου να αναδειχθεί η ομοιότητά τους, αναφορικά με το κοινό χαρακτηριστικό της γρήγορης εξάπλωσής τους. Αυτή η παρομοίωση - μεταφορά γίνεται φανερή όταν γίνεται λόγος για "ιογενές" περιεχόμενο. Ωστόσο, οι Jenkins et al (2009) δικαίως ισχυρίζονται ότι αυτή η μεταφορά έχει χρησιμοποιηθεί με προβληματικό τρόπο, θεωρώντας τους ανθρώπους ως αβοήθητα και παθητικά πλάσματα, ευαίσθητα στην κυριαρχία των "σνακ" μέσω των media (δηλαδή των εικόνων και video που έχουν δημιουργηθεί πρόχειρα και γρήγορα), τα οποία έχουν έλλειψη σε νόημα και μολύνουν το μυαλό τους.

Ανάμεσα στα βασικότερα χαρακτηριστικά των memes είναι ότι εξελίσσονται μέσω διασκευών και σχολίων. Τα memes εξαπλώνονται γρήγορα μεταξύ ομοιογενών πολιτισμικών κοινοτήτων φτάνοντας σε ένα εκτεταμένο ακροατήριο που δεν υπόκειται σε γεωγραφικούς περιορισμούς συνόρων. Έχουν τη δυνατότητα να επικεντρώνονται σε φαινομενικά ασήμαντα θέματα, τα οποία όμως τραβούν πολύ την προσοχή του κοινού. Τέλος, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη διακειμενικότητα, που δε σχετίζεται μόνο με τα memes, αλλά με τη δημοφιλή κουλτούρα (popular culture) εν γένει (Dijk, 2009, Sreekumar and Vadrevu, 2013).

Η Shifman (2013) στο έργο της "Memes in a Digital World: Reconciling with a Conceptual Troublemaker" παρουσιάζει τρία βασικά χαρακτηριστικά που αποδίδονται στα memes και τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για την ανάλυση του σύγχρονου

ψηφιακού πολιτισμού. Πρώτον, τα memes αποτελούν μονάδες πολιτιστικής πληροφορίας που περνούν από άτομο σε άτομο, αλλά κλιμακώνονται σταδιακά και διαμορφώνουν ένα κοινωνικό φαινόμενο. Παρόλο που εξαπλώνονται σε μια μικροβάση, τα memes συμβάλλουν στη διαμόρφωση νοοτροπίας και συμπεριφοράς των κοινωνικών ομάδων. Αυτό το χαρακτηριστικό είναι εξαιρετικά συμβατό με τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνεται η κουλτούρα στην εποχή του διαδικτύου, η οποία χαρακτηρίζεται από πλατφόρμες εφαρμογών που διευκολύνουν τη διακίνηση του περιεχομένου που δημιουργεί ο χρήστης. Ένα δεύτερο χαρακτηριστικό των memes είναι ότι αναπαράγονται με διάφορα μέσα, όπως εικόνες, σχόλια χρηστών στο Twitter και στο Facebook ή βίντεο μικρού μήκους. Στη διάδοση ενός μιμιδίου μέσω του προφορικού λόγου από τον έναν χρήστη σε κάποιον άλλο, οι άνθρωποι συνειδητοποιούν τα memes μέσω των αισθήσεών τους, τα επεξεργάζονται στο μυαλό τους και στη συνέχεια τα "ανακατασκευάζουν" για να τα μεταδώσουν σε άλλους (Dawkins, 1982). Ένα τρίτο χαρακτηριστικό των memes που τα καθιστά ελκυστικά για τους μελετητές που παρακολουθούν τις εξελίξεις στον ψηφιακό πολιτισμό, είναι η διάδοσή τους μέσω του ανταγωνισμού και της επιλογής. Η απήχηση, η άμεση και ραγδαία εξάπλωση των memes καθορίζεται από το επίπεδο προσαρμογής τους στο κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο διαδίδονται.

Επιπρόσθετα, το χιούμορ και το διασκεδαστικό περιεχόμενο των memes συμβάλλουν στην προσέλκυση ενδιαφέροντος και στη διατήρηση μιας πληροφορίας στη μνήμη ενός ατόμου (Davison, 2012, Shifman, 2013). Ταυτόχρονα, τα memes χαρακτηρίζονται από τις τρεις βασικές διαστάσεις της παρωδίας, του σαρκασμού και της ειρωνείας (Gregorowicz, 2013). Το χιούμορ έχει τη δύναμη να αφοπλίζει το κοινό και να το κάνει πιο ανοιχτό στη μετάδοση σχολίων (Polk et al, 2009).

Όπως συμβαίνει και με άλλα προϊόντα της πολιτικής κουλτούρας, τα πολιτικά memes συχνά απορρίπτονται ως ασήμαντα αντικείμενα που στερούνται πολιτικής σημασίας και ως έχοντα βασικό στόχο τους τη διασκέδαση. Ωστόσο, τα πολιτικά memes, που ανακατασκευάζονται και κυκλοφορούν στο διαδίκτυο σχολιάζοντας με ψυχαγωγικό, σατιρικό ή και πολλές φορές ειρωνικό τρόπο πολιτικές δράσεις και πρόσωπα, δε θα πρέπει να απορρίπτονται ως ασήμαντα καθώς διαμορφώνουν το πολιτικό και το πολιτιστικό τοπίο μίας χώρας (Becker, 2014, Sreekumar and Vadrevu, 2013). Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα, μπορεί να αναφερθεί το meme (παράδειγμα meme 1) που δημιουργήθηκε για να σχολιάσει με ψυχαγωγικό τρόπο την άφιξη του Μπαράκ Ομπάμα στο αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος στην Ελλάδα και το λάθος στρώσιμο του κόκκινου χαλιού για την υποδοχή του. Πριν τη δημιουργία του meme, υπήρξε η

φωτογραφία που δημοσιεύθηκε για την κάλυψη του θέματος της επικαιρότητας. Στη συνέχεια, ακολούθησε η εξέλιξη της φωτογραφίας μέσω του σχολίου "ή στραβά πάει το χαλί ή στραβά αρμενίζουμε". Το σχόλιο αποτελεί παράφραση της ελληνικής παροιμίας "ή στραβός είναι ο γιαλός ή στραβά αρμενίζουμε", που χρησιμοποιείται όταν υπάρχει διαπίστωση κάποιου λάθους του οποίου η υπαιτιότητα αποκρύπτεται ή δεν εντοπίζεται.

Παράδειγμα meme 1

Η δημιουργία αυτού του meme είχε ως σκοπό τη διακωμώδηση ενός θέματος που σχολιάστηκε στην πολιτική επικαιρότητα και αφορούσε το ελαττωματικό στρώσιμο του κόκκινου χαλιού κατά την άφιξη του Προέδρου των ΗΠΑ στο αεροδρόμιο. Αυτό το meme, που διαδόθηκε στο διαδίκτυο και σε πολλά social media, επικεντρώνεται φαινομενικά σε ένα ασήμαντο θέμα (στο λάθος στρώσιμο του κόκκινου χαλιού) και τραβάει την προσοχή του κοινού λόγω της γνωστής ελληνικής λαϊκής παροιμίας (χρήση λαϊκής γλώσσας). Ωστόσο, εκμεταλλεύεται τη λαϊκή κουλτούρα χρησιμοποιώντας τη λαϊκή γλώσσα για να περάσει συγκεκριμένα πολιτικά μηνύματα. Πιθανά να υπονοεί τη γενικότερη αρνητική πορεία της χώρας (οικονομική κρίση) ή την αλλαγή στάσης της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ απέναντι στο αμερικανικό πνεύμα. Η υποδοχή του Προέδρου ΗΠΑ από την αριστερή κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ γίνεται αντικείμενο αρνητικού σχολιασμού και κριτικής (στραβά αρμενίζουμε), διότι ο Πρόεδρος της Αμερικής αποτελεί ένα καθιερωμένο σύμβολο του καπιταλισμού που πρεσβεύει αντίθετες αξίες από αυτές που χαρακτηρίζουν την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ

(αντιαμερικανικό πνεύμα), ως μετεξέλιξη του Συνασπισμού και του παλαιότερου ΚΚΕ Εσωτερικού και δεδομένων των σχέσεων τους με τις ΗΠΑ.

Η πολιτική σάτιρα είναι ένας από τους βασικότερους σκοπούς των memes, καθώς η σάτιρα, ως διασκεδαστική διαστρέβλωση της πραγματικότητας, κινητοποιεί τη γνωστική επεξεργασία των πληροφοριών από το κοινό και τη συμμετοχή του με σχόλια. Ταυτόχρονα εγείρει το δημόσιο διάλογο, καθώς τα σατιρικά memes έχουν διφορούμενη σημασία πολλές φορές (LaMarre, Landreville and Beam 2009, Milner, 2012, Milner 2013).

Σύμφωνα με την Colletta (2009), η σάτιρα ορίζεται ως μια μορφή που αναδεικνύει ανθρώπινες συμπεριφορές που χαρακτηρίζονται από ανηθικότητα ή ανοησία με στόχο τη γελοιοποίηση και την περιφρόνηση. Εξηγεί πως πρόκειται για μια επίθεση ή κριτική σε οποιοδήποτε λάθος ή ανοησία χρησιμοποιώντας την καυστικότητα, ενώ παράλληλα αποτελεί μια κριτική για το τι θεωρεί ο συγγραφέας ότι αποτελεί επικίνδυνο θρησκευτικό, πολιτικό, ηθικό ή κοινωνικό πρότυπο.

Τα κακόβουλα αστεία συνιστούν χαρακτηριστικό στοιχείο της πολιτικής σάτιρας και πολλές φορές χρησιμοποιούνται για να υποβιβάσουν τον πολιτικό αντίπαλο. Η γερμανική λέξη, που χρησιμοποιείται και στην αγγλική βιβλιογραφία για τα κακόβουλα αστεία μέσω της χρήσης των πολιτικών memes είναι "schadenfreude". Σύμφωνα με τη Watts (2008), τα κακόβουλα αστεία χρησιμοποιούνται ευρέως τόσο στον κόσμο της πολιτικής όσο και στον κόσμο του θεάματος και υποδηλώνουν την κρυφή χαρά που νιώθει κάποιος για την αποτυχία ενός αντιπάλου του. Τα κακόβουλα αστεία ενέχουν μέσα τους μία χαρά που απορρέει από τις προσωπικές πεπτοιθήσεις των υποκειμένων αναφορικά με την απονομή δικαιοσύνης στον εκάστοτε αντίπαλο (Watts, 2008).

Πέραν των σατιρικών memes, υπάρχουν και τα ψυχαγωγικά τα οποία μπορεί, είτε να προσβάλλουν, είτε να εξευτελίζουν το εικονιζόμενο πρόσωπο με αστείο τρόπο. Τα ψυχαγωγικά memes πολλές φορές ενέχουν μέσα τους σατιρικά στοιχεία. Αυτού του είδους τα memes, απεικονίζουν πολιτικά πρόσωπα με τη μορφή cartoons και λόγω του ότι προκαλούν γέλιο μπορεί να γίνουν πολύ εύκολα viral στο διαδίκτυο. Επίσης, τα ψυχαγωγικά memes, όπως και τα σατιρικά εγείρουν το δημόσιο διάλογο και δημιουργούν δημόσιες διαμάχες και έριδες διχάζοντας την κοινή γνώμη (Bourdon and Boudana, 2016, Kuipers, 2002, 2011, Watts, 2008).

Όλα τα memes που διαδίδονται μέσω του διαδικτύου αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της δημοφιλούς κουλτούρας, τα οποία διασκευάζονται από τους χρήστες με σκοπό τη

μίμηση της πραγματικότητας, δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο μία κοινή πολιτισμική εμπειρία. Με τη χρήση του χιούμορ, τα ψυχαγωγικά memes πολιτικού περιεχομένου επιδιώκουν την εμπλοκή του κοινού σε θέματα δημόσιου ενδιαφέροντος, που διαφορετικά θα του ήταν αδιάφορα (Kuipers, 2011).

Η ειρωνεία, που επικρατεί σε πολλά πολιτικά memes και είναι διάχυτη στα νέα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, πολλές φορές είναι δύσκολο να εντοπιστεί ή να γίνει αντιληπτή από το κοινό. Η ειρωνεία μπορεί να εντοπιστεί στα memes με βάση δύο κριτήρια: α) τη χρήση παιχνιδιάρικης γλώσσας που υπονοεί το αντίθετο από αυτό που λέει το κείμενο και β) την έκφραση ενός συναισθήματος που έρχεται σε άμεση αντίθεση με ό,τι πραγματικά πιστεύεται μέχρι εκείνη τη στιγμή (Colletta, 2009, Reyes, Rosso and Veale, 2013).

Η Kuipers (2011), που διερεύνησε το ρόλο των memes στην πολιτική του χιούμορ, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα memes, ως μοντέρνα μορφή σάτιρας, που δημιουργείται από τους χρήστες του διαδικτύου, συνιστούν πηγή πολιτικής κριτικής, σχολιάζοντας τα πολιτικά τεκταινόμενα με σατιρικό τρόπο. Επίσης, η θεωρητικός υποστηρίζει ότι τα memes μπορούν δυνητικά να ενισχύσουν την εμπλοκή του πολίτη στη δημόσια σφαίρα. Τέλος, η Kuipers (2002) έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τα σατιρικά memes, που ενέχουν μέσα τους και μία μορφή χιούμορ, δεν είναι τίποτα περισσότερο παρά μία μορφή αντίδρασης στον τρόπο που τα μέσα καλύπτουν συγκεκριμένα θέματα. Πιο συγκεκριμένα, τα αστεία που λαμβάνουν χώρα στο διαδίκτυο συνιστούν ένα κολάζ που δημιουργείται με τη συλλογή εικόνων και φράσεων που χρησιμοποιούν τα δημοφιλή μέσα (Kuipers, 2002, 2011). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν και τα συμπεράσματα του Hoying (2014), ο οποίος υποστηρίζει ότι οι διάφορες τεχνο-πολιτιστικές δυνάμεις (π.χ. σοκ, φάρσα, παρωδία), που συνθέτουν το χώρο της μπλογκόσφαιρας (blogosphere), μπορούν να ερμηνευτούν υπό το πλαίσιο των πολιτικών συμφραζόμενων και του τρόπου δόμησης της εξουσίας (Hoying, 2014).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζουν τα ευρήματα μελετητών (Bauckhage, 2011, Kuipers, 2011, LaMarre, Landreville and Beam 2009) που διερευνούν την επίδραση των πολιτικών memes στο νεανικό κοινό. Οι συγκεκριμένοι μελετητές, υποστηρίζουν ότι τα πολιτικά memes κάνουν την πολιτική πιο προσιτή στους νέους ανθρώπους που είναι ενθουσιώδεις και επηρεάζονται από τη δημοφιλή κουλτούρα. Τα πολιτικά memes, ιδιαίτερα αυτά που διαδίδονται στα νέα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, έχουν τη δύναμη να εμπλέκουν στο σχολιασμό των πολιτικών τεκταινόμενων ακόμη και τους νέους που δεν ασχολούνται δραστικά με την πολιτική.

Αυτό το επιτυγχάνουν χρησιμοποιώντας φυσικά τα νέα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που είναι πιο δημοφιλή στους νέους αλλά ταυτόχρονα και διάφορες εκφάνσεις της δημοφιλούς κουλτούρας. Στο πλαίσιο της σύνδεσης της δημοφιλούς κουλτούρας και της πολιτικής συμμετοχής, ο John Street (2004, σελ. 438), στο άρθρο του “Celebrity Politicians: Popular Culture and Political Representation”, αναφέρεται στα πολιτικά πρόσωπα που μεταδίδουν τις απόψεις και τις πολιτικές τους θέσεις βασιζόμενοι επικοινωνιακά σε επώνυμες προσωπικότητες (διάσημους) ή παρουσιάζοντας τους εαυτούς τους χρησιμοποιώντας εργαλεία και επικοινωνιακές μεθόδους αντίστοιχες με αυτές που εφαρμόζουν οι επώνυμοι από το χώρο του θεάματος (celebrities) για να προωθήσουν τον εαυτό του. Ισχυρίζεται πως αρκετοί υποψήφιοι ή εκλεγμένοι πολιτικοί χρησιμοποιούν τις ενώσεις των διασημοτήτων προκειμένου να ενισχύσουν την εικόνα τους και να μεταδώσουν τα μηνύματά τους. Οι ενέργειες που χρησιμοποιούν για την επίτευξη του σκοπού τους περιλαμβάνουν την υιοθέτηση πρακτικών επικοινωνίας, προώθησης και προβολής που προέρχονται από το χώρο των επωνύμων. Ένα παράδειγμα τέτοιας πρακτικής αποτελεί η εκμετάλλευση των ευκαιριών φωτογράφισης με επώνυμες προσωπικότητες προκειμένου τα ακροατήρια να συνδέσουν ένα πολιτικό πρόσωπο με διασημότητες που προέρχονται από το χώρο της ψυχαγωγίας και της διασκέδασης.

Επιπρόσθετα, ο John Corner (2007, σελ. 226), στο άρθρο του με τίτλο “Media, power and political culture” χαρακτηρίζει την πολιτική κουλτούρα ως μία ευρεία έννοια η οποία είναι χρήσιμη για τη συσχέτιση διαφορετικών στοιχείων στο σύνθετο μοντέλο που απαρτίζουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, οι πρακτικές της δημοσιογραφίας, το ακροατήριο και οι σύγχρονες τεχνικές προώθησης και προβολής των πολιτικών προσώπων. Η δημοφιλής κουλτούρα, οι αξίες και τα νοήματα που πηγάζουν από αυτήν αποτελούν τα βασικά στοιχεία από όπου η πολιτική και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης αντλούν τα συνθήματά τους και διαμορφώνουν τις εκκλήσεις τους προς τα κοινά στα οποία απευθύνονται. Αυτή την προσέγγιση υιοθετεί και ο Dick Pels στο από κοινού έργο του με τον Corner με τίτλο “Media and the Restyling of Politics: Consumerism, Celebrity and Cynicism” (2003).

Η πολιτική γίνεται πιο οικεία στους νέους μέσω της ψυχαγωγίας, προσελκύοντας την προσοχή των νέων και δίνοντάς τους τη δυνατότητα της ελεύθερης συμμετοχής. Τα νέα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιούνται από το νεανικό κοινό κυρίως για ψυχαγωγικούς λόγους, έχουν τη δύναμη να αυξήσουν την εμπλοκή των νέων στην πολιτική ζωή της χώρας τους για το λόγο αυτό άλλωστε χρησιμοποιούνται και ευρέως από τους πολιτικούς (Baumgartner and Morris, 2009).

Η χρήση των πολιτικών memes από τους νέους συνιστά όχι μόνο έναν τρόπο πολιτικής συμμετοχής, αλλά και έναν τρόπο αυτο-έκφρασης, καθότι η δημιουργία memes τους δίνει τη δυνατότητα να εκφραστούν δημιουργικά στο πλαίσιο της σύγκλισης των μέσων (Bauckhage, 2011, Kuipers, 2011, LaMarre, Landreville and Beam 2009, Scott and Street, 2000).

Στο πλαίσιο του πολιτικού λόγου, οι δημιουργοί των πολιτικών memes συνήθως αναφέρονται σε ειδήσεις της επικαιρότητας και προσπαθούν να χλευάσουν πολιτικά γεγονότα ή τον πολιτικά υπεύθυνο γι' αυτά. Τα πολιτικά memes συνιστούν, πάνω απ' όλα, παραδείγματα επικρίσεων της πολιτικής πραγματικότητας (Shifman, 2011).

Το πολιτικό χιούμορ είναι ένας γενικός όρος που περιλαμβάνει οποιοδήποτε χιουμοριστικό κείμενο που ασχολείται με πολιτικά θέματα, ανθρώπους, γεγονότα, διαδικασίες ή θεσμούς. Μέσα σε αυτή την ευρεία κατηγορία, η πολιτική σάτιρα διαδραματίζει συγκεκριμένο ρόλο. Σύμφωνα με το Young (2008), η πολιτική σάτιρα έχει σχεδιαστεί για να προκαλέσει γέλιο, ενώ ταυτόχρονα διαμορφώνει κρίση και άποψη. Αυτή η διαμόρφωση της κρίσης διαχωρίζει τη σάτιρα από τις ευρύτερες έννοιες του πολιτικού χιούμορ. Τα ανέκδοτα και τα κείμενα που αντιμετωπίζουν τα πολιτικά θέματα με ευφυή τρόπο, αλλά δεν προσφέρουν κριτική στα θεσμικά όργανα, τις πολιτικές ή τους κοινωνικούς κανόνες, δεν αποτελούν σάτιρα (Young, 2008).

Ο Baumgartner (2007), που μελέτησε το ρόλο της πολιτικής του online χιούμορ στη συμπεριφορά των νέων, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αυτό μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην πολιτική συμπεριφορά και στις πολιτικές πεποιθήσεις των νέων λόγω του ότι τις περισσότερες φορές το πολιτικό χιούμορ είναι κομματικής φύσεως. Αυτό σημαίνει ότι το πολιτικό χιούμορ μερικές φορές χρησιμοποιείται ως εργαλείο από τους υποστηρικτές κάποιου κόμματος για τη δημιουργία αρνητικών αντιλήψεων που αφορούν σε ένα πρόσωπο του αντίπαλου πολιτικού κόμματος (Baumgartner, 2007).

Τα memes αποτελούν έναν τρόπο μέσω του οποίου απλοί, καθημερινοί άνθρωποι έχουν τη δυνατότητα να σχολιάζουν την πολιτική πραγματικότητα, να εκφράζουν δημόσια και την άποψή τους και να ασκούν σκληρή κριτική. Σε αρκετές περιπτώσεις τα memes έχουν προσβλητικό, χυδαίο χαρακτήρα και δυσφημούν πολιτικά πρόσωπα. Η ανωνυμία πίσω από την οποία κρύβονται με ψευδώνυμα οι άνθρωποι που δημιουργούν τα memes αποτελεί ένα πολύ σοβαρό θέμα. Το γεγονός ότι τα memes εκλαμβάνονται συνήθως ως απλά αστεία αλλά και η ανώνυμη δημοσίευση και διακίνησή τους στο διαδίκτυο προστατεύουν τους δημιουργούς από πιθανές νομικές συνέπειες. Στο πλαίσιο αυτό τα memes εκλαμβάνονται ως ένας βολικός και

ταυτόχρονα ασφαλής τρόπος έκφρασης των απόψεων των πολιτών. Ως αποτέλεσμα αποτελούν κάτι πολύ παραπάνω από ένα απλό περιεχόμενο ψυχαγωγίας, καθώς στις περιπτώσεις που οι αναγνώστες τους δεν παρακολουθούν τις πολιτικές εξελίξεις και τη σχετική ειδησεογραφία, γίνονται πολύ ισχυρά εργαλεία πολιτικής επικοινωνίας στα χέρια πολιτικών αντιπάλων που επιτυγχάνουν τη δυσφήμιση πολιτικών προσώπων ή καταστάσεων (Kobierecki, 2014).

Οι υποστηρικτές της χρήσης της πολιτικής του χιούμορ (Bauckhage, 2011, Baumgartner, 2007, Baym 2006, 1995, Scott and Street, 2000) θεωρούν ότι η χρήση των memes συνιστά έναν τρόπο έκφρασης των νεαρών κυρίως πολιτών, που τους βοηθάει να κατανοήσουν την δημοκρατία χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τις πτυχές που βρίσκονται στον πυρήνα των θεσμικών δομών. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι νέοι συμμετέχουν στην πολιτική ζωή της χώρας τους χωρίς να έχουν πάντοτε τις απαραίτητες γνώσεις για τη λειτουργία της δημοκρατίας και της πολιτικής. Η χρήση των memes τους δίνει τη δυνατότητα να λαμβάνουν, να κατανοούν και να ερμηνεύουν τα μηνύματα του πολιτικού χώρου (Bauckhage, 2011, Baumgartner, 2007, Baym 2006, 1995, Scott and Street, 2000, Sreekumar and Vadrevu, 2013).

Κατά τον Van Dijk (2013), οι περισσότεροι πολίτες ανταλλάσσουν πολιτικά memes, κυρίως με στενούς φίλους και ανθρώπους που γνωρίζουν στα κοινωνικά μέσα ενημέρωσης, με σκοπό την ενίσχυση των κοινωνικών τους συνδέσεων. Αυτό κατά τον Bury (2016) ορίζεται ως η κοινωνική λογική της συμμετοχής, υποστηρίζοντας ότι οι άνθρωποι παίρνουν μέρος στην οικοδόμηση κοινωνικών δικτύων “που αποδεικνύει μια διαρκή ανθρώπινη λαχτάρα για τη συμμετοχή σε μια κοινότητα” (Bury, 2016). Αυτή η ομάδα ανθρώπων μοιράζεται πολιτικά memes που ενδέχεται να βρουν οι άλλοι αστεία ή ενδιαφέροντα, σε μια προσπάθεια τόσο να ενισχύσουν τους κοινωνικούς τους δεσμούς με τους άλλους, όσο και να φανούν γνώστες με το σχετικό θέμα του meme και να ενισχύσουν την εικόνα τους (Berger και Milkman 2012).

Παράλληλα όμως, η ψυχαγωγική διάσταση των memes επιτυγχάνει να εγείρει τον προβληματισμό των νεαρών πολιτών για την πολιτική (πώς είναι και πώς θα έπρεπε να είναι), καθιστώντας την ιδιότητα του πολίτη πιο διασκεδαστική και ευχάριστη. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μίας κουλτούρας, η οποία μετασχηματίζει την κοινωνία επιβάλλοντας κοινές αξίες, ιδέες και πρότυπα. Ομάδες ατόμων κριτικάρουν την πολιτική και τα κακώς κείμενα με έναν ψυχαγωγικό τρόπο (Bauckhage, 2011, Baumgartner, 2007, Baym 2006, 1995, Sandlin and Milan, 2015).

Πρόσφατες μελέτες αποδεικνύουν ότι η έκθεση στο πολιτικό χιούμορ μπορεί να συσχετιστεί με την αναγνώριση πληροφοριών και την ανάγκη του θεατή να ενημερωθεί (Hart, 2013). Ίσως αυτός είναι ένας λόγος που έχει αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των μεταμεσονύχτιων talk-shows. Η σάτιρα που χρησιμοποιείται στην πολιτική κωμωδία στα talk-shows αργά το βράδυ είναι μια διφορούμενη μορφή κωμωδίας που απαιτεί από το κοινό να εφαρμόζει γνωστικές προσπάθειες για την επεξεργασία των αστείων (LaMarre et al, 2014).

Στο πλαίσιο της ανακύκλωσης των media, η Shifman (2011), στο έργο της “An Anatomy of a YouTube Meme”, αναφέρεται στα μετα-μιμίδια τα οποία συνοψίζουν την εποχή της κουλτούρας της σύγκλισης (Jenkins, 2006), στην οποία το περιεχόμενο μεταφέρεται σε “παλιά” και “νέα” μέσα ενημέρωσης. Τα μετα-μιμίδια συχνά αναγνωρίζουν την επιτυχία ενός συγκεκριμένου meme πριν μεταφορτωθούν στο YouTube. Μια διακριτική μορφή μετα-μιμίδιου περιλαμβάνει τη συγκέντρωση πολλών επιτυχημένων βίντεο memes σε ένα κείμενο ή ακόμη και τη χρήση της ίδιας εικόνας με διαφορετικούς διαλόγους και φράσεις κάθε φορά.

Έχοντας μελετήσει τη θεωρία της σύγκλισης και το ρόλο της πολιτικής του χιούμορ και της δημοφιλούς κουλτούρας στην κινητοποίηση των πολιτών για συμμετοχή στην πολιτική ζωή της χώρας τους, προέκυψαν κάποια βασικά ερευνητικά ερωτήματα, που διατυπώνονται στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας.

2^ο Κεφάλαιο

2.1. Κύριο ερευνητικό ερώτημα και υποερωτήματα

Στη βιβλιογραφική επισκόπηση παρουσίασα τη σύγκλιση των μέσων. Η τεχνολογία έχει αλλάξει τον τρόπο που καταναλώνουμε τα μέσα δημιουργώντας μία συμμετοχική κουλτούρα, που αντικατοπτρίζει την ανάδυση νέων προτύπων συμπεριφοράς στο πλαίσιο της σύγκλισης των μέσων, όπου το κοινό δεν καταναλώνει μόνο πληροφορίες αλλά *παράγει* κιόλας. Ο απλός πολίτης γίνεται δημοσιογράφος παράγοντας πληροφόρηση αξιοποιώντας τις δυνατότητες του Web 2.0 και είναι σε θέση να επηρεάσει την πολιτική ζωή της χώρας του. Κομβικό στοιχείο της σύγκλισης των μέσων αποτελεί η πολιτική του χιούμορ, που χρησιμοποιούν τα πολιτικά memes ή άλλα μέσα για να σχολιάσουν με ψυχαγωγικό και αστείο τρόπο πολιτικές αποφάσεις ή συμπεριφορές. Βασιζόμενοι στην παραπάνω βιβλιογραφική ανασκόπηση προκύπτουν κάποια ερευνητικά ερωτήματα και υποερωτήματα τα οποία παραθέτω παρακάτω:

Ερευνητικό ερώτημα 1: Υπό το πρίσμα της θεωρίας της σύγκλισης και της πολιτικής του χιούμορ, σε ποιο σημείο διασταυρώνεται η πολιτική ενασχόληση και η συμμετοχή στο πολιτικό γίνεσθαι με τη δημοφιλή κουλτούρα, ιδιαίτερα όταν αυτή παίρνει τη μορφή σατιρικής εικονογραφίας στα κοινωνικά δίκτυα; Πιο συγκεκριμένα, με ποιους τρόπους μπορεί να θεωρηθεί το παρασκήνιο της επίσκεψης του Μπαράκ Ομπάμα στην Αθήνα το 2016 και της επίσκεψης του Αλέξη Τσίπρα στις ΗΠΑ το 2017, όπως αυτά διακωμωδήθηκαν μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα, ένδειξη πολιτικής ενασχόλησης;

Ερευνητικό υποερώτημα 1: Ποιος είναι ο δημόσιος διάλογος που άνοιξαν τα memes σχετικά με την επίσκεψη του Προέδρου των ΗΠΑ στην Αθήνα και της επίσκεψης του Αλέξη Τσίπρα στην Ουάσιγκτον;

Ερευνητικό υποερώτημα 2: Ποιος είναι ο ρόλος του χιούμορ και της σάτιρας στην περίπτωση του σχολιασμού μέσω των memes της επίσκεψης του πρώην Προέδρου των ΗΠΑ στην Αθήνα και της συνάντησης του Έλληνα Πρωθυπουργού με τον Πρόεδρο των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τράμπ;

2.2. Η ερευνητική μέθοδος: Κριτική Ανάλυση λόγου

Για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων θα χρησιμοποιήσω στην έρευνά μου την κριτική ανάλυση λόγου, που εμπίπτει στο πεδίο της ποιοτικής έρευνας. Η κριτική

ανάλυση λόγου πηγάζει από την κριτική θεωρία της γλώσσας, που βλέπει τη χρήση της γλώσσας ως μία μορφή κοινωνικής πρακτικής. Όλες οι κοινωνικές πρακτικές συνδέονται με συγκεκριμένα ιστορικά περιβάλλοντα και συνιστούν τα μέσα με τα οποία οι υπάρχουσες κοινωνικές σχέσεις αναπαράγονται ή αμφισβητούνται (Miles and Huberman, 1994).

Η κριτική ανάλυση λόγου ως μεθοδολογία, υιοθετήθηκε και αναπτύχθηκε από τους κονστρουκτιβιστές και για αυτό περιγράφει το λόγο όχι μόνο ως μία πρακτική αναπαράστασης του κόσμου, αλλά ως μία πρακτική που νοηματοδοτεί τον κόσμο, που αντιπροσωπεύει και κατασκευάζει την έννοια του κόσμου. Πιο συγκεκριμένα, η κριτική ανάλυση λόγου συνιστά έναν τρόπο για την κατανόηση του κόσμου όπως αυτός αντικατοπτρίζεται στο ανθρώπινο συμβολικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένου και του λεκτικού συστήματος και της γλώσσας (Mogashoa, 2014).

Η κριτική ανάλυση λόγου χρησιμοποιείται προκειμένου να κατανοήσω πώς το θεωρητικό υπόβαθρο συνδέεται με τις αφηγήσεις των memes. Ειδικότερα, μέσα από την κριτική ανάλυση του λόγου επιχειρώ να αναζητήσω τις αφηγήσεις που είναι ενσωματωμένες στα πολιτικά memes και να τις προσεγγίσω επιστημολογικά.

Η κριτική ανάλυση λόγου αποσκοπεί στη μελέτη της γλώσσας που χρησιμοποιείται σε ένα κείμενο ή σε μία συζήτηση. Πιο συγκεκριμένα, αναλύει τη γραπτή και νοηματική/συμβολική γλώσσα και γι' αυτό το λόγο δουλεύει περισσότερο με δηλώσεις ή εκφράσεις και όχι με ανεξάρτητες προτάσεις. Σύμφωνα με τους μελετητές, η κριτική ανάλυση λόγου αφορά στη χρήση της γλώσσας στον τρέχοντα λόγο και στην αλληλεπίδραση μεταξύ του ομιλητή και του ακροατή ή του αναγνώστη που αναπτύσσεται κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες και μέσα σε ένα πλαίσιο κοινωνικών και πολιτισμικών συμβάσεων (Kendall, 2007, Potter and Wetherell, 1987).

Πολλές φορές η ανάλυση λόγου περιγράφεται ως “η ανάλυση της γλώσσας πίσω από την πρόταση”. Αυτό αιτιολογείται από το γεγονός ότι η συγκεκριμένη ανάλυση δε βασίζεται μόνο στα λεγόμενα του ομιλητή, όπως συμβαίνει με την ανάλυση περιεχομένου, αλλά λαμβάνει υπόψη το ευρύτερο κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο. Η εν λόγω ανάλυση συνιστά ένα χρήσιμο εργαλείο για τη μελέτη των πολιτικών μηνυμάτων του γραπτού ή προφορικού λόγου (Potter and Wetherell, 1987).

Για την κριτική ανάλυση λόγου θα χρησιμοποιήσω το μοντέλο του Fairclough (2003). Σύμφωνα με αυτό το μοντέλο, η κριτική ανάλυση λόγου αποτελείται από τρεις αλληλένδετες διαδικασίες ανάλυσης οι οποίες είναι οι εξής:

1. Το αντικείμενο της ανάλυσης (συμπεριλαμβανομένων των λεκτικών και των εικόνων).
2. Οι διαδικασίες μέσω των οποίων το αντικείμενο παράγεται και λαμβάνεται (γράψιμο, ομιλία, ακρόαση, διάβασμα) από τα ανθρώπινα υποκείμενα.
3. Οι κοινωνικό-ιστορικές συνθήκες που διέπουν αυτές τις διαδικασίες.

Για την κριτική ανάλυση λόγου θα κάνω ανάλυση κειμένου (textual analysis) στα πολιτικά memes, που αφορούν το θέμα της εργασίας μας. Πιο συγκεκριμένα, για την ανάλυση κειμένου και των memes ακολουθώ τα εξής βήματα: Αρχικά κάνω μία σύντομη περίληψη του κειμένου και του τι περιγράφει η εικόνα βασιζόμενη στο πολιτισμικό και ιστορικό πλαίσιο που παρήγαγε το meme και γίνεται αναφορά στο σημαντικό γεγονός που απεικονίζει το meme. Στο επόμενο βήμα εστιάζω στην πλοκή και στη λεκτική σύνθεση του κειμένου. Στη συνέχεια χωρίζω τους πυλώνες της θεματικής αφήγησης και τους προς επίτευξη στόχους (Fairclough, 2003, Potter και Wetherell, 1987). Επιπλέον, εστιάζω στο συναίσθημα που μεταφέρει το μήνυμα σε συνδυασμό με την εικόνα. Τέλος, δίνω έμφαση στους χαρακτήρες του meme. Η ανάλυση των χαρακτήρων περιλαμβάνει τη φυσική τους περιγραφή, το κοινωνικό τους background, κάποια τυπικά χαρακτηριστικά του χαρακτήρα τους ή των τυπικών ιδεών και συμπεριφορών τους (Fairclough, 2003, Potter and Wetherell, 1987).

Ολοκληρώνω την κριτική ανάλυση λόγου με την ανάλυση των στιλιστικών χαρακτηριστικών του κειμένου. Ειδικότερα, εστιάζω στη γλώσσα (επίσημη, ανεπίσημη, λαϊκή, τυπική, χιουμοριστική κτλ.). Στα στιλιστικά χαρακτηριστικά του κειμένου περιλαμβάνονται και οι συντακτικές ιδιότητές του (συντακτικές ερωτήσεις, ανεστραμμένες φράσεις κλπ.), η ειδική επιλογή λεξιλογίου (π.χ slang) και το γενικό ύφος και η ατμόσφαιρα που απορρέει το κείμενο (σοβαρή, χιουμοριστική, σαρκαστική, ειρωνική κτλ.). Με αυτό τον τρόπο μπορώ να εντοπίσω τη στάση του παραγωγού του μηνύματος γύρω από το αντικείμενο της ιστορίας και μπορώ να καταλάβω τη βασική ιδέα της ιστορίας (Fairclough, 2003, Gray, 2003).

Η κριτική ανάλυση λόγου, όπως και κάθε μέθοδος, έχει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της. Ανάμεσα στα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της μεθόδου συγκαταλέγονται τα εξής:

- α) μπορεί να παρέχει θετική, κοινωνική κριτική για κάθε θέμα που εξετάζεται,

β) συνεισφέρει στην αποκάλυψη κρυφών νοημάτων και κινήτρων που υπάρχουν πίσω από το κείμενο και

γ) βοηθάει τον ερευνητή να κατανοήσει σε βάθος ένα πρόβλημα και να σχηματίσει μία ολοκληρωμένη άποψη.

Ανάμεσα στα σημαντικότερα μειονεκτήματα αυτής της μεθόδου συγκαταλέγονται τα εξής:

α) δεν μπορεί να παρέχει απτές απαντήσεις σε προβλήματα που βασίζονται στην επιστημονική έρευνα,

β) αυτό που κάνει στην ουσία είναι η αποδόμηση μίας ανάγνωσης για την ερμηνεία ενός προβλήματος ή ενός κειμένου,

γ) δεν είναι σε θέση να δώσει απόλυτες απαντήσεις σε συγκεκριμένα προβλήματα και

δ) η ερμηνεία των αποτελεσμάτων εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την υποκειμενικότητα του ερευνητή και για αυτό εν μέρει μπορεί να θεωρηθεί μεροληπτική στάση (Fairclough, 2003, Gray, 2003).

2.3. Αντικείμενο της έρευνας και ερευνητικό υλικό

Όπως ήδη αναφέρθηκε, τα διαδικτυακά memes μπορεί να αφορούν πολλά και ποικίλα θέματα. Σε αυτό το άρθρο η μελέτη και έρευνα περιορίζεται σε εκείνα τα μιμίδια που αφορούν την πολιτική και συγκεκριμένα εκείνα τα memes του διαδικτύου, που αναγνωρίζονται ως παραδείγματα πολιτικής δραστηριότητας των πολιτών στο διαδίκτυο. Κατά τη διάρκεια της θητείας του Προέδρου του ΣΥΡΙΖΑ, Αλέξη Τσίπρα στο αξίωμα του Πρωθυπουργού της Ελλάδας μεγάλος αριθμός πολιτικών memes πλημμύρισε το διαδίκτυο, τα οποία προέκυψαν με αφορμή τις συναντήσεις του με ηγέτες άλλων χωρών.

Σύμφωνα με το Σύμβουλο Έκδοσης της Huff Post Greece, Π. Τσίμα, κυρίαρχη είναι η άποψη σε διπλωματικούς κύκλους πως οι συναντήσεις μεταξύ πολιτικών ηγετών και οι επίσημες κρατικές επισκέψεις, ιδίως μια επίσκεψη στον Λευκό Οίκο, είναι γεγονότα που κινούνται κυρίως στη σφαίρα του συμβολικού (Huffington Post Greece, 2017). Στο σχεδιασμό τους μεγαλύτερο ενδιαφέρον έχουν οι συμβολισμοί που θα παραχθούν, οι εικόνες, παρά τα χειροπιαστά αποτελέσματα που τυχόν θα προκύψουν συνήθως ως επικύρωση συμφωνιών που έχουν ήδη κλείσει (Huffington Post Greece, 2017). Στο

παραπάνω πλαίσιο, τόσο η επίσκεψη του απερχόμενου τότε Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής Μπαράκ Ομπάμα, όσο και το πολυσυζητημένο ταξίδι του Πρωθυπουργού της Ελλάδας, Αλέξη Τσίπρα στην Αμερική και η επίσκεψή του στο Λευκό Οίκο ήταν γεγονότα εξαιρετικά πλούσια στο πλαίσιο της παραγωγής συμβολισμών.

Ο Πρόεδρος της Αμερικής αποτελεί ένα από τα πιο ισχυρά σύμβολα του αμερικανισμού και κατά συνέπεια του καπιταλισμού. Ο αντιαμερικανισμός είναι φαινόμενο που αναπτύχθηκε στον εικοστό αιώνα, μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και σε συνάρτηση με την ανάδυση του Ψυχρού Πολέμου. Σύμφωνα με βασικές θέσεις της παραδοσιακής μεταπολιτευτικής Αριστεράς οι ηγεσίες των ΗΠΑ υπηρέτησαν μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο τα πιο επιθετικά σχέδια του κεφαλαίου για έλεγχο των πρώτων υλών του πλανήτη, για έλεγχο της παγκόσμιας αγοράς, για προώθηση των συμφερόντων της πολεμικής τους βιομηχανίας, για συγκεντροποίηση του πλούτου, εξαπέλυσαν ιμπεριαλιστικές επιδρομές, δολοφόνησαν, επέβαλαν δικτάτορες και έγιναν φονιάδες πολλών λαών. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αντιαμερικανισμός εκπροσωπεί μια ιδεολογία σύμφωνα με την οποία αποτυπώνεται μια απέχθεια και εχθρική στάση προς τις ΗΠΑ και την πολιτική τους. Υπερασπιστές του αντιαμερικανισμού στην Ελλάδα προέρχονται από τον αριστερό πολιτικό χώρο (Λιαλιούτη, 2016).

Όσον αφορά τον ελληνικό αντιαμερικανισμό σύμφωνα με τη Ζηνοβία Λιαλιούτη (2016) ο αντιαμερικανισμός προκύπτει στις δεκαετίες του 1950 και του 1960 ως αντίβαρο στην ιδεολογία της “εθνικοφροσύνης”. Η “αριστερή” εκδοχή αντιμετώπιζε τον ελληνικό αντιαμερικανισμό ως συνέχεια της αγωνιστικής / αντιστασιακής παράδοσης του ελληνικού λαού που στρέφεται εναντίον κάθε αλλότριου δυνάστη. Η ιδιαιτερότητα της εξάρτησης της μετεμφυλιακής Ελλάδας από τον αμερικανικό παράγοντα συγκροτεί ένα αντιαμερικανικό ιδίωμα, άρρηκτα συνδεδεμένο με το ελληνικό λαϊκό κίνημα, που συμβάλλει καταλυτικά στη διαμόρφωση της αριστερής πολιτικής ταυτότητας (Η ΑΥΓΗ, 2016).

Αξίζει να σημειωθεί ότι στη Μεταπολίτευση, η εξέγερση του Πολυτεχνείου αναδεικνύεται σε κομβικό γεγονός για τη συγκρότηση των πολιτικών ταυτοτήτων, ιδιαίτερα για την Αριστερά και την Κεντροαριστερά, μέσα από την πραγμάτευσή της στη δημόσια ιστορία, τις τελετές μνήμης που καθιερώθηκαν γι' αυτήν και την ενσωμάτωσή της στις κινηματικές πρακτικές των επόμενων δεκαετιών. Μέσα από μια διαδικασία διαπραγμάτευσης και αντιπαράθεσης για την απόδοση νοήματος, το

Πολυτεχνείο, ως η κορυφαία αντιδικτατορική ενέργεια, έγινε κατανοητό ως ιστορική συνέχεια των εθνικών αγώνων, αλλά και ως πράξη με αντιαμερικανικό περιεχόμενο (ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ, 2017, Λιαλιούτη, 2016).

Η επίσκεψη του Αμερικανού Προέδρου Μπαράκ Ομπάμα στην Ελλάδα το 2016 γύρισε πολλούς δεκαεπτά χρόνια πίσω, στο Νοέμβριο του 1999, στην έλευση του τότε Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής Μπιλ Κλίντον. Πιο συγκεκριμένα, στις 17 Νοεμβρίου του 1999 ο Μπιλ Κλίντον πραγματοποιούσε τριήμερη επίσημη επίσκεψη στην ελληνική πρωτεύουσα. Είχε κριθεί ανεπιθύμητος από τον τότε πολιτικό χώρο της Αριστεράς, εξαιτίας του γεγονότος ότι όσο ήταν Πρόεδρος των ΗΠΑ, ενεπλάκη ενεργά στο αιματοκύλισμα των Βαλκανίων.

Ο Αλέξης Τσίπρας, που εκείνη την εποχή ήταν γραμματέας της Νεολαίας του Συνασπισμού συμμετείχε στις μαζικές διαδηλώσεις ενάντια στην έλευση του “πλανητάρχη” Μπιλ Κλίντον με το γνωστό σύνθημα “Φονιάδες των λαών Αμερικάνοι” μαζί με άλλα πολιτικά πρόσωπα που προέρχονταν από το χώρο της Αριστεράς, όπως ο Παπαδημούλης, ο Κουβέλης, ο Κουναλάκης κ.ά..

Το Νοέμβριο του 2016 και τον Οκτώβριο του 2017, με αφορμή τις συναντήσεις του Πρωθυπουργού της Ελλάδας Αλέξη Τσίπρα με τον Μπαράκ Ομπάμα και το Ντόναλντ Τράμπ, υπήρξαν στη δημόσια σφαίρα αρκετές συζητήσεις γύρω από το ότι η διαδρομή του χρόνου έδειξε ότι οι “αντιαμερικάνοι” της τότε εποχής δεν παρέμειναν πιστοί στις θέσεις τους. Ως ενδεικτικό παράδειγμα αυτής της ασυνέπειας αναφέρθηκε συχνά η δήλωση του Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα στο υπουργικό συμβούλιο για την επίσκεψη του Μπαράκ Ομπάμα στην Αθήνα το 2016. Πιο συγκεκριμένα, ο Αλέξης Τσίπρας είχε δηλώσει: “Θεωρώ, πράγματι, ένα ξεχωριστό και ιστορικό θα έλεγα, από κάθε άποψη, γεγονός, η Ελλάδα να αποτελεί έναν από τους τελευταίους σταθμούς του Προέδρου Ομπάμα, λίγο πριν από την ολοκλήρωση της δετούς θητείας του” (Μηχανή του Χρόνου, 2016, Newsbeast (1), 2015, News247 (1)).

Σημειώνεται ότι ο Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς, (ΣΥ.ΡΙΖ.Α.), είναι ένα πολιτικό κόμμα που ιδρύθηκε το 2004 ως εκλογική συμμαχία αριστερών κομμάτων και οργανώσεων, μεγαλύτερη συνιστώσα των οποίων ήταν ο Συνασπισμός της Αριστεράς, των Κινήσεων και της Οικολογίας. Οι διαδικασίες που οδήγησαν στη συγκρότηση του ΣΥΡΙΖΑ εντοπίζονται στη δημιουργία του “Χώρου Διαλόγου για την Ενότητα και Κοινή Δράση της Αριστεράς” το 2001.

Τα κεντρικά συνθήματα της Αριστεράς “Αμερικανοί φονιάδες των λαών” της μεταπολιτευτικής Αριστεράς και οι παραδοσιακές πορείες διαμαρτυρίας των αριστερών παρατάξεων προς την Αμερικανική πρεσβεία θεωρήθηκε ότι έρχονται σε αντίθεση με τη στάση του Πρωθυπουργού απέναντι στον απερχόμενο Πρόεδρο των ΗΠΑ, Μπαράκ Ομπάμα και τον νυν Πρόεδρο των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τράμπ και πυροδότησαν μια σειρά από σατιρικά memes (Newsbeast (1), 2015, News247 (1)).

Οι τριάντα ώρες παραμονής στην Αθήνα του απερχόμενου Αμερικανού Προέδρου αποτέλεσαν τον πρώτο σταθμό της ευρωπαϊκής περιοδείας του Μπαράκ Ομπάμα. Αμέσως μετά την άφιξή του, στις 15 Νοεμβρίου 2016 επισκέφθηκε το Προεδρικό Μέγαρο, όπου τον υποδέχθηκε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Προκόπης Παυλόπουλος, ενώ στη συνέχεια έγινε δεκτός στο Μέγαρο Μαξίμου από τον Πρωθυπουργό, Αλέξη Τσίπρα με τον οποίο είχε διευρυμένες συνομιλίες, πριν προβούν σε κοινές δηλώσεις. Η επίσκεψη του Μπαράκ Ομπάμα ολοκληρώθηκε με μια ομιλία του στο Κέντρο Πολιτισμού του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος. Η επιθυμία του ήταν να εκφωνήσει την ομιλία του στο λόφο της Πνύκας, με φόντο τον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης, ωστόσο για λόγους ασφαλείας η αμερικανική αντιπροσωπεία έκρινε ότι θα ήταν καλύτερα η ομιλία να μη γίνει σε ανοιχτό χώρο (CNN Greece (1), 2016).

Επιπρόσθετα, το επίσημο ταξίδι του Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα στις ΗΠΑ τον Οκτώβριο του 2017 θεωρήθηκε από τα ελληνικά ΜΜΕ ότι αποτελεί μία σημαντική εξέλιξη για την εμβάθυνση και την ενδυνάμωση των ελληνοαμερικανικών σχέσεων πάνω στους τρεις βασικούς άξονες της ασφάλειας και της αμυντικής συνεργασίας, των επενδύσεων και της ενέργειας (Iefimerida, 2017, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (1), 2017). Πρώτος σταθμός στο ταξίδι του Πρωθυπουργού ήταν το Σικάγο στις 14 Οκτωβρίου, όπου έλαβαν χώρα σειρά επαφών και συνομιλιών με αξιωματούχους, επιχειρηματίες αλλά και εκπροσώπους της ελληνικής ομογένειας. Το ταξίδι ολοκληρώθηκε στην Ουάσιγκτον στις 18 Οκτωβρίου 2017 με αποκορύφωση την κατ’ ιδίαν συνάντηση του Πρωθυπουργού με τον Πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τράμπ και τις κοινές δηλώσεις προς τα ΜΜΕ στον κήπο των ρόδων του Λευκού Οίκου (Iefimerida, 2017).

Επιπρόσθετα, η αντισυμβατική χαλαρότητα και οικειότητα εκτός πρωτοκόλλου του Έλληνα Πρωθυπουργού και η μη ορθή χρήση της αγγλικής γλώσσας από τον Αλέξη Τσίπρα αποτέλεσαν αφορμή για να ξεκινήσει η διακίνηση ενός μεγάλου αριθμού memes στο διαδίκτυο.

Αντικείμενο της έρευνας αποτελούν τα πολιτικά memes, που συλλέχθηκαν από το διαδίκτυο. Το σύνολο των memes που θα αναλυθούν είναι τριάντα εννέα και

αποτελούν συνδυασμό λέξεων/φράσεων και εικόνας. Η κριτική ανάλυση λόγου θα βασιστεί τόσο στο αντικείμενο της ανάλυσης, όσο και στις κοινωνικό-ιστορικές συνθήκες που το παρήγαγαν. Η ανάλυση θα στηριχτεί σε συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, όπως αυτά αναλύθηκαν στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας που παρουσιάζει τα κύρια σημεία της θεωρίας της σύγκλισης και της θεωρίας της πολιτικής του χιούμορ.

Το βασικό ερευνητικό υλικό της εργασίας, μέσω της ανάλυσης του οποίου επιχειρείται η απάντηση στο βασικό ερευνητικό ερώτημα και τα υπο-ερωτήματα της εργασίας, παρουσιάζεται αναλυτικά στο κεφάλαιο που ακολουθεί.

3^ο Κεφάλαιο

3. Ανάλυση των πολιτικών memes - Αποτελέσματα

Τα memes που σατιρίζουν και σχολιάζουν με χιούμορ και κριτική γεγονότα και καταστάσεις που δεν πέρασαν απαρατήρητα από τους χρήστες του διαδικτύου και αφορούν στην επίσκεψη του Προέδρου των ΗΠΑ στην Αθήνα και στη συνάντησή του με τον Έλληνα Πρωθυπουργό, ομαδοποιήθηκαν ανάλογα με το περιεχόμενό τους σε τέσσερις θεματικές ενότητες:

1. Η εκτός πρωτοκόλλου αντισυμβατική χαλαρότητα και οικειότητα του Έλληνα Πρωθυπουργού, Αλέξη Τσίπρα.
2. Το επίπεδο γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας του Έλληνα Πρωθυπουργού, Αλέξη Τσίπρα.
3. Η στροφή και η αλλαγή στάσης και πεποιθήσεων του Έλληνα Πρωθυπουργού, Αλέξη Τσίπρα: η ασυνέπεια που επέδειξε σε σχέση με παλαιότερες θέσεις και δηλώσεις για το αμερικανικό πνεύμα και την πολιτική της Αριστεράς.
4. Αντιαμερικανισμός και Καισαριανή.

Σημειώνεται ότι αρκετά από τα memes θα μπορούσαν να υπαχθούν σε περισσότερες από μια κατηγορίες. Στην παρούσα μελέτη γίνεται ανάλυση των memes σύμφωνα με την οπτική της θεματικής ενότητας στην οποία έχει ενταχθεί το κάθε ένα από αυτά, ενώ δεν περιέχονται στην ανάλυση στοιχεία που απεικονίζονται στα memes, αλλά δεν εμπίπτουν στο θεματικό πεδίο της ανάλυσης.

3.1. Θεματική ενότητα 1: Η εκτός πρωτοκόλλου αντισυμβατική χαλαρότητα και οικειότητα του Έλληνα Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα.

Κεντρικό θέμα σχολιασμού των memes της πρώτης ενότητας, που περιλαμβάνει δεκαεπτά memes, είναι η εκτός πρωτοκόλλου αντισυμβατική χαλαρότητα και οικειότητα, που επιδεικνύει ο Αλέξης Τσίπρας κατά τις δημόσιες εμφανίσεις του στις οποίες εκπροσωπεί θεσμικά τη χώρα του. Παρουσιάζονται και αναλύονται memes που διακωμωδούν και σατιρίζουν τη συμπεριφορά του Έλληνα Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα κατά τη συνάντησή του με τον απερχόμενο Πρόεδρο των ΗΠΑ, Μπαράκ Ομπάμα στο Μέγαρο Μαξίμου το Νοέμβριο του 2016. Στο τέλος της ενότητας αναλύεται επιπρόσθετα ένα μόνο σχετικό με το θέμα της ενότητας meme από την επίσκεψη του Πρωθυπουργού στην Αμερική τον Οκτώβριο του 2017 και τη συνάντησή του με τον Πρόεδρο Ντόναλντ Τράμπ, καθώς δεν παρατηρήθηκε από την έρευνά μας συνέχεια στις συζητήσεις που σατιρίζουν αυτό το θέμα.

Κατά καιρούς τίτλοι διεθνών και εγχώριων μέσων ενημέρωσης έχουν καταφερθεί εναντίων του συνολικότερου “ριζοσπαστικού στυλ” που έχουν υιοθετήσει τα μέλη της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ και των ενδυματολογικών επιλογών τους. Κοστούμια χωρίς γραβάτες και χέρια στην τσέπη απασχόλησαν, σε ημερήσια διάταξη τα δελτία ειδήσεων, αφού με την άνοδο του ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία το ενδυματολογικό πρωτόκολλο καταρρίφθηκε και οι συμπεριφορικοί κανόνες διαφοροποιήθηκαν (Newsbeast (3), 2015).

Εικόνα 1

Ο Πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας έχει δεχθεί αρκετές φορές έντονη κριτική για τις διεθνείς εμφανίσεις του αναφορικά με τη συμπεριφορά και τη στάση του σώματός του. Το Μάρτιο του 2016 δέχθηκε αρνητικά σχόλια για την αναμνηστική

φωτογραφία (εικόνα 1) της συνάντησης των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών. Εκεί “κρυμμένος” σε μία γωνία χωρίς γραβάτα, είχε τα χέρια στις τσέπες και τα πόδια σε ανοιχτή στάση.

Στην περίπτωση της συνάντησης του Αλέξη Τσίπρα με τον απερχόμενο χαρισματικό, όπως έχει χαρακτηριστεί από τα διεθνή μέσα, ηγέτη και πλανητάρχη Μπαράκ Ομπάμα η σύγκριση ανάμεσα στα δύο πολιτικά πρόσωπα προκάλεσε ένα μεγάλο αριθμό αρνητικών σχολίων στο διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Αυτός ο σχολιασμός κινήθηκε κυρίως προς δύο κατευθύνσεις, που διασταυρώνονται μεταξύ τους. Παρατηρήθηκαν αφενός ευθείες επιθέσεις στο ίδιο το πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα εξαιτίας της προκλητικής άρνησής του να συμμορφωθεί με το πρωτόκολλο. Στο δημόσιο διάλογο επικράτησαν συζητήσεις γύρω από το ότι είναι άξεστος, κοινωνικά αναλφάβητος και ακατάλληλος για να κυβερνά τη χώρα. Αφετέρου αρκετές ήταν οι αφηγήσεις γύρω από τη μεμφιμοιρία, την αυτολύπηση και την απαράδεκτη εικόνα που δίνει η Ελλάδα στη διεθνή κοινή γνώμη” (PROTAGON., 2016).

Είναι γνωστό ότι τα μη λεκτικά στοιχεία επικοινωνίας γίνονται αντικείμενο μελέτης και προσεκτικού σχεδιασμού από τους αρμόδιους συμβούλους των ηγετών. Ειδικά στην περίπτωση του Μπαράκ Ομπάμα, η άψογη στάση του σώματός του, η παραδειγματική κομψότητά του, η εκφραστική κινήσιολογία του, η χάρη με την οποία σκορπιά χαμόγελα ή χειρονομεί, το αέρινο και συνάμα στιβαρό στυλ βαδίσματος, ο επιβλητικός και συγχρόνως τόσο εγκάρδιος τρόπος με τον οποίο απευθύνεται στο συνομιλητή του συντελούν αναμφίβολα στην τεράστια δημοτικότητά του και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτού που ονομάστηκε “επικοινωνιακό φαινόμενο” (PROTAGON., 2016).

Ο Ομπάμα απέδειξε ότι ένας Αφροαμερικανός Πρόεδρος μπορεί να είναι “έξυπνος και συνάμα κουλ”, πηγαίνοντας κόντρα σε όλα τα στερεότυπα. Έδειξε σε όλο τον πλανήτη ότι ένας Αφροαμερικανός μπορεί να γίνει ένας χαρισματικός ηγέτης και μάλιστα σε μια εποχή που αυτό το είδος έχει εκλείψει (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (2), 2017). Ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας σε μια τέτοια σύγκριση είναι λιγότερο χαρισματικός και θεαματικός, ενώ με τον ιδιότυπο αντισυμβατικό τρόπο του είναι εύκολο να διακωμωδηθούν πολλά από αυτά που λέει και κάνει.

Η νευρική και η αμηχανία του Αλέξη Τσίπρα στη συνάντησή του με τον Μπαράκ Ομπάμα θεωρήθηκε ότι αποτυπώθηκε στη μη λεκτική του επικοινωνία με τον Αμερικανό Πρόεδρο. Το body language που υιοθέτησε ο Αλέξης Τσίπρας στη συνάντησή του με τον Μπαράκ Ομπάμα: πλάτη ακουμπισμένη χαλαρά στην

πολυθρόνα, μορφασμοί, νευρικές κινήσεις με τα πόδια και τα χέρια, πόδια σε ανοιχτή στάση ή σε σταυροπόδι, κλεφτές ματιές στο ρολόι, βλέμμα συχνά απλανές, αποφυγή eye contact με το συνομιλητή του και η επιλογή του να απευθυνθεί on camera στον ενικό οικειότητας στις πρώτες του δηλώσεις προς τον Μπαράκ Ομπάμα στάθηκαν η αφορμή και συνέβαλαν στην πυροδότηση συζητήσεων γύρω από την αντισυμβατική και μη κοινωνικά αποδεκτή συμπεριφορά που παρουσίαζε ο Έλληνας Πρωθυπουργός προς το πρόσωπο του Προέδρου των ΗΠΑ (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2016). Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνει την προσέγγιση του Jenkins (2006) σύμφωνα με την οποία η υπερπληθώρα της πληροφόρησης αποτελεί κίνητρο για το κοινό να ανοίξει διάλογο διακινώντας στο διαδίκτυο το περιεχόμενο που έχει δημιουργήσει το ίδιο, αλλά και την Colletta (2009), σύμφωνα με την οποία η σάτιρα αναδεικνύει ανθρώπινες συμπεριφορές που χαρακτηρίζονται από ανοησία με στόχο τη γελοιοποίηση και την περιφρόνηση.

Η πολιτική του χιούμορ χρησιμοποιήθηκε στη συγκεκριμένη περίπτωση για να αμφισβητηθούν συγκεκριμένες ενέργειες και συμπεριφορές του Έλληνα Πρωθυπουργού εγείροντας το διάλογο για συγκεκριμένες πολιτικές περιστάσεις. (Strinati and Wagg, 2004, Wag, 1998,). Τα memes που αναλύονται σε αυτήν την ενότητα συνιστούν εικόνες που εξελίσσονται μέσω διασκευών και σχολίων και χρησιμοποιούν τη δημοφιλή κουλτούρα και τη λαϊκή γλώσσα προκειμένου να τραβήξουν την προσοχή του κοινού και να κινητοποιήσουν τη συμμετοχή του στην πολιτική ζωής της χώρας (Dijck, 2009, Sreekumar and Vadrevu, 2013).

Η ατμόσφαιρα που αποπνέουν τα memes είναι αστεία, χιουμοριστική, κριτική και σατιρική. Ενέχουν μέσα τους την κρυφή χαρά που νιώθει κάποιος για την αποτυχία ενός αντιπάλου του (κακόβουλα αστεία - schadenfreunde) (Watts, 2008) και χρησιμοποιούνται για να υποβιβάσουν το πολιτικό πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα. Εστιάζοντας σε ένα φαινομενικά ασήμαντο θέμα (Sreekumar and Vadrevu, 2013, Stein, 1989), που είναι η υιοθέτηση μιας χαλαρής σωματικής στάσης τα memes επιχειρούν να περάσουν συγκεκριμένα πολιτικά μηνύματα.

Επιχειρείται η αποδόμηση του προφίλ του Αλέξη Τσίπρα ως επιτυχημένου Πρωθυπουργού, αφού το μήνυμα που μεταδίδεται είναι ότι δεν έχει τα τυπικά προσόντα προκειμένου να ανταποκριθεί με επιτυχία στις απαιτητικές αρμοδιότητές του. Προβάλλεται η ακαταλληλότητά του για το αξίωμα του Πρωθυπουργού και δημιουργούνται συνειρμικές σκέψεις ότι αυτή η άγνοια θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στις διαπραγματεύσεις για σημαντικά θέματα της χώρας.

Τα εξωλεκτικά στοιχεία επικοινωνίας που εκπέμπει η χαλαρή στάση του σώματος του Πρωθυπουργού της Ελλάδας, δεν είναι σύμφωνα με τους κοινωνικούς κανόνες που επιβάλλει η περίπτωση της επίσημης συνάντησης δύο πολιτικών προσώπων που καταγράφεται από τηλεοπτικά δίκτυα. Η εικόνα που εκπέμπει ο Έλληνας Πρωθυπουργός είναι αντίθετη με αυτό που ορίζεται ως αποδεκτό από την κατασκευασμένη κοινωνική πραγματικότητα (Mogashoa, 2104) που ισχύει στο σημερινό ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο.

Ο Bryan Boutwell, επικοινωνιολόγος της εταιρείας Harris Media από το Όστιν των ΗΠΑ και σύμβουλος πολιτικών σε ΗΠΑ και εξωτερικό, σημειώνει ότι “αν σε μία δημόσια εμφάνιση ένα πολιτικό πρόσωπο δίνει μία εικόνα χαλαρότητας, περνά στη δημόσια σφαίρα το μήνυμα ότι δεν ενδιαφέρεται για τα εθνικά ζητήματα που διακυβεύονται στις διμερείς επαφές του με μία σημαντική πολιτική προσωπικότητα από μία άλλη χώρα” (VICE, 2016).

Στο πλαίσιο αυτό, ο Αλέξης Τσίπρας παρουσιάζεται ως αντισυστημικός, που δεν ακολουθεί τις κοινωνικές επιταγές που απορρέουν από το πολιτικό αξίωμα που κατέχει. Παρουσιάζεται ως ένας Πρωθυπουργός που βρίσκεται σε αδυναμία και δεν είναι σε θέση να ακολουθήσει ένα συγκεκριμένο πρωτόκολλο συμπεριφοράς και τον αντίστοιχο κώδικα ευγένειας, όπως περιγράφει η Καραπάνου (2012) στο “Σύγχρονο Εγχειρίδιο Εθιμοτυπίας. Οι κανόνες που προκύπτουν από την εθιμοτυπία έχουν πολλές φορές παρακάμψει “παγίδες”, που θα μπορούσαν να ναρκοθετήσουν τις σχέσεις των κρατών και ξεκαθαρίζουν σημαντικά ζητήματα που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν παρεξηγήσεις (Καραπάνου, 2012).

Οι σκηνές τραβούν το βλέμμα του φιλοθεάμωνος κοινού ακόμη περισσότερο, καθώς ο Αλέξης Τσίπρας συμπεριφέρθηκε με τον μη αποδεκτό κοινωνικά τρόπο ακόμη και όταν είχε δίπλα του τον Μπαράκ Ομπάμα, ένα πρόσωπο που απέδειξε οκτώ χρόνια ότι έχει το πραγματικά σπάνιο ηγετικό χάρισμα να ακτινοβολεί κύρος και σοβαρότητα.

Υπάρχουν αφηγήσεις στο δημόσιο διάλογο που συσχετίζουν τη συμπεριφορά του Αλέξη Τσίπρα με την αμηχανία που πιθανά να αισθάνεται όταν συναντάται με ξένους ηγέτες λόγω της γνωστής ανακολουθίας των λόγων και των επιλογών του (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2016). Παράλληλα, η προσωπική του ανάγκη να επιδεικνύει διαρκώς μια αντισυμβατική συμπεριφορά έναντι των τύπων και της εθιμοτυπίας, όπως για παράδειγμα η επιμονή του να μην φοράει γραβάτα γίνεται αντιληπτή ως ένα θλιβερό απομεινάρι μιας τάχα επαναστατικής αριστεροσύνης. (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2016).

Αναφορικά με τη σημειολογία της γραβάτας, η Αγνή Μαριακάκη, Ψυχολόγος με ειδίκευση στην εξωλεκτική επικοινωνία, σημειώνει ότι η γραβάτα είναι ένα αξεσουάρ της ανδρικής ένδυσης με μηδέν χρηστικότητα αλλά μεγάλη καθημερινή φασαρία, καθώς έχει εξαιρετική συμβολική σημασία. Τα τελευταία εκατομμύρια χρόνια, ο άνδρας πήγαινε στο κυνήγι για να φέρει τροφή για την οικογένειά του. Τα τελευταία μόλις 200 χρόνια και μάλιστα μετά τη βιομηχανική επανάσταση, πηγαίνει πια στο γραφείο για “κυνήγι” και για “πόλεμο”. Εφόσον εξέλιξε τα όπλα του λοιπόν, συμβολικά δεν είναι τυχαίο που η γραβάτα έχει ακριβώς το σχήμα ενός “σπαθιού”. Αποτελεί ένα σύμβολο ανδρισμού, αρρενωπότητας και ετοιμότητας για διεκδίκηση: “σαν να φορά κανείς το σπαθί του στο στέρνο του”. Η Μαριακάκη εκτιμά ότι ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας και τα μέλη της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ που δεν φορούν γραβάτα, περνούν πιθανά το μήνυμα: “εγώ δεν τα έχω ανάγκη αυτά” (NEWSBEAST (3), 2015).

Η εικόνα του meme 1.1. είναι από τον προαύλιο χώρο του Μεγάρου Μαξίμου και την υποδοχή του Μπαράκ Ομπάμα από τον Αλέξη Τσίπρα, ενώ το φωτογραφικό υλικό του meme 1.2. είναι από τη συνάντηση των δύο ηγετών και τις συνομιλίες τους στο εσωτερικό του Μεγάρου.

Meme 1.1.

Τα λεκτικά στοιχεία των memes 1.1. & 1.2. “ΟΤΑΝ Ο ΔΗΜΟΦΙΛΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ ΝΑ ΠΑΙΞΕΤΕ ΚΑΙ ΝΟΜΙΖΕΙΣ ΟΤΙ ΘΑ ΓΙΝΕΤΕ ΚΟΛΛΗΤΟΙ” και “ΟΤΑΝ ΒΓΑΙΝΕΙΣ ΠΡΩΤΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ” αποτυπώνουν τις συζητήσεις και αφηγήσεις που κυριάρχησαν στο δημόσιο διάλογο και αναλύθηκαν παραπάνω (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2016) γύρω από την έλλειψη καλλιέργειας και παιδείας του Αλέξη Τσίπρα, αλλά και της έλλειψης της ικανότητας από μέρους του να ανταποκριθεί με

επιτυχία στο δύσκολο έργο του αξιώματος του Πρωθυπουργού, αφού δεν διαθέτει τις απαιτούμενες προσλαμβάνουσες και όλα αποτελούν για εκείνον μια “νέα εμπειρία”.

Meme 1.2.

Όπως αποδεικνύεται, πολλές φορές η “γλώσσα του σώματος” παρουσιάζεται “λαλίστατη” και πιο αποκαλυπτική από το φυσικό λόγο. Σύμφωνα με τον επικοινωνιολόγο πολιτικών προσώπων Bryan Boutwell “από το body language φαίνεται σαν ο Αλέξης Τσίπρας να μη θέλει να μιλήσει με τον Μπαράκ Ομπάμα: Το να κοιτάς το ρολόι σου σαν να έχεις κάτι άλλο να κάνεις μετά τη συνάντηση εκφράζει αδιαφορία προς το συνομιλητή σου”. Ωστόσο, ο ίδιος εκτιμά ότι η στάση του Έλληνα Πρωθυπουργού δεν οφείλεται σε κάποιου είδους αδιαφορία απέναντι στον Αμερικανό Πρόεδρο. Θεωρεί ότι έχει να κάνει περισσότερο με την έλλειψη πείρας σε τέτοιου είδους υψηλού κύρους συναντήσεις. Ο Boutwell σημείωσε χαρακτηριστικά ότι ο Αλέξης Τσίπρας προέρχεται από ένα μέχρι πρότινος κόμμα της ελάσσονος αντιπολίτευσης που δεν είχε “τριβή” με υψηλόβαθμους αξιωματούχους της διεθνούς πολιτικής σκηνής (VICE, 2016).

Στο meme 1.3. απεικονίζεται ένα στιγμιότυπο από τη συνάντηση των δύο πολιτικών ηγετών στο Μαξίμου. Και οι δύο ηγέτες κάθονται σε πολυθρόνες με μια τελείως διαφορετική όμως στάση σώματος που η κάθε μια εκπέμπει διαφορετικά μηνύματα.

Meme 1.3.

Από τη μια πλευρά ο Μπαράκ Ομπάμα γέρνει προς το μέρος του συνομιλητή του, τον Αλέξη Τσίπρα, έχει σταυρωμένες τις παλάμες του που υποδηλώνει συγκέντρωση και αυτοέλεγχο και κοιτάζει τον Αλέξη Τσίπρα στο πρόσωπο. Θεωρείται ότι η στάση του σώματός του είναι αποδεκτή και σύμφωνη με τους κανόνες καλής συμπεριφοράς και ορθής επικοινωνίας (Καραπάνου, 2012).

Από την άλλη πλευρά ο Αλέξης Τσίπρας κάθεται αναπαυτικά και χαλαρά στην πολυθρόνα με τα πόδια ανοιχτά, έναν τρόπο που δεν αρμόζει σε επίσημη συνάντηση πολιτικών προσώπων που καταγράφεται από τηλεοπτικά δίκτυα και το απαθές βλέμμα του είναι στραμμένο κάπου ψηλά προς το υπερπέραν.

Στη εικόνα αυτή ο Μπαράκ Ομπάμα παρουσιάζεται να ρωτάει τον Αλέξη Τσίπρα με συμπόνοια, χρησιμοποιώντας την κοινή καθομιλουμένη, λαϊκή γλώσσα, προκειμένου να τραβήξει την προσοχή του κοινού (Stein, 1989), "Πάει καιρός που έπαθες το εγκεφαλικό;".

Το λεκτικό στοιχείο έρχεται να ενισχύσει την εικόνα που εκπέμπει η στάση του σώματος του Αλέξη Τσίπρα και η οποία δεν είναι συμβατή με το αξίωμά του, αλλά παραπέμπει σε άτομο με προβλήματα υγείας που σχετίζονται με παράλυση βασικών λειτουργιών του ανθρώπινου οργανισμού. Με τον τρόπο αυτό, το γενικό ύφος και η σοβαρή, χιουμοριστική, σαρκαστική και ειρωνική ατμόσφαιρα που απορρέει το meme αποκαλύπτεται η στάση του παραγωγού του μηνύματος (Gray, 2003). Ειδικότερα, το στοιχείο της ειρωνείας εντοπίζεται από τη χρήση παιχιδιάρικης γλώσσας που υπονοεί το αντίθετο από αυτό που λέει το κείμενο (Colletta, 2009, Reyes, Rosso and Veale, 2013).

Meme 1.4.

Επιπρόσθετα, η χειραψία τύπου “high five” μεταξύ των δύο ηγετών που απεικονίζεται στο meme 1.4. είναι αποδεκτή σε άλλες περιστάσεις όπως ένα παιχνίδι μπάσκετ, αλλά όχι σε μια συνάντηση δύο πολιτικών ανδρών που εκπροσωπούν τις χώρες τους. Τα χτυπήματα στην πλάτη είναι ανδρικές φιλοφρονήσεις που δεν αρμόζουν στη συγκεκριμένη περίπτωση. Το μήνυμα του meme 1.4. ενισχύεται από το λεκτικό “ΓΙΟΥ ΑΡ ΟΝ ΦΑΗΡ ΜΑΪ ΜΕΝ” (you are on fire my men), μια έκφραση λαϊκής αμερικάνικης κουλτούρας, που τραβάει την προσοχή του κοινού.

Η πολιτική του χιούμορ χρησιμοποιήθηκε στη συγκεκριμένη περίπτωση για να αμφισβητηθούν συγκεκριμένες ενέργειες και συμπεριφορές του Έλληνα Πρωθυπουργού εγείροντας το διάλογο για συγκεκριμένες πολιτικές περιστάσεις. (Wagg, 1998, Strinati and Wagg, 2004).

Τα memes που ακολουθούν σατιρίζουν με διασκεδαστικό τρόπο (Stein, 1989, Strinati and Wagg, 2004, Sreekumar and Vadrevu, 201) τη στάση του Έλληνα Πρωθυπουργού, που φαινομενικά είναι απαθής, απέναντι στον Αμερικανό Πρόεδρο. Ο Αλέξης Τσίπρας παρουσιάζεται ως ένας Πρωθυπουργός που δεν αντιμετώπισε τον Πρόεδρο της Αμερικής με την απαιτούμενη ευγένεια ως φιλοξενούμενό του, αφού ο ίδιος τόλμησε ακόμη και να χασμουρηθεί μπροστά του. Η εικόνα που εξέπεμπε ήταν μια εικόνα ενός βαριεστημένου άνδρα.

Meme 1.5.

Meme 1.6.

Τα μηνύματα που προβάλλονται είναι αυτά ενός άνδρα που δεν έχει συνείδηση του ρόλου και της σοβαρότητας της κατάστασης και ενός άνδρα που δεν είναι ικανός να ανταποκριθεί στο δύσκολο έργο των συζητήσεων και διαπραγματεύσεων που αρμόζει σε πολιτικούς ηγέτες.

Στο πλαίσιο αυτό το meme 1.5. τον απεικονίζει να κοιτάει το ρολόι του συνοδευόμενο από το λεκτικό “ΔΕΝ ΠΕΡΝΑΕΙ ΚΙ Η ΩΡΑ...”, ενισχύοντας το παραπάνω μήνυμα. Αντίστοιχης φύσης είναι το μήνυμα που εκπέμπει το meme 1.6. (λεκτικό “ΠΟΣΗ ΩΡΑ ΘΑ ΜΙΛΑΕΙ ΑΥΤΟΣ;”). Επιπλέον, στο συγκεκριμένο meme προκειμένου να ενισχυθεί το μήνυμα και το χιουμοριστικό ύφος ο δημιουργός του meme “αποκαλύπτει” μια αστεία εσωτερική σκέψη, άσχετη με τη συνάντηση, του Αλέξη Τσίπρα “ΤΙ ΦΑΪ ΝΑ ΕΧΟΥΜΕ ΣΠΙΤΙ ΑΡΑΓΕ;”.

Στον ίδιο θεματικό πυλώνα σάτιρας κινούνται τα memes 1.7. με το λεκτικό “ΤΟΝ ΕΚΛΕΙΣΑ ΤΟΝ ΘΕΡΜΟΣΙΦΩΝΑ;”, 1.8. στο οποίο παρουσιάζεται να αναπολεί προγενέστερη συνάντησή του με την Αντζελίνα Τζολί, 1.9. με τα λεκτικά “ΒΑΡΕΤΟ ΝΑ ΞΕΡΩ ΤΟΣΑ ΠΟΛΛΑ”, “ZZZZ”, “Μ... ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ!”, meme 1.10. με το λεκτικό “Ω, τον π@ύστη... Έχει όρεξη για κουβέντα...”, meme 1.11. με το λεκτικό “Η Τζολί τι κάνει; Ακόμα με σκέφτεται;”.

Meme 1.7.

Meme 1.8.

Meme 1.9.

Meme 1.10.

Τα περισσότερα λεκτικά όπως και το λεκτικό "ΟΤΑΝ ΣΟΥ ΜΙΛΑΕΙ Ο ΟΜΠΑΜΑ, ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΘΥΜΗΘΕΙΣ ΤΙ ΕΧΕΙΣ ΠΑΙΞΕΙ ΤΟ ΣΑΡΛΕΡΙΤΑΝΑ-ΠΑΝΤΟΒΑ" του meme 1.12. κάνουν χρήση της λαϊκής κουλτούρας (αγώνας ποδοσφαίρου).

Meme 1.11.

Meme 1.12.

Σύμφωνα με την βιβλιογραφία, που εστιάζει στην εξέταση της μη λεκτικής επικοινωνίας των πολιτικών προσώπων (Habermas, 2006, McNair, 2011) η υιοθέτηση μιας χαλαρής

στάσης σώματος υποδηλώνει ότι κάποιος υποστηρίζει τις θέσεις του με τρόπο χαλαρό, περνώντας μηνύματα στρατηγικής πολιτικής σημασίας, επιχειρηματολογώντας για τη θέση του ήρεμα. Η παραπάνω άποψη όμως φαίνεται ότι δεν έχει απήχηση στη ρητορική και τις αφηγήσεις που προβάλλονται από τα memes που αναλύονται. Η άποψη που κυριάρχησε και που προβάλλεται από τα memes είναι ότι η στάση του σώματος του Έλληνα Πρωθυπουργού υποδηλώνει μία απάθεια απέναντι στον Πρόεδρο των ΗΠΑ, υπονοώντας ότι αυτή είναι και η γενικότερη στάση του σε όλα τα θέματα που χειρίζεται. Απώτερος στόχος αυτής της επικοινωνίας είναι η αποδόμηση του Αλέξη Τσίπρα ως Πρωθυπουργού. Κατά συνέπεια το πολιτικό μήνυμα που προσπαθούν να μεταδώσουν τα memes είναι η αμφισβήτηση της ικανότητάς του να ανταποκριθεί με επιτυχία στο ρόλο του.

Οι Bowman και Willis (2003) υποστηρίζουν ότι τα νέα μέσα κινητοποιούν το κοινό να αποσύρεται σε έναν προσωπικό χώρο πληροφόρησης, όπου ασκεί μεγάλο έλεγχο ως προς το τι βλέπει, τι ακούει, τι απορρίπτει ή τι προωθεί. Στο πλαίσιο αυτό οι υπερασπιστές του Πρωθυπουργού από την άλλη πλευρά απέδωσαν τη χαλαρή στάση του σώματος του Έλληνα πρωθυπουργού κατά τη διάρκεια της συζήτησης με τον Μπαράκ Ομπάμα στο χρονικό κενό που απαιτούσε η μετάφραση των ελληνικών θέσεων στην αγγλική γλώσσα με τη χρήση διερμηνέα. Ακόμη κι αυτή την αφήγηση όμως οι πολίτες τη σατιρίζουν με το meme 1.13. με χιουμοριστικό τρόπο (λεκτικό “ΕΓΩ ΤΑ ΚΑΤΑΛΑΒΑ ΤΑ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ ΤΩΡΑ ΝΑ ΠΕΡΙΜΕΝΩ ΤΟΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ”) επιβεβαιώνοντας ότι τα memes ακολουθούν τη ροή των προηγούμενων και των πρόσφατων ειδήσεων (Perrin, 2012).

Meme 1.13.

Στον ίδιο θεματικό άξονα, με μια σημαντική όμως διαφορά κινείται το meme 1.14. από το οποίο απουσιάζει παντελώς η λεκτική επικοινωνία. Το εν λόγω meme στηρίζεται αποκλειστικά στη δύναμη της εικόνας, σε μη λεκτικά στοιχεία επικοινωνίας (γλώσσα του σώματος) και τις συνειρμικές συγκρίσεις που προκαλεί στο κοινό το meme, ισχυροποιώντας το μήνυμα που εκπέμπει.

Meme 1.14.

Πιο συγκεκριμένα αντιπαρατίθενται δύο εικόνες. Η πρώτη απεικονίζει παλαιότερη συνάντηση του πρώην Πρωθυπουργού Αντώνη Σαμαρά – πρόσωπο από αντίπαλο κομματικό στρατόπεδο του Αλέξη Τσίπρα - με τον Μπαράκ Ομπάμα, ενώ η δεύτερη απεικονίζει τη συνάντηση του νυν Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα με το Μπαράκ Ομπάμα. Είναι φανερό ότι το πολιτικό μήνυμα που εκπέμπει είναι το ποιος από τους δύο είναι πιο ικανός, κατάλληλος και άξιος για το πολιτικό αξίωμα του Πρωθυπουργού. Κριτήριο αξιολόγησης αποτελεί αποκλειστικά η γενική εικόνα, η εμφάνιση και η στάση του σώματος, δηλαδή τα μη λεκτικά στοιχεία επικοινωνίας που εκπέμπουν οι δύο πολιτικοί ηγέτες. Στην περίπτωση του Σαμαρά η εικόνα είναι πολιτικά ορθή, αποδεκτή και σύμφωνη με το σύγχρονο εγχειρίδιο εθιμοτυπίας (Καραπάνου, 2012). Ο τότε Πρωθυπουργός Αντώνης Σαμαράς φοράει κοστούμι, γραβάτα, κοιτάζει το συνομιλητή του και έχει υιοθετήσει μια κοινωνικά αποδεκτή για την περίπτωση στάση. Στην περίπτωση του Αλέξη Τσίπρα προβάλλεται ακριβώς το αντίθετο μήνυμα.

Το ιδιαίτερα αιχμηρό, ειρωνικό, επιθετικό και κριτικό meme 1.15 απεικονίζει τον Αλέξη Τσίπρα στην ίδια στάση απάθειας. Το λεκτικό που συνοδεύει το meme “ο άνθρωπος που δεν μπορεί να μείνει συγκεντρωμένος για 10 λεπτά έκανε διαπραγμάτευση 17 ωρών” περιέχει έμμεση αναφορά σε παλαιότερες σημαντικές διαπραγματεύσεις του Πρωθυπουργού με την ευρωπαϊκή ένωση για το μέλλον της χώρας, το θέμα της οικονομικής κρίσης που πλήττει την Ελλάδα αλλά και το Grexit που τέθηκε μετά το δημοψήφισμα του 2015 (ΤΑ ΝΕΑ, 2015). Το meme θέτει ένα σαφές και ξεκάθαρο πολιτικό μήνυμα περί ακαταλληλότητας του Αλέξη Τσίπρα ως Πρωθυπουργού της Ελλάδας και αφήνει αιχμές σχετικά με το εάν μπορεί ο ελληνικός λαός να εμπιστευτεί το μέλλον της χώρας σε αυτόν τον άνθρωπο, ο οποίος δείχνει να μην είναι συγκεντρωμένος σε αυτό που καλείται να κάνει από το θεσμικό ρόλο που έχει αναλάβει.

Meme 1.15.

Οι συζητήσεις που είχαν ανοίξει τα memes γύρω από την ασύμβατη χαλαρότητα και συμπεριφορά εκτός πρωτοκόλλου του Αλέξη Τσίπρα συνεχίστηκαν, σε πιο περιορισμένο όμως βαθμό αυτή τη φορά, κατά το ταξίδι του στις ΗΠΑ. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας, Αλέξης Τσίπρας, μετά την ομιλία του στο Ινστιτούτο Brookings παραχώρησε μια συνέντευξη (CNN Greece, 2017). Το φωτογραφικό στιγμιότυπο από τη συνέντευξη αποτέλεσε τη βασική πηγή έμπνευσης για το δημιουργό του meme 1.16.. Είναι χαρακτηριστικό ότι από αυτό το meme απουσιάζει το λεκτικό στοιχείο το οποίο έχει αντικατασταθεί από ένα σκίτσο, που απεικονίζει καρδούλες ακριβώς πάνω από το κεφάλι του Αλέξη Τσίπρα. Με αυτό τον πρωτότυπο τρόπο αφήνεται να εννοηθεί ότι αυτό που είχε ο Αλέξης Τσίπρας στο μυαλό του την ώρα της εργασίας του δεν ήταν τίποτε άλλο παρά το φλερτ με τη δημοσιογράφο που καθόταν δίπλα του. Το μήνυμα ενισχύεται από τη χαλαρή στάση του σώματος του Αλέξη Τσίπρα (σταυροπόδι, ο

τρόπος που είναι ακουμπισμένο στο μπράτσο της πολυθρόνας το χέρι του κλπ.), μια στάση που δεν συνηθίζεται σε δημόσιες εμφανίσεις ηγετών κατά τις οποίες συζητούνται σοβαρά θέματα που αφορούν την πορεία και το μέλλον μιας χώρας (Mymind, 2017).

Meme 1.16.

Ο δημιουργός του meme βρίσκει την ευκαιρία να αναδείξει για μια ακόμη φορά τη λανθασμένη και μη αποδεκτή στάση σώματος του Αλέξη Τσίπρα για τη συγκεκριμένη περίπτωση προκειμένου να επιτεθεί στο πολιτικό πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα και να μεταφέρει στο κοινό την γνώμη του για αυτό που θεωρεί επικίνδυνο πολιτικό πρότυπο (Colletta, 2009).

Meme 1.17.

Η ενότητα ολοκληρώνεται με το meme 1.17., το οποίο απεικονίζει τα πρόσωπα του δύο ηγετών. Το λεκτικό που αναφέρεται ως λεζάντα στο κάτω μέρος της φωτογραφίας “ΟΜΠΑΜΑ” και “ΟΜΠΑΜΙΑΣ” αντλεί από την αργκό της ελληνικής γλώσσας. Ο

χαρακτηρισμός που αποδίδεται στον Αλέξη Τσίπρα χρησιμοποιείται με ειρωνικό και σαρκαστικό τρόπο, με στόχο την υποβάθμιση της πολιτικής του υπόστασης, όπως αυτή προκύπτει από τη σύγκριση των δύο πολιτικών ανδρών.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, που εστιάζει στην εξέταση της μη λεκτικής επικοινωνίας των πολιτικών προσώπων (Habermas, 2006, McNair, 2011) η υιοθέτηση μιας χαλαρής στάσης σώματος υποδηλώνει ότι κάποιος υποστηρίζει τις θέσεις του με τρόπο χαλαρό, περνώντας μηνύματα στρατηγικής πολιτικής σημασίας, επιχειρηματολογώντας για τη θέση του ήρεμα. Η παραπάνω άποψη όμως φαίνεται ότι δεν έχει απήχηση στη ρητορική και τις αφηγήσεις που προβάλλονται από τα memes που αναλύονται.

Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με υποστηρικτές του ΣΥΡΙΖΑ η επιμονή του Αλέξη Τσίπρα να περιφρονεί συστηματικά τους ενδυματολογικούς κανόνες (υποδέχθηκε τον Μπαράκ Ομπάμα χωρίς γραβάτα) και το πρωτόκολλο συμπεριφοράς δεν είναι χωρίς σημασία. Αποτελεί μια δήλωση διαφοροποίησης που αντιστοιχεί στην ιδιαίτερη θέση της Ελλάδας εντός της οικογένειας των εθνών της Δύσης, τόσο διαχρονικά όσο και στην παρούσα συγκυρία της κρίσης χρέους. Η πέρα από τα συνηθισμένα συμπεριφορά θεωρείται ότι μόνο δευτερευόντως παραπέμπει πλέον σε κάποιον αριστερό ριζοσπαστισμό και αντικοφορμισμό. Το πρωτεύον είναι η κατάδειξη ενός διακριτού status και μιας αμφιθυμίας προς τη Δύση, που σχετίζεται ιδιαίτερα με την σημερινή οικονομικά ευάλωτη θέση της χώρας μας. *“Μέχρι να μας βοηθήσετε να ξεπεράσουμε το σκόπελο, εμείς θα σας υπενθυμίζουμε διαρκώς το πρόβλημα μας, στη διαμόρφωση του οποίου και εσείς συμβάλατε”*. Αυτό είναι σε γενικές γραμμές το αφήγημα του Αλέξη Τσίπρα όταν καλείται να ερμηνεύσει αυθεντικά την ενδυματολογική και όχι μόνο απόκλισή από τους ευρωπαϊούς συναδέλφους του (PROTAGON., 2017).

Ο μύθος της περιφρόνησης των “αστικών” τρόπων αποτέλεσε σπουδαίο εργαλείο στην πορεία του ΣΥΡΙΖΑ προς την εξουσία και συνεχίζει να συγκινεί ακόμα και σήμερα, συμβολοποιώντας και οπτικοποιώντας την αντίθεση με τους “προηγούμενους” μετατρέποντας τη στάση και συμπεριφορά του Αλέξη Τσίπρα σε επίσημο πολιτικό λόγο. Η παράλειψη της γραβάτας, η χαλαρή στάση, το ενίοτε απλανές βλέμμα που δίνει την εντύπωση αδιαφορίας ή βαριεστημάρας, το να απευθύνεται προς τον Αμερικανό Πρόεδρο στον ενικό, όλα εντάσσονται στο ίδιο συμβολικό πλαίσιο και υπηρετούν την ίδια γραμμή: να δείξουμε ότι δεν είμαστε δουλοπρεπείς σαν τους προηγούμενους, ότι στεκόμαστε ως ίσοι προς ίσους απέναντι στον κατά τεκμήριο ισχυρότερο άνδρα του πλανήτη, ότι δεν πετάμε τη σκούφια μας για δημόσιες σχέσεις

ούτε θεωρούμε την επίσκεψη Ομπάμα ως ένα είδος χάρης αλλά είμαστε προσηλωμένοι μόνο στο αποτέλεσμα και το εθνικό συμφέρον (PROTAGON., 2017).

Ωστόσο, από τη μελέτη των πολιτικών memes που αναλύθηκαν στην ενότητα 3.1. αποδεικνύεται ότι οι δημιουργοί τους προσπάθησαν να περάσουν στους πολίτες διαφορετικά μηνύματα σημαντικού χαρακτήρα. Το πολιτικά μηνύματα σχετίζονται με την αμφισβήτηση της ικανότητας του Αλέξη Τσίπρα να ανταποκριθεί με επιτυχία στο ρόλο του και με τις πιθανές επιπτώσεις που μπορεί να έχει στις διμερείς σχέσεις της Ελλάδας με τις ΗΠΑ η ακαταλληλότητά του στο πολιτικό αξίωμα του Πρωθυπουργού της χώρας.

3.2. Θεματική ενότητα 2: Το επίπεδο γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας του Έλληνα Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα.

Σε συνέχεια της προηγούμενης ενότητας η σάτιρα της εικονογραφίας των κοινωνικών μέσων γύρω από τις δημόσιες εμφανίσεις του Αλέξη Τσίπρα δεν περιορίστηκε στη χαλαρή στάση του σώματός του και στη γενικότερη πέρα από τα συνηθισμένα συμπεριφορά του, αλλά επεκτάθηκε στη χρήση των αγγλικών του. Τα οκτώ memes της δεύτερης ενότητας σατιρίζουν το χαμηλό επίπεδο γλωσσομάθειας της αγγλικής γλώσσας του Έλληνα Πρωθυπουργού. Αναφέρονται στις συναντήσεις του Αλέξη Τσίπρα με τον Μπαράκ Ομπάμα στο Μέγαρο Μαξίμου το Νοέμβριο του 2016 καθώς με τον Ντόναλντ Τράμπ τον Οκτώβριο του 2017 στο Λευκό Οίκο κατά τη διάρκεια των οποίων συζητήθηκαν κομβικά θέματα για το μέλλον της Ελλάδας, όπως η οικονομική κρίση, το προσφυγικό, η άμυνα, το Κυπριακό κ.ά.

Τα συντακτικά, γραμματικά, εκφραστικά και λεξιλογικά λάθη, η έντονα και μη ορθή επιτηδευμένη προφορά του Αλέξη Τσίπρα, που καταγράφονται από τα τηλεοπτικά πλάνα σε κάθε του επίσημη συνάντηση με ξένους πολιτικούς ηγέτες πυροδοτούν μια σειρά από δημόσιες συζητήσεις οι οποίες περιστρέφονται γύρω από την άποψη που έχει επικρατήσει και σύμφωνα με την οποία ο Έλληνας Πρωθυπουργός δεν κατέχει σε ικανοποιητικό βαθμό την αγγλική γλώσσα, όπως θα όφειλε ως ηγέτης μιας χώρας. Δεν είναι η πρώτη φορά που το θέμα του χειρισμού της αγγλικής γλώσσας μπαίνει στο στόχαστρο της κριτικής. Και σε παλαιότερες συναντήσεις του Έλληνα Πρωθυπουργού με ηγέτες άλλων ευρωπαϊκών κρατών το θέμα είχε γίνει πολλές φορές αντικείμενο αρνητικού σχολιασμού και καυστικού χιούμορ από τον Τύπο και τα ακροατήρια (LIFO, 2015).

Στο δημόσιο διάλογο κυριάρχησαν αφηγήσεις σχετικά με την επιμονή του Πρωθυπουργού της Ελλάδας να ομιλεί την αγγλική γλώσσα σε διεθνή ακροατήρια, παρά το γεγονός ότι δεν είναι σε θέση να χειριστεί τη γλώσσα στο βαθμό που απαιτεί το αξίωμά του, τραυματίζοντας με αυτό τον τρόπο τόσο την εικόνα του ίδιου όσο και το κύρος της Ελλάδας. Η συμπεριφορά του αποδόθηκε τις περισσότερες φορές στην ανησυχία του Αλέξη Τσίπρα σχετικά με την εικόνα της ανεπάρκειας που πιθανά να εξέπεμπε στο εσωτερικό του ακροατήριο στην περίπτωση που επέλεγε να απευθύνει το λόγο του στην ελληνική μητρική του γλώσσα, καθώς “για το μέσο Έλληνα τα Αγγλικά θεωρούνται το βασικό, το αυτονόητο προσόν, περίπου σαν το απολυτήριο Λυκείου” (PROTAGON., 2017).

Στο πλαίσιο αυτό τα memes αντλούν την αφήγησή τους από τη διαδεδομένη και καθιερωμένη αντίληψη της σημερινής εποχής ότι η γνώση της αγγλικής γλώσσας θεωρείται βασικό, τυπικό και ουσιαστικό προσόν, απαραίτητο για κάθε πολίτη του “κόσμου”. Η διακωμώδηση αυτής της κατάστασης σχετίζεται με το γεγονός ότι η αγγλική γλώσσα έχει καθιερωθεί ως δεύτερη ή ως επίσημη γλώσσα σε πολλές χώρες του κόσμου, κυρίως σε όσες αποτελούν μέλη της Κοινοπολιτείας των Εθνών, καθώς και σε πολλούς διεθνείς οργανισμούς (ΤΟ ΒΗΜΑ, 2013).

Στην πραγματικότητα τα memes χρησιμοποιούν την έλλειψη ενός τυπικού αλλά ουσιαστικού προσόντος - γνώση αγγλικής γλώσσας - ως βασικό μειονέκτημα στις συζητήσεις και διαπραγματεύσεις του Αλέξη Τσίπρα με ηγέτες άλλων χωρών. Η ατμόσφαιρα που αποπνέουν τα memes είναι αστεία, χιουμοριστική, κριτική και σατιρική. Όλα τα memes επιχειρούν να περάσουν συγκεκριμένα πολιτικά μηνύματα εστιάζοντας σε ένα φαινομενικά ασήμαντο θέμα (Stein, 1989, Sreekumar and Vadrevu, 2013) που είναι η μη ορθή χρήση της αγγλικής γλώσσας από τον Αλέξη Τσίπρα.

Meme 2.1.

Μέσω του καυστικού χιούμορ και της σάτιρας επιχειρείται η αποδόμηση του προφίλ του Αλέξη Τσίπρα ως επιτυχημένου Πρωθυπουργού, αφού το μήνυμα που μεταδίδεται είναι ότι δεν έχει τα τυπικά προσόντα προκειμένου να ανταποκριθεί με επιτυχία στις απαιτητικές αρμοδιότητές του. Προβάλλεται η ακαταλληλότητά του για το αξίωμα του Πρωθυπουργού και δημιουργούνται συνειρμικές σκέψεις ότι αυτή η άγνοια θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στις διαπραγματεύσεις για σημαντικά θέματα της χώρας. Τα memes περιέχουν κακόβουλα αστεία (schadenfreunde) που αποτελούν στοιχεία της πολιτικής σάτιρας (Watts, 2008) και χρησιμοποιούνται για να υποβιβάσουν το πολιτικό πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα.

Τα δύο πρώτα memes αυτής της ενότητας 2.1. και 2.2. αναφέρονται στον τίτλο σπουδών που πιστοποιεί την γνώση της αγγλικής γλώσσας και που ο Αλέξης Τσίπρας παρουσιάζεται να μην διαθέτει.

Ιδιαίτερα διαδεδομένος στην Ελλάδα είναι ο τίτλος αγγλικής γλωσσομάθειας First Certificate in English (FCE) ή αλλιώς Lower στην κοινή καθομιλουμένη. Πρόκειται για ένα πιστοποιητικό μέσου επιπέδου της αγγλικής γλώσσας (B2) που αποδεικνύει ότι ο κάτοχός του μπορεί να χρησιμοποιεί τον καθημερινό αγγλικό γραπτό και προφορικό λόγο για επαγγελματικούς ή εκπαιδευτικούς σκοπούς. Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα εξαιρετικά υψηλό επίπεδο στα αγγλικά αποδεικνύεται με το ανώτατου επιπέδου πιστοποιητικό γλωσσομάθειας CPE, Certificate of Proficiency in English και όχι με το First Certificate, το οποίο συνήθως οι Έλληνες αποκτούν στις τελευταίες τάξεις του Λυκείου ή κατά τα πρώτα έτη των φοιτητικών τους χρόνων (Cambridge English, 2017).

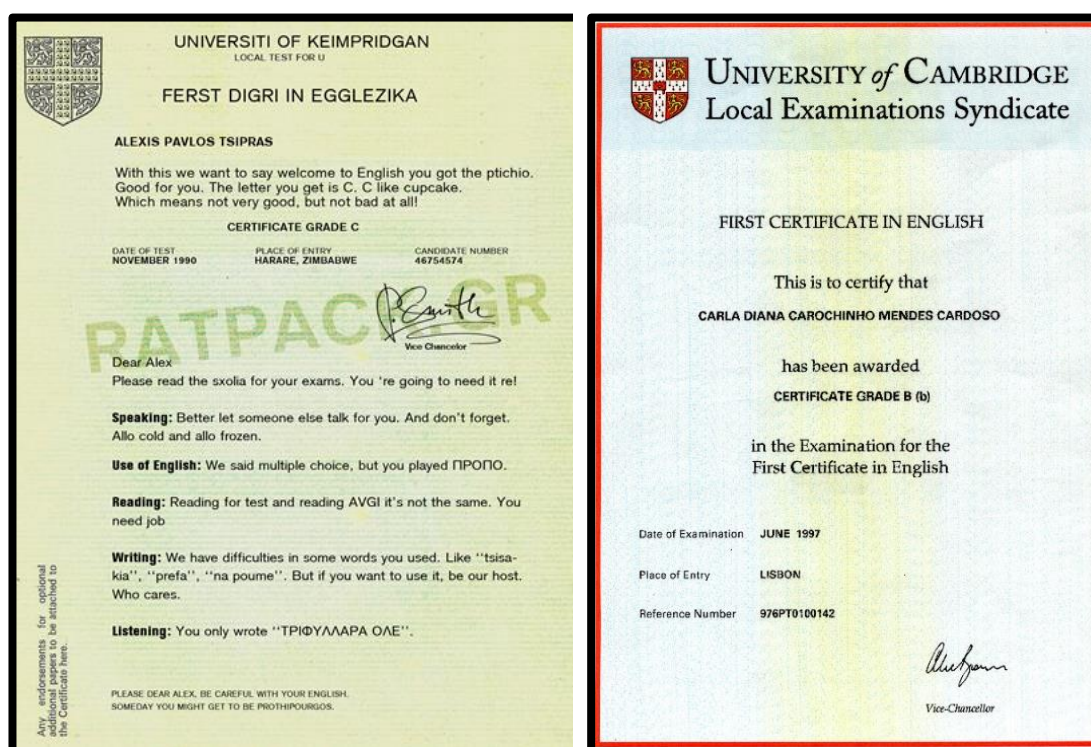
Στο meme 2.1. ο Αλέξης Τσίπρας απεικονίζεται να ζητάει μια “διευκόλυνση” από τον Πρόεδρο των ΗΠΑ. Πιο συγκεκριμένα, εμφανίζεται να τον ρωτάει εάν μπορεί να “κανονίσει” να λάβει την πιστοποίηση γλωσσομάθειας επιπέδου Λόουερ του Πανεπιστημίου των ΗΠΑ Μίσιγκαν. Για μια ακόμη φορά υπονοείται το εξαιρετικά χαμηλό επίπεδό του, αφού αφενός δε ζητάει το Proficiency, αλλά το “Lower” έναν τίτλο σπουδών που, όπως προαναφέρθηκε, οι μαθητές στην πλειοψηφία τους στην Ελλάδα έχουν αποκτήσει το αργότερο μέχρι το 16^ο έτος της ηλικίας τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρουσιάζεται να ζητάει τον ισότιμο τίτλο του Αμερικανικού Πανεπιστημίου του Michigan έναν τίτλο η απόκτηση του οποίου θεωρείται πιο εύκολη σε σχέση με τους τίτλους που εκδίδει το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο του Cambridge (ΤΟ ΒΗΜΑ, 2013).

Επιπλέον, ο Αλέξης Τσίπρας μέσω του λεκτικού “*ΠΕ ΣΥ ΠΡΙΝ ΦΥΓΕΙΣ, ΝΑ ΚΑΝΟΝΙΣΕΙΣ*” παρουσιάζεται να απευθύνει το λόγο στο Μπαράκ Ομπάμα σε πολύ χαλαρό τόνο όπως θα έκανε ένας φίλος προς φίλος σε μια ανεπίσημη συνάντηση επιβεβαιώνοντας ότι η πολιτική του χιούμορ χρησιμοποιεί την κοινή καθομιλουμένη, λαϊκή γλώσσα προκειμένου να προσελκύσει το ενδιαφέρον το κοινού (Stein, 1989). Σημειώνεται ότι η οικεία και χαλαρή στάση του Αλέξη Τσίπρα παρουσιάστηκε αναλυτικά στην προηγούμενη ενότητα γι’ αυτό και δεν σχολιάζεται περαιτέρω εδώ. Ο δόλιος τρόπος με τον οποίο παρουσιάζεται ότι προσπαθεί (λόγω πρόσβασης και υψηλών γνωριμιών) ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας να αποκτήσει κάτι για το οποίο χιλιάδες πολίτες μοχθούν να αποκτήσουν, στοχεύει να μειώσει το πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα, αφήνοντας υπόνοιες και αιχμές για την εντιμότητα και τιμιότητά του.

Σύμφωνα με τον Perrin (2012), μια ιστορία που μεταβιβάζεται στους χρήστες ακολουθεί τη ροή των προηγούμενων πληροφοριών. Έτσι, το Meme 2.2. που απεικονίζει το First Certificate in English (FCE) του Αλέξη Τσίπρα, πτυχίο της αγγλικής γλώσσας που ο Αλέξης Τσίπρας ζητούσε από τον Μπαράκ Ομπάμα να του “κανονίσει”, αποτέλεσε ένα από τα πιο δημοφιλή memes που κυκλοφόρησαν στο διαδίκτυο. Οι χρήστες του διαδικτύου “βρήκαν” το πτυχίο αγγλικών που ο Πρωθυπουργός “δεν διέθετε”. Με την πρώτη ματιά μπορεί κανείς εύκολα να διαπιστώσει ότι πρόκειται για ένα πλαστό έγγραφο. Πρόκειται για ένα πλαστό πιστοποιητικό γλωσσομάθειας από το Cambridge University και αφορά στην υποτιθέμενη πιστοποίηση του επιπέδου της αγγλικής γλώσσας του Αλέξη Τσίπρα.

Meme 2.2.

Εικόνα 2

Στην εικόνα 2 παρουσιάζεται ενδεικτικά ένα γνήσιο πιστοποιητικό. Εύκολα μπορεί κανείς να διαπιστώσει ότι το πτυχίο του Αλέξη Τσίπρα ουδεμία σχέση έχει με τη μορφή του πρωτότυπου τίτλου. Οι διαφορές είναι εμφανείς. Με στόχο να προσελκύσει το ενδιαφέρον και να προκαλέσει το γέλιο (Bauckhage, 2011, Baumgartner, 2007), στο υποτιθέμενο πτυχίο του Αλέξη Τσίπρα εμφανίζονται αλλοιωμένα όλα τα στοιχεία του εγγράφου με πάρα πολλά ορθογραφικά, συντακτικά, εκφραστικά λάθη και γλώσσα greeklish.

Στο meme 2.2. ο οργανισμός πιστοποίησης University of Cambridge έχει μετατραπεί σε *Universiti of Keimbridgan*, που “παίζει” ηχητικά με τον όρο Ελλαδιστάν και παραπέμπει σε υποανάπτυκτες και τριτοκοσμικές χώρες, όπως το Αφγανιστάν και Καζακστάν με σκοπό να τονίσει το πόσο πίσω είναι η Ελλάδα ή το πόσο υποανάπτυκτη είναι η συμπεριφορά του Αλέξη Τσίπρα. Επιπλέον, το Local Examination Syndicate, το τοπικό δηλαδή εξεταστικό κέντρο έχει μετατραπεί σε *Local Examination for you*, ενώ το όνομα του τίτλου από First Certificate in English έχει μετατραπεί σε Ferst Digri in Egglezika. Οι λέξεις αποτυπώνονται φωνολογικά με greeklish, όπως δηλαδή προφέρονται, και όχι σωστά ορθογραφικά. Ενδεικτικά αναφέρονται ως ηθελημένα τέτοια λάθη οι λέξεις First που αναγράφεται Ferst (φερστ) και Degree που αναγράφεται Digri. Το English έχει μετατραπεί σε Εγγλέζικα, μια παλιομοδίτικη λέξη που χρησιμοποιείται στην λαϊκή αργκό προκειμένου να αναφερθεί κανείς στην αγγλική γλώσσα.

Ο εκπρόσωπος του φορέα πιστοποίησης που υπογράφει το πτυχίο, Vice Chancellor, παρουσιάζεται να απευθύνεται με περιπαικτική διάθεση απευθείας στον Αλέξη Τσίπρα ανακοινώνοντάς του τη βαθμολογία και δίνοντάς του ορισμένες “συμβουλές”.

Ο βαθμός του πτυχίου C σε μια κλίμακα από A έως D έχει το δικό του σημειολογικό ενδιαφέρον, αφού το C είναι ο βαθμός που αντιστοιχεί στο καλώς. Έμμεσα υπονοείται ότι δεν τα πήγε πολύ καλά στην εξέταση. Μάλιστα ο βαθμός συνοδεύεται από δύο επεξηγήσεις: the letter you get, δηλαδή “το γράμμα που παίρνεις” αντί του ορθού grade που σημαίνει βαθμολογία. Το σχόλιο συνεχίζει με τη διευκρίνιση του βαθμού C. Γίνεται χρήση της δημοφιλούς κουλτούρας κατά τη διαδικασία συλλαβισμού (spelling) μιας λέξης στην αγγλική γλώσσα. Συγκεκριμένα αποσαφηνίζεται ότι το C είναι το αρχικό της λέξης Cupcake (*C like Cupcake*), προκειμένου να δοθεί έμφαση στη χαμηλή βαθμολογία. Ως έτος εξέτασης παρουσιάζεται στον τίτλο σπουδών η χρονολογία 1990, έτος κατά το οποίο ο Αλέξης Τσίπρας ήταν δέκα έξι (16) ετών.

Η υποτιθέμενη χώρα κτήσης του πτυχίου, που είναι η Ζιμπάμπουε εμπεριέχει τα δικά της σημειολογικά στοιχεία. Η Ζιμπάμπουε είναι μια χώρα στα νότια της Ανατολικής Αφρικής με έντονα οικονομικά προβλήματα, που βρίσκεται στη λίστα των χωρών με ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Ανά τον κόσμο, η χώρα χρησιμοποιείται ως παράδειγμα χρεοκοπημένης, μη οργανωμένης χώρας, όπου επικρατεί η αναρχία, ενώ δεν είναι λίγες οι φορές που η κατάστασή της χρησιμοποιείται ως παράδειγμα σύγκρισης και αποφυγής για την Ελλάδα, που διανύει περίοδο οικονομικής κρίσης (Bankingnews, 2015, Dete, 2015, Newsbeast (2), 2015).

Η εικόνα 2 που απεικονίζει ένα γνήσιο αντίγραφο του τίτλου σπουδών είναι λιτή. Αναφέρει το ονοματεπώνυμο του κατόχου, τον προσωπικό κωδικό του (reference number), την επίδοση - βαθμό - του, την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της εξέτασης, και το όνομα του τίτλου σπουδών. Αντίθετα, το υποτιθέμενο πτυχίο του Αλέξη Τσίπρα είναι πιο φλύαρο και περιλαμβάνει στοιχεία που έχουν δημιουργηθεί με εφευρετικότητα και φαντασία.

Το πτυχίο περιλαμβάνει στο τέλος ένα υστερόγραφο, που αποτελεί μια προτροπή προς τον Αλέξη. Η προτροπή είναι *“PLEASE DEAR ALEX, BE CAREFUL WITH YOUR ENGLISH. SOMEDAY YOU MIGHT GET TO BE PROTHIPOURGOS”*. Το κείμενο με αγγλικά που δεν θα χρησιμοποιούσε ποτέ ένας Βρετανός, είναι ελληνικές εκφράσεις που έχουν μεταφραστεί με λάθος τρόπο στην αγγλική γλώσσα, ενώ η λέξη Πρωθυπουργός αποτυπώνεται με greeklish, αντί της ορθής μετάφρασης που είναι Prime Minister. Η προτροπή ξεκινάει με την προσφώνηση με το υποκοριστικό του μικρού του ονόματος Alex και συνεχίζει με τη συμβουλή να προσέχει με τα αγγλικά του γιατί κάποια μέρα μπορεί να γίνει Πρωθυπουργός. Η προτροπή αφήνει έναν υπαινιγμό ότι ένας Πρωθυπουργός μιας χώρας απαιτείται να έχει πολύ υψηλότερο επίπεδο αγγλικών από αυτό του Αλέξη Τσίπρα.

Υπάρχει μια προτροπή *“Dear Alex, Please read the sxolia for your exams.”*, που περιέχει μια ανεπίσημη προσφώνηση και αποτελεί ένα μίγμα ελληνικής και αγγλικής γλώσσας. Είναι ένα έγγραφο στο οποίο η αγγλική γλώσσα χρησιμοποιείται κατά Tsipras style, όπως αναλύεται παρακάτω και έχει επικρατήσει να αποκαλείται η γενικά λανθασμένη χρήση της αγγλικής γλώσσας. Η λέξη “σχόλια” θα έπρεπε για παράδειγμα να αποδοθεί με την ορθή έννοια comments. Αντ’ αυτής χρησιμοποιείται σε greeklish η λέξη “σχόλια”. Στο πτυχίο του Αλέξη Τσίπρα υπάρχουν επίσης σχόλια αξιολόγησης των επιδόσεών του αναλυτικά για τις ξεχωριστές ενότητες της εξέτασης Speaking, Use of English, Reading, Writing και Listening.

Στο Speaking αναγράφεται η συμβουλή-σχόλιο- *“Better let someone else talk for you. And don’t forget. Allo cold kai allo frozen”*, που σημαίνει “καλύτερα να αφήνεις κάποιον άλλο να μιλάει για εσένα. Και μην ξεχνάς. Άλλο η λέξη κρύο και άλλο η λέξη παγωμένος-η-ο.”. Υπάρχει δηλαδή επισήμανση ενός υποτιθέμενου του λάθους. Προφανώς υπονοεί ότι μπέρδεψε τις λέξεις cold και frozen. Πρόκειται για λάθη που έχει παρατηρηθεί να κάνει ο Αλέξης Τσίπρας σε δημόσιες δηλώσεις και συνομιλίες του, να χρησιμοποιεί δηλαδή λανθασμένες λέξεις που φαίνεται να έχουν παρεμφερή σημασία στην ελληνική γλώσσα (αναλύεται διεξοδικά παρακάτω).

Στην ενότητα Use of English ως σχόλιο αναγράφεται η πρόταση “We said multiple choice but you played ΠΡΟΠΟ”. Το σχόλιο αντλεί από τη δημοφιλή αντίληψη που επικρατεί αναφορικά με τις εξετάσεις οι οποίες είναι πολλαπλής επιλογής. Όταν ο εξεταζόμενος δεν γνωρίζει τις απαντήσεις, λέγεται ότι έπαιξε ΠΡΟΠΟ ή ΛΟΤΤΟ, δημοφιλή τυχερά παιχνίδια δηλαδή, κριτήριο επιτυχίας των οποίων αποτελεί συνήθως η τύχη (ΟΠΑΠ, 2018).

Στην ενότητα Reading υπάρχει το σχόλιο “*Reading for test and reading AVG! it's not the same. You need job*”, δηλαδή “το να διαβάζει κανείς για διαγώνισμα δεν είναι το ίδιο με το να διαβάζει κανείς την εφημερίδα ΑΥΓΗ. Χρειάζεσαι δουλειά.”. Και εδώ χρησιμοποιείται σκόπιμα λανθασμένα η λέξη job αντί της ορθής work. Η αγγλική ορθή έκφραση είναι “*you need to work more*”. Η επιλογή της εφημερίδας ΑΥΓΗ δεν γίνεται τυχαία από το δημιουργό. Υπάρχει σαφής υπαινιγμός για τη συσχέτιση του Αλέξη Τσίπρα με την εφημερίδα ΑΥΓΗ. Η ΑΥΓΗ είναι μια ημερήσια πρωινή εφημερίδα που εκφράζει διαχρονικά θέσεις υπέρ της ανανεωτικής και ριζοσπαστικής Αριστεράς και ιδιαίτερα του ΣΥΡΙΖΑ (ΠΡΩΤΟΘΕΜΑ (2), 2017).

Στην ενότητα Writing το σχόλιο “*We have difficulties in some words you used. Like tsisakia, prefa, na poume. But if you want to use them. Be our host. Who cares.*” που μεταφράζεται “Έχουμε δυσκολίες με ορισμένες λέξεις που έχεις χρησιμοποιήσει, όπως τσισάκια, πρέφα, να πούμε, αλλά αν θέλεις να τις χρησιμοποιείς, παρακαλώ ποιος νοιάζεται”. Χρησιμοποιείται κι εδώ η απλή λαϊκή αργκό γλώσσα προκειμένου να τραβήξει το ενδιαφέρον του κοινού και να προκαλέσει γέλιο, (Stein, 1989), ενώ παράλληλα εκτός από το ότι αφήνεται να εννοηθεί ότι ο Αλέξης Τσίπρας δεν μπορεί να χειριστεί ορθά την αγγλική γλώσσα, υπάρχουν σαφείς υπαινιγμοί αναφορικά με την εκτός πρωτοκόλλου ασύμβατη συμπεριφορά του που αναλύθηκε εκτενώς στην προηγούμενη ενότητα.

Για την ενότητα Listening η παρατήρηση “*You wrote only ΤΡΙΦΥΛΛΑΡΑ ΟΛΕ*” προκαλεί γέλιο. Η έκφραση ΤΡΙΦΥΛΛΑΡΑ ΟΛΕ προέρχεται από την αργκό που χρησιμοποιείται από τους οπαδούς ποδοσφαίρου και δεν έχει καμία σχέση με το αντικείμενο και θέμα της εξέτασης. Σκοπός της χρήσης της είναι και πάλι η ανάδειξη της έλλειψης γνώσεων, η υποτίμηση του πολιτικού προσώπου και η σύνδεσή του με ένα ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στο φόντο του meme απεικονίζεται η υπογραφή του δημιουργού του σε αντίθεση με ό,τι συνηθίζεται και την ανωνυμία πίσω από την οποία “κρύβονται” οι δημιουργοί των memes (Kobierecki, 2014). Πρόκειται για την ανδρική

ιστοσελίδα Ratpack.gr, που ανήκει στο DPG Digital Media Group. Η δημοσίευσή του στην ιστοσελίδα συνοδευόταν από το λεκτικό στοιχείο “Βρήκαμε το Lower του Αλέξη Τσίπρα” (RATPACK (2), 2017). Ο όρος “Ratpack” έχει τις ρίζες του σε μια συμβολική έννοια, η οποία ήδη διανύει εξήντα χρόνια ιστορίας. Ο όρος ταυτίστηκε με την παρέα των Frank Sinatra, Dean Martin, Joey Bishop, Peter Lawford και Sammy Davis JR., που ήταν συνυφασμένοι με την καλοπέραση, το ποτό, το τζόγο και φλέρταραν οριακά με την έννοια της παρανομίας, του underground και της αλητείας (CNN Greece (2), 2016). Με τον τρόπο αυτό οι δημιουργοί επιτυγχάνουν να προβάλουν για μια ακόμη μια φορά το μήνυμα περί “ριζοσπαστικού στυλ” του Πρωθυπουργού, ο οποίος διαφοροποιείται από τους αποδεκτούς κανόνες συμπεριφοράς.

Meme 2.3.

Στα memes που ακολουθούν οι δημιουργοί των memes, συνεχίζοντας τη συζήτηση που έχει πυροδοτηθεί γύρω από τα αγγλικά του Τσίπρα, εστιάζουν στα λάθη του Αλέξη Τσίπρα κατά τις δημόσιες εμφανίσεις και ομιλίες του στην αγγλική γλώσσα. Το φωτογραφικό στιγμιότυπο του meme 2.3. προέρχεται από την κοινή συνέντευξη Τύπου που παραχώρησαν μετά τη συνάντησή τους στο Μέγαρο Μαξίμου ο Αλέξης Τσίπρας και ο Μπαράκ Ομπάμα το Νοέμβριο του 2017.

Πιο συγκεκριμένα, ο Αλέξης Τσίπρας παρουσιάζεται, έχοντας υιοθετήσει μια χαλαρή στάση σώματος, να χρησιμοποιεί εκφράσεις που στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν

στην αγγλική γλώσσα. Πρόκειται για πιστές μεταφράσεις ελληνικών εκφράσεων που δεν βγάζουν νόημα στην αγγλική γλώσσα, γιατί είναι ελληνικοί ιδιωτισμοί και λαϊκές ρήσεις, αλλά προκαλούν στο κοινό το γέλιο. Η έκφραση *“Welcome our eyes the two”* παραπέμπει στη μετάφραση της ελληνικής λαϊκής έκφρασης “καλώς τα μάτια μας τα δυο”. Αντίστοιχες είναι οι εκφράσεις *“We did black eyes to see you”* (κάναμε μαύρα μάτια να σας δούμε), *“Don’t make me the Chinese”* (μην μου κάνεις τον κινέζο), *“We will make a three blanket party for you”* (θα κάνουμε τρικούβερτο γλέντι για εσένα), *“I came out of my clothes”* (βγήκα έξω από τα ρούχα μου), *“better five and in hand than ten and waiting”* (κάλιο πέντε και στο χέρι παρά δέκα και καρτέρι), *“I saw the Christ soldier”* (είδα το Χριστό φαντάρο) κλπ..

Με το συγκεκριμένο λεκτικό υπονοείται αφενός ότι ο Αλέξης Τσίπρας δεν γνωρίζει ότι αυτές οι εκφράσεις δε μεταφράζονται στην αγγλική γλώσσα, διότι δεν είναι δυνατόν να γίνει αντιληπτό το περιεχόμενό τους και αφετέρου σατιρίζεται η κακή χρήση της αγγλικής γλώσσας σε συνδυασμό με το χαμηλό επίπεδο του λόγου του, ο οποίος παρά το γεγονός ότι απευθύνεται στον απερχόμενο Πρόεδρο των ΗΠΑ χρησιμοποιεί λαϊκές εκφράσεις.

Ο Μπαράκ Ομπάμα από την άλλη πλευρά παρουσιάζεται ευθυτενής με τα χέρια στις τσέπες, βαριεστημένος και να αναρωτιέται σχετικά με το τι προσπαθεί να του πει ο Αλέξης Τσίπρας, αφού φαίνεται ότι του είναι αδύνατον να αντιληφθεί τα λεγόμενά του. Μέσω της “κουλ” αμερικανικής έκφρασης *“WTF”* (what the fuck ?– τι διάολο;), που χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει την έκπληξη ή τη δυσπιστία κάποιου (Oxford Living Dictionaries, 2018), αποκαλύπτονται οι υποτιθέμενες εσωτερικές σκέψεις του Μπαράκ Ομπάμα, ο οποίος αποδεικνύει το πόσο επιτυχημένα ενσωματώνει τη δημοφιλή κουλτούρα και στέκεται στο ύψος των περιστάσεων ως παγκόσμιος ηγέτης.

Η επιλογή της εικόνας και τα μη λεκτικά στοιχεία επικοινωνίας που περιέχονται σε αυτή ενδυναμώνουν το μήνυμα και προβάλλουν επιπλέον μέσα από την αντίθεση της εικόνας των δύο προσώπων τη σχέση εξουσίας που επικρατεί μεταξύ των δύο πολιτικών ανδρών, που δεν αποτελεί όμως αντικείμενο της παρούσας μελέτης και για το λόγο αυτό δεν θα αναλυθεί περαιτέρω.

Το meme 2.4. συνδέεται και πάλι με την υποτιθέμενη δυσκολία του Αλέξη Τσίπρα να βρει και να χρησιμοποιήσει τον κατάλληλο όρο. Το λεκτικό του meme *“πώς το λέμε εμείς εδώ; Γιατί ξεχνάω πώς το λέτε εσείς εκεί.”* παραπέμπει στη γνωστή ρήση Ελλήνων της ομογένειας, που έχουν ξεχάσει τα ελληνικά τους. Το meme, χρησιμοποιεί την κοινή καθομιλουμένη γλώσσα (Sreekumar and Vadrevu, 2013, Stein, 1989) για να

σχολιάσει με ένα χιουμοριστικό τρόπο, που περιέχει σάτιρα, τη διαστρέβλωση της ελληνικής προφοράς του Αλέξη Τσίπρα κατά τη διάρκεια της κοινής συνέντευξης Τύπου που είχε με τον Πρόεδρο Ομπάμα στο Μέγαρο Μαξίμου.

Η επιτηδευμένη αγγλική προφορά του Αλέξη Τσίπρα και η υιοθέτηση αμερικανικής προφοράς στον ελληνικό προφορικό του λόγο (τόνιζε το “ρ” όπως συνηθίζεται να κάνουν οι άνθρωποι που μιλούν την ελληνική γλώσσα ως ξένη και όχι ως μητρική) έγινε αντικείμενο σχολιασμού από πολλά μέσα και το διαδίκτυο. (NEWSBOMB (2), 2016).

Meme 2.4.

Σε συνέχεια των συζητήσεων που άνοιξαν τα memes μετά την επίσκεψη του Μπαράκ Ομπάμα το Νοέμβριο του 2016, η διακωμώδηση των αγγλικών του Πρωθυπουργού με φαντασία, χιούμορ και περιπαικτική διάθεση συνεχίστηκε από δεκάδες χρήστες του διαδικτύου κατά την επίσκεψη του Αλέξη Τσίπρα στην Αμερική και τη συνάντησή του με το Ντόναλντ Τράμπ τον Οκτώβριο του 2017, επιβεβαιώνοντας τη Shifman (2013), όπως θα δούμε παρακάτω, η οποία αναφέρει πως ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά των memes είναι ότι κλιμακώνονται σταδιακά, διαμορφώνοντας πετποιθήσεις.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής ο Αλέξης Τσίπρας επισκέφθηκε το Ινστιτούτο Brookings (εικόνα 3), έναν μη κερδοσκοπικό οργανισμό που στηρίζεται από το αστικό κράτος των ΗΠΑ και έχει έδρα την Ουάσιγκτον. Αποστολή του είναι να διεξάγει υψηλής ποιότητας, ανεξάρτητη έρευνα και να παρέχει καινοτόμες πρακτικές συστάσεις με τρεις γενικούς στόχους: την ενίσχυση της αμερικανικής δημοκρατίας, την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας, της ασφάλειας και των ευκαιριών όλων των Αμερικανών και την εξασφάλιση

ενός πιο ανοιχτού, ασφαλούς ευημερούντος διεθνούς συστήματος συνεργασίας (Brookings Institute, Official Site, 2018).

Εικόνα 3

Εκεί, μετά την ομιλία του, ο Αλέξης Τσίπρας απαντώντας στις ερωτήσεις των δημοσιογράφων και αναφερόμενος στην πορεία της Ελλάδας στην κρίση και τα μνημόνια, μεταξύ άλλων έκανε την ακόλουθη δήλωση: *“There is an expression in Greece: ‘we have already eaten the camel and now there is the queue’*” (CNN Greece, 2017).

Είναι προφανές ότι ο Αλέξης Τσίπρας στην προσπάθειά του να αποδώσει στην αγγλική γλώσσα το νόημα της ελληνικής παραδοσιακής παροιμίας “Φάγαμε το γάιδαρο / βόδι και είμαστε στην ουρά”, διατύπωσε μια έκφραση που δεν αποδίδει κάποιο νόημα στην αγγλική γλώσσα, καθώς αυτό που στην πραγματικότητα δήλωσε είναι ότι “Φάγαμε την καμήλα και μας έμεινε η ουρά αναμονής”. Η ελληνική λαϊκή ρήση “φάγαμε τον γάιδαρο / βόδι και μας έμεινε η ουρά”, χρησιμοποιείται στην ελληνική γλώσσα ως προτροπή προκειμένου να ολοκληρώσει κάποιος μια προσπάθεια, όταν έχει ήδη αντιμετωπίσει με επιτυχία το πιο δύσκολο κομμάτι της (Γνωμικολογικόν, 2017). Η απόπειρα μετάφρασης, όμως, άλλαξε τη λαϊκή ρήση, ο γάιδαρος έγινε καμήλα και ο Αλέξης Τσίπρας υπέπεσε σε γλωσσικό ατόπημα (Newsbomb (1), 2017).

Είναι γνωστό ότι παροιμίες δεν μεταφράζονται αυτολεξεί από καμία γλώσσα σε καμία άλλη, καθώς δεν μπορεί να αποδοθεί το νόημα και να γίνει αντιληπτό το μήνυμά τους. Σύμφωνα με τους Γάλλους ακαδημαϊκούς VINAY και DARBELNET, που έχουν διερευνήσει τις γλωσσικές πτυχές της μετάφρασης, η ισοδυναμία στη μετάφραση ορίζεται ως μία διαδικασία η οποία αναπαράγει την κατάσταση που δημιουργεί το

αρχικό κείμενο, χρησιμοποιώντας τελείως διαφορετικές εκφράσεις. Η ισοδυναμία στη μετάφραση αφορά το μήνυμα στο σύνολό του, τείνει να διατηρήσει το ύφος του κειμένου της γλώσσας – πηγή και επομένως ενδείκνυται για τη μετάφραση παροιμιών και ιδιωμάτων (VINAY, J.P. & DARBELNET, 1958). Ο Αλέξης Τσίπρας υπέπεσε στο σφάλμα της μεταφραστικής μετατόπισης, καθώς η αντιστοιχία του νοήματος χάθηκε κατά τη μετάβαση από τη γλώσσα πηγή στη γλώσσα – στόχο. Η τεχνική της “λέξη προς λέξη” μετάφρασης είναι μια μεταφραστική τεχνική που δεν αρμόζει στη μετάφραση όταν το αρχικό μήνυμα είναι παροιμία (VINAY, J.P., DARBELNET, 1958).

Meme 2.5.

Επιπρόσθετα, ο Αλέξης Τσίπρας λανθασμένα μετέτρεψε το γάιδαρο / βόδι της γνωστής παροιμίας σε καμήλα και χρησιμοποίησε λανθασμένα τη λέξη “queue” για την ουρά του ζώου. Η λέξη “queue” χρησιμοποιείται στην αγγλική γλώσσα για να περιγράψει τη σειρά αναμονής που σχηματίζει μια ομάδα ανθρώπων, για παράδειγμα σε ταμεία, δημόσιες υπηρεσίες κλπ. και όχι για την ουρά ενός ζώου. Η ορθή μετάφραση της λέξης ουράς θα έπρεπε να γίνει με τον όρο “tail”, που αποδίδει το νόημα της ουράς ενός ζώου (Oxford Dictionary). Ακόμη πιο σωστό βέβαια θα ήταν να μη μετέφραζε, όπως αναλύθηκε προηγουμένως, αυτολεξεί από τα ελληνικά στα αγγλικά παροιμίες.

Στο πλαίσιο αυτό το meme 2.5. παρουσιάζει με καυστικό τρόπο τον Έλληνα Πρωθυπουργό να κάνει την εν λόγω δήλωση με φόντο τις πυραμίδες της Αιγύπτου και την έρημο, το φυσικό δηλαδή χώρο επιβίωσης μιας καμήλας. Παράλληλα, η δημοσιογράφος του τηλεοπτικού δικτύου παρουσιάζεται εναρμονισμένη με το χώρο και εμφανίζεται να φορά τοπική ενδυμασία με μαντήλι στο κεφάλι. Είναι προφανές ότι η εικόνα που χρησιμοποιήθηκε δεν αποτελεί πραγματικό φωτογραφικό στιγμιότυπο από το φυσικό χώρο, όπου παραχώρησε τη συνέντευξη στο Ίδρυμα Brookings (εικόνα

3) ο Αλέξης Τσίπρας, αλλά αντίθετα πρόκειται για ένα φωτογραφικό κολάζ. Το εικαστικό στοιχείο μαζί με το λεκτικό στοιχείο του meme και τη χρήση του θαυμαστικού ενισχύουν την αστοχία του Έλληνα Πρωθυπουργού. Ο δημιουργός του meme χρησιμοποιώντας τη σάτιρα αναδεικνύει μια ανθρώπινη συμπεριφορά που χαρακτηρίζεται από ένα λάθος με στόχο τη γελοιοποίηση, την περιφρόνηση και την κριτική (Colletta, 2009).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο δημιουργός του εν λόγω meme παρέλειψε τελείως τη φράση του Έλληνα Πρωθυπουργού που προηγήθηκε της απόδοσης της ελληνικής παροιμίας “There is an expression in Greece” με το οποίο προετοιμάζει το κοινό στο οποίο απευθύνεται ότι πρόκειται για μια ελληνική παροιμία και επομένως πιθανά να μην καταφέρει να αποδώσει ορθά το νόημα της παροιμίας.

Εικόνα 4

Η λανθασμένη χρήση των αγγλικών από τον Έλληνα Πρωθυπουργό και κυρίως αυτή τη φορά η λανθασμένη μετάφραση της παραδοσιακής ελληνικής παροιμίας στην αγγλική γλώσσα προκάλεσε και πάλι συζητήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Ορισμένοι χρήστες του διαδικτύου δημιούργησαν μια σελίδα στο Facebook με τίτλο Greek Sayings in English (εικόνα 4), όπου μπορεί κανείς να βρει πολλές γνωστές ελληνικές παροιμίες, οι οποίες έχουν μεταφραστεί στα αγγλικά κατά “Tsipra’s style”. Πρόκειται για μια ορολογία που κυριάρχησε και επικράτησε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για το σχολιασμό της χρήσης της αγγλικής γλώσσας από τον Αλέξη Τσίπρα. Στην εικόνα 4 απεικονίζεται η κατά “Tsipra’s style” μετάφραση της ελληνικής παροιμίας “Εδώ σε θέλω κάβουρα, να περπατάς στα κάρβουνα”: “Here I want you crab to walk on the coals”.

Επιπρόσθετα, ενδιαφέρον έχει ότι η λανθασμένη απόδοση του μηνύματος της ελληνικής παροιμίας πυροδότησε τα hashtags #tsipras_proverbs και #tsipranslate στα κοινωνικά δίκτυα. Στο meme 2.6. το πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα παρουσιάζεται με φόντο την αμερικανική σημαία να αποτελεί το εικαστικό μέρος μιας διαδικτυακής εφαρμογής - υπηρεσίας μετάφρασης από την ελληνική στην αγγλική γλώσσα με όνομα το “Tsipranslate”. Η υπηρεσία TSIPRANSLATE παρουσιάζεται ως ένα μεταφραστικό εργαλείο που έχει σκοπό τη μετάφραση του εκάστοτε μηνύματος κατά Tsipra’s style στην αγγλική γλώσσα.

Meme 2.6.

Καθώς η επιτυχία της διαδικτυακής αφήγησης ιστοριών εξαρτάται από τη συνεργασία μεταξύ των χρηστών, διαφορετικών καναλιών επικοινωνίας και ποικίλων πλατφορμών (Perrin, 2012), η παραπάνω σελίδα του Facebook και τα δημοφιλή hashtags συνέβαλαν στη διάδοση των αφηγήσεων της κατά Tsipra’s style μετάφρασης της αγγλικής γλώσσας, που προβάλλεται από το meme 2.6. με στόχο την κατάκτηση ενός ακροατηρίου (Drulă, 2015, Shifman, 2013).

Ο δημιουργός του meme επέλεξε μια φωτογραφία προσώπου του Αλέξη Τσίπρα που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί όχι από τις πιο κολακευτικές γι’ αυτόν, καθώς η έκφραση του προσώπου του εκπέμπει μηνύματα ανασφάλειας και αβεβαιότητας (Mymind, 2017).

Το εικαστικό του meme συμπληρώνεται από το εικαστικό μέρος του υποτιθέμενου μεταφραστικού εργαλείου. Παραπέμπει σαφώς στο εικαστικό της εφαρμογής της δωρεάν υπηρεσίας της google που μεταφράζει λέξεις, φράσεις και ιστοσελίδες από την αγγλική γλώσσα σε περισσότερες από εκατό άλλες γλώσσες. Η υπηρεσία έχει την ονομασία google translate. Παραφράζοντας την ονομασία της υπηρεσίας μετάφρασης της google “translate” ο δημιουργός του meme ονομάζει τη νέα “εφαρμογή”

tsipranslate, διατηρεί το δεύτερο συνθετικό της λέξης “late”, τα δύο τελευταία γράμματα του πρώτου συνθετικού “ns” και αλλάζει το πρώτο συνθετικό από tra σε tsipra, θέλοντας να παραπέμψει συνειρμικά στο πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα.

Στην οθόνη της εφαρμογής αποδίδεται η μετάφραση μιας ελληνικής παροιμίας στην αγγλική γλώσσα ως εξής: *“Together with the monarchists the pot is also watered”*. Είναι σαφές ότι το εργαλείο δεν μεταφράζει ορθά, αφού εύκολα μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι πρόκειται για την παροιμία “Μαζί με το βασιλικό ποτίζεται και η γλάστρα”. Έχει αποδοθεί λάθος το νόημα και έχει μεταφραστεί λανθασμένα ο όρος “βασιλικός” που αναφέρεται στο γνωστό φυτό και όχι σε βασιλείς και μονάρχες (monarchists). Το αποτέλεσμα είναι κάποιος που μιλάει μόνο την αγγλική γλώσσα να μην είναι σε θέση να αντιληφθεί το τι θα ήθελε να πει κάποιος χρησιμοποιώντας αυτή την έκφραση, αφού η έκφραση: “Μαζί με τους μονάρχες ποτίζεται και η γλάστρα” δεν αποδίδει κανένα νόημα στην αγγλική γλώσσα.

Το κακόβουλο αστείο (schadenfreunde) που περιέχεται στο meme αποτελεί βασικό στοιχείο της πολιτικής σάτιρας (Watts, 2008) και χρησιμοποιείται για μια ακόμη φορά για να επιτύχει τον υποβιβασμό του πολιτικού προσώπου του Αλέξη Τσίπρα.

Στα δύο τελευταία memes της ενότητας, 2.7. και 2.8., εκτός από τον Αλέξη Τσίπρα, πρωταγωνιστικό ρόλο έχουν δύο από τις πρωταγωνίστριες της πολύ επιτυχημένης σειράς “Sex and the city” Carrie και Samantha, που προβλήθηκε στην Αμερική από το 1998 ως το 2004. Η σειρά εστιάζει στη ζωή και στη φιλία τεσσάρων γυναικών που ζουν στη Νέα Υόρκη, ενώ κεντρικό θέμα της σειράς αποτελεί η σχέση τους με τους άντρες, η σεξουαλικότητα και η θηλυκότητά τους (Sex & the City, Official Site).

Οι δημιουργοί των memes προκειμένου να αυξήσουν την εμπλοκή του κοινού (Strinati and Wagg, 2004), επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν ένα φωτογραφικό στιγμιότυπο ιδιαίτερα αντιπροσωπευτικό της σειράς που παρουσιάζει τη γνωστή και πολύ δημοφιλή Αμερικανίδα επώνυμη ηθοποιό Sarah Jessica Parker (που υποδύεται το ρόλο της Carrie),

Στο meme 2.7. ο Αλέξης Τσίπρας εμφανίζεται περπατώντας σε κεντρική λεωφόρο της Νέας Υόρκης να προσπαθεί αποτυχημένα να φλερτάρει την Carrie. Ο Αλέξης Τσίπρας παρουσιάζεται να της λέει με τα γνωστά κατά Tsipras style αγγλικά του *“Sorry Girl, do you have weather for a coffee?”*. Χρησιμοποιεί τον όρο weather (καιρός) αντί του ορθού time (χρόνο) και *“do you have time?”* που χρησιμοποιείται συνήθως για να ρωτήσει κανείς κάποιον εάν έχει χρόνο. Επίσης, η προσφώνηση girl δεν αρμόζει στην

περίσταση. Προφανώς, το meme θέλει να αποδώσει την έννοια της “κοπελιάς”, που πιθανόν να χρησιμοποιούσε ο Αλέξης Τσίπρας, καθώς ο όρος “girl” χρησιμοποιείται μόνο μεταξύ γυναικών / κοριτσιών.

Meme 2.7.

Η Carrie από την πλευρά της παρουσιάζεται να μην έχει προσέξει την παρουσία του Αλέξη Τσίπρα, καθώς εμφανίζεται να συνεχίζει ανενόχλητη και ευδιάθετη την τηλεφωνική της επικοινωνία. Ο δημιουργός του meme, θέλοντας να πλήξει το πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα, τον παρουσιάζει να αποτυγχάνει ακόμη και στο ρόλο του ως άντρας, όταν δηλαδή προσπαθεί να φλερτάρει μια γυναίκα, εξαιτίας της κακής χρήσης της αγγλικής γλώσσας. Η αστεία και ψυχαγωγική ατμόσφαιρα του meme προσελκύει το ενδιαφέρον του κοινού, το οποίο διασκεδάζει απολαμβάνοντας τη δημοφιλή κουλτούρα (Bauckhage, 2011, Baumgartner, 2007, Baym 2006, 1995, Sandlin and Milan, 2015).

Τα αστραπιαία αντανakλαστικά των χρηστών του διαδικτύου πάνω σε θέματα επικαιρότητας, ειδικά όταν το εκάστοτε θέμα επιδέχεται σαρκασμού και διακωμώδηση, αποδεικνύονται στο τελευταίο meme 2.8. της ενότητας στο οποίο ο δημιουργός του χρησιμοποιώντας το ίδιο φωτογραφικό στιγμιότυπο με το προηγούμενο meme 2.7. “σπεύδει να μεταφέρει στο κοινό” τη γνώμη της Carrie για τον Αλέξη Τσίπρα. Το meme 2.8. θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μετα-μιμίδιο λόγω της χρήσης της ίδιας εικόνας με διαφορετικό διάλογο (Shifman, 2011).

Επιπλέον, συνεχίζοντας το διάλογο που έχει ανοίξει το meme 2.7., ο δημιουργός του meme 2.8. λύνει μια απορία του κοινού, παρουσιάζοντας το πρόσωπο με το οποίο συνομιλεί η Carrie που δεν είναι άλλο από την “κολλητή” της στην τηλεοπτική σειρά φίλη Samatha (ρόλος που υποδύεται η Kim Cattrall).

Meme 2.8.

Η Carrie παρουσιάζεται να έχει αναγνωρίσει το πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα και να σχολιάζει κοροϊδευτικά στη φίλη της ότι συνάντησε τον Αλέξη Τσίπρα (“Καλέ, ναι, σου λέω, τον συνάντησα!”) αφήνοντας να εννοηθεί ότι πρόκειται για τον Πρωθυπουργό της Ελλάδας και διαπίστωσε ότι έχει μπερδέψει την Καστοριά (επαρχιακή πόλη της Ελλάδας) με το προάστιο Αστόρια της Νέας Υόρκης, προφανώς λόγω της ηχητικής ομοιότητας της λέξης (Αστόρια, Καστοριά).

Οι εκφράσεις “Έλα μωρή Samantha” και “Καλέ” αποτελούν κοινή καθομιλουμένη, λαϊκή γλώσσα που προσελκύει το ενδιαφέρον του κοινού με διασκεδαστικό τρόπο (Stein, 1989). Εκτός από την κακή χρήση της αγγλικής γλώσσας, το συγκεκριμένο meme εστιάζοντας σε ένα φαινομενικά ασήμαντο θέμα (Stein, 1989, Sreekumar and Vadrenu, 2013), προσπαθεί να πλήξει το προφίλ του Τσίπρα υπονοώντας ότι δεν έχει ταξιδέψει αρκετά και δεν έχει τις γνώσεις, τις παραστάσεις και τις εμπειρίες που έχουν συνήθως ηγέτες – χωρών. Οι δημιουργοί των memes χρησιμοποιούν τη δημοφιλή κουλτούρα προκειμένου να τραβήξουν την προσοχή του κοινού και να κινητοποιήσουν

τη συμμετοχή του στην πολιτική ζωής της χώρας (Dijck, 2009, Sreekumar and Vadrevu, 2013).

Συμπερασματικά, στην ενότητα αυτή, όπως και στην προηγούμενη, διαπίστωσα ότι η δημοφιλής κουλτούρα διασταυρώνεται με την πολιτική ενασχόληση και τη συμμετοχή στο πολιτικό γίνεσθαι μέσω της παραγωγής και διακίνησης των memes. Ο ρόλος του χιούμορ και της σάτιρας αποδείχθηκε καθοριστικός στη μετάδοση των μηνυμάτων, ενώ αποκαλύφθηκε ότι ο διάλογος που είχαν ανοίξει τα memes για τα αγγλικά του Αλέξη Τσίπρα με αφορμή την επίσκεψη του Μπαράκ Ομπάμα στην Αθήνα δε σταμάτησε, αλλά συνεχίστηκε και κατά το ταξίδι του Πρωθυπουργού στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και τη συνάντησή του με το Ντόναλντ Τράμπ. Απλοί πολίτες και χρήστες του διαδικτύου προέβαλαν μέσα από τα memes ένα συγκεκριμένο πολιτικό μήνυμα περί αποδόμησης του πολιτικού προσώπου του Αλέξη Τσίπρα. Αντίστοιχης φύσης είναι και το μήνυμα που επιχειρείται να μεταδοθεί από τα memes της επόμενης ενότητας.

3.3. Θεματική ενότητα 3: Η στροφή και η αλλαγή στάσης και πεποιθήσεων του Έλληνα Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα: η ασυνέπεια που επέδειξε σε σχέση με παλαιότερες θέσεις και δηλώσεις για το αμερικανικό πνεύμα και την πολιτική της Αριστεράς.

Τα έντεκα memes της τρίτης ενότητας σατιρίζουν και διακωμωδούν με αστείο, ειρωνικό και κριτικό τόνο τη στροφή και την αλλαγή των πολιτικών πεποιθήσεων αλλά και την αλλαγή στάσης του Αλέξη Τσίπρα σε σχέση με το αμερικανικό πνεύμα και την πολιτική της Αριστεράς καθώς και παλαιότερες δηλώσεις και θέσεις του προκαλώντας το γέλιο στο κοινό. Η ειρωνεία και το χιούμορ κατέχουν κεντρικό ρόλο στο σχολιασμό γεγονότων και καταστάσεων από τους πολίτες (Stein, 1989, Strinati and Wagg, 2004, Stein, 1989, Sreekumar and Vadrevu, 2013) και αποτυπώνονται στα memes που αναλύονται και σε αυτή την ενότητα επιδιώκοντας να αμφισβητήσουν συγκεκριμένες πολιτικές ενέργειες, αλλά και το πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα (Strinati and Wagg, 2004, Wagg, 1998).

Σημειώνεται ότι ο Αλέξης Τσίπρας ανήκει στις γενιές πολιτικών της Αριστεράς που για χρόνια εξέθρεψε ο αντιαμερικανισμός. Είναι γενικά αποδεκτό ότι πάνω στη ρητορική του αντιαμερικανισμού, μεταξύ άλλων πολιτικών προσώπων, έχτισε κι εκείνος διαχρονικά την πολιτική του πορεία. Η ασυνέπεια που καταγράφηκε στη στάση του απέναντι στο αμερικανικό πνεύμα αποτέλεσε για πολλούς ένα κωμικό θέαμα, που μαζί με την πληθώρα πληροφόρησης έδωσε τροφή για τη δημιουργία αρκετών memes (Athens Voice, 2015, Jenkins, 2006, Liberal, 2016).

Meme 3.1.

Το βασικό αφήγημα και η κεντρική ρητορική αυτών των memes είναι ο αυτοδιασυρμός του αντιαμερικανισμού, αφού το ίδιο πολιτικό πρόσωπο που μέχρι πριν από λίγα χρόνια έκαιγε αμερικάνικες σημαίες σήμερα από τη θέση του Πρωθυπουργού έχει σειρά επαφών με τους Προέδρους της Αμερικής. Σημειώνεται ότι ο Πρόεδρος της

Αμερικής αποτελεί ένα από τα πιο ισχυρά σύμβολα του αμερικανισμού και κατά συνέπεια του καπιταλισμού.

Η στροφή του Αλέξη Τσίπρα απέναντι στο αμερικανικό πνεύμα αποτυπώνεται σαφώς στο meme 3.1. που είναι ένα κολάζ από δύο εικόνες και στηρίζεται στη δύναμη της εικόνας. Η αριστερή εικόνα απεικονίζει μια παλαιότερη αντιαμερικανική διαδήλωση, ενώ η δεξιά εικόνα απεικονίζει το στρώσιμο του κόκκινου χαλιού για την υποδοχή του Μπαράκ Ομπάμα στο αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος. Το λεκτικό *“απ’ τ’ αριστερά στα δεξιά, μια καρέκλα δρόμος!”* σατιρίζει την στροφή στις πολιτικές πεποιθήσεις και τη στάση του Αλέξη Τσίπρα. Υπονοείται ότι κατόπιν της κατάκτησης του αξιώματος του Πρωθυπουργού (έπιασε την καρέκλα, όπως λέγεται στη λαϊκή γλώσσα), ο Αλέξης Τσίπρας δεν παρέμεινε πιστός στην πολιτική της Αριστεράς, αλλά ιδεολογικά έχει περάσει στο χώρο της δεξιάς πολιτικής. Με τη χρήση λαϊκής γλώσσας και διασκεδαστικών εικόνων επιτυγχάνεται η εμπλοκή του ευρύτερου κοινού στη διάδοση και την αναπαραγωγή των memes (Stein, 1989).

Meme 3.2.

Επίσης, το meme 3.2. αναδεικνύει εύστοχα με λεκτικά στοιχεία το πολιτικό μήνυμα που περιλαμβάνει ειρωνεία (Colletta, 2009, Reyes, Rosso and Veale, 2013) χρησιμοποιώντας έναν υποτιθέμενο αστείο διάλογο με παιχνιδιάρικη γλώσσα μεταξύ του Αλέξη Τσίπρα και του Μπαράκ Ομπάμα:

Α.Λ.: Το πιο ωραίο δε σου είπα!

Μ.Ο.: Για πες...

Α.Τ.: Αν δεν ήμουν Πρωθυπουργός, παίζει να ήμουν έξω και να σου πέταγα μολότοφ τώρα!

Το πολιτικό μήνυμα των memes είναι σαφές και δεν είναι άλλο από την ανάδειξη της ασυνέπειας και κατ' επέκταση της έλλειψης αξιοπιστίας που χαρακτηρίζει το πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα και το καθιστά ακατάλληλο για το αξίωμα του Πρωθυπουργού. Η σάτιρα που χρησιμοποιείται μπορεί να χαρακτηριστεί κομματικής φύσης, αφού εμπεριέχει χαρακτηριστικά κακόβουλων αστείων που χρησιμοποιούνται για να υποβιάσουν έναν πολιτικό αντίπαλο (Watts, 2008).

Είναι φανερό πως τα memes αυτής της ενότητας αντλούν τις αφηγήσεις τους από το σύγχρονο ηθικό κώδικα και τη σύγχρονη δημοφιλή κουλτούρα (κατασκευασμένη κοινωνική πραγματικότητα) σύμφωνα με την οποία η διαχρονική συνέπεια σε αξίες, ιδανικά, κανόνες και ήθη γίνεται αντιληπτή ως θετικό στοιχείο ακεραιότητας ενός χαρακτήρα και εμπνέει κύρος, σεβασμό και εμπιστοσύνη για μια προσωπικότητα.

Meme 3.3.

Το meme 3.3. σχολιάζει επίσης επικριτικά και αρνητικά μέσω της χρήσης εικόνων και λεκτικών στοιχείων την αλλαγή πεποιθήσεων που έγινε αντικείμενο σχολιασμού στα περισσότερα μέσα ενημέρωσης. Χρησιμοποιεί λαϊκές εκφράσεις (Stein, 1989, Strinati and Wagg, 2004, Sreekumar and Vadrenu, 2013) για να τραβήξει την προσοχή του κοινού διακωμωδώντας την αλλαγή της πολιτικής στάσης του Αλέξη Τσίπρα.

Ταυτόχρονα, χρησιμοποιεί τη δύναμη της εικόνας και της σύγκρισης για να μεταδώσει το μήνυμα με σατιρικό τρόπο.

Το meme 3.3. αποτελεί ένα κολάζ δύο εικόνων. Η πρώτη εικόνα συνοδεύεται από το λεκτικό *“ΤΣΙΠΡΑΣ ΜΕ ΠΑΣΟΚ”* και απεικονίζει το σημερινό Πρωθυπουργό, τότε Πρόεδρο της αξιωματικής αντιπολίτευσης επί ΠΑΣΟΚ ανάμεσα στο λαό να συμμετέχει μαζί του σε μια αντιαμερικανική διαδήλωση εναντίον των σκληρών μέτρων (μισθοί πείνας, ανεργία κλπ.) που επιβάλλονταν από την κυβέρνηση. Η δεύτερη εικόνα συνοδεύεται από το λεκτικό *“ΤΣΙΠΡΑΣ ΜΕ ΣΥΡΙΖΑ”* και απεικονίζει τηλεοπτικό πλάνο που παρουσιάζει σε απευθείας μετάδοση το αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος και τις προετοιμασίες (στρώσιμο κόκκινο χαλιού, αγήματα για την υποδοχή κλπ.) λίγο πριν την άφιξη του απερχόμενου Προέδρου της Αμερικής Μπαράκ Ομπάμα στην Ελλάδα και τη συνάντησή του με τον Πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα. Είναι σαφές ότι ο δημιουργός του meme μέσω της σύγκρισης, επιδιώκει να υπενθυμίσει στο κοινό ποιος ήταν ο Αλέξης Τσίπρας πριν αναλάβει την εξουσία και ποιο είναι το σημερινό του πρόσωπο.

Θα ήταν ωστόσο παράλειψη να μην αναφερθεί ότι ο Αλέξης Τσίπρας φαίνεται να κινείται στο πνεύμα της εποχής, αφού το σύνθημα *“Αμερικανοί φονιάδες των λαών”* φαίνεται να έχει ξεθωριάσει, όπως επιβεβαιώνει έρευνα της Κάπα Research (ΤΟ ΒΗΜΑ (1), 2016). Πιο συγκεκριμένα, το 2010, ποσοστό 32% των πολιτών έτεινε προς τον αντιαμερικανισμό, ενώ το 2016 το 56% των Ελλήνων δηλώνουν φιλοαμερικανοί. Επίσης, η συντριπτική πλειονότητα (80%) πιστεύει ότι η Ελλάδα θα πρέπει να διατηρεί φιλικές σχέσεις με τις ΗΠΑ. Η έρευνα δείχνει ότι οι σχέσεις Ελλάδας - ΗΠΑ εντάχθηκαν με το πέρασμα του χρόνου σε ένα πιο ρεαλιστικό πλαίσιο.

Ο δημιουργός του meme 3.4. ακολουθεί έναν πιο ιδιαίτερο και πρωτότυπο τρόπο για να προβάλει την ασυνέπεια του Αλέξη Τσίπρα και να πλήξει το πρόσωπό του. Επιλέγει το πρόσωπο του Παναγιώτη Λαφαζάνη, ένα πρόσωπο που προέρχεται από το χώρο της Αριστεράς, πρώην “σύντροφο” του Αλέξη Τσίπρα το οποίο όμως παραμένει πιστό στις πολιτικές του πεποιθήσεις (Newpost, 2015).

Ο Παναγιώτης Λαφαζάνης απεικονίζεται να τριγυρίζει μόνος, σε κάποια πολιτική συγκέντρωση του αριστερού χώρου με στόχο τη διαμαρτυρία συνοδευόμενος από το λεκτικό *“όταν οι παλιοί σου φίλοι παρτάρουν με τον πλανητάρχη και σύ ψάχνεις καινούργια παρέα”*. Το λεκτικό στοιχείο σε συνδυασμό με την εικόνα αναδεικνύει με μεγάλη έμφαση το πολιτικό μήνυμα του meme. Παρά το γεγονός ότι δεν αναφέρεται σε κανένα σημείο του meme το όνομα του Αλέξη Τσίπρα, αλλά ούτε και παρουσιάζεται

το πρόσωπό του, στο πλαίσιο του δημόσιου διαλόγου που είχε ανοίξει με αφορμή την αποχώρηση στελεχών της Αριστεράς από την παράταξη του ΣΥΡΙΖΑ (Newpost, 2015) είναι σαφές και δεν υπάρχει καμία αμφιβολία στο κοινό σε ποιον φίλο του Παναγιώτη Λαφαζάνη αναφέρεται το meme 3.4. Στόχος του meme είναι να προβάλλει έντονα την αντίθεση ανάμεσα στα δύο πολιτικά πρόσωπα και την ηθική που τα χαρακτηρίζει με απώτερο στόχο την επίθεση προς το πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα.

Meme 3.4.

Στο περιβάλλον των νέων μέσων μια ιστορία που διαβιβάζεται στους χρήστες είναι μη γραμμική, αρκετά περίπλοκη και αλληλεπιδρά με παλαιότερες και νέες πληροφορίες (Perrin, 2012, Shifman, 2013). Αντλώντας το θέμα του από συζητήσεις σχετικά με την ασυνέπεια της στάσης του Αλέξη Τσίπρα απέναντι σε παλαιότερες θέσεις του, η επίσκεψη του Αλέξη Τσίπρα και η εμφάνισή του μαζί με το Ντόναλντ Τράμπ τον Οκτώβριο του 2017 στον κήπο των ρόδων του Λευκού Οίκου προκάλεσε μια σειρά ερωτημάτων, όπως το πως είναι δυνατόν ένας αριστερός Πρωθυπουργός να μεταβαίνει στις ΗΠΑ για να υπηρετήσει τα συμφέροντα της χώρας με τις αξίες και τις ιδέες της Αριστεράς. Στη δημόσια σφαίρα τέθηκαν μια σειρά ερωτημάτων όπως το εάν μπορεί ένας αριστερός Πρωθυπουργός να συναντά την ηγεσία των ΗΠΑ και το Ντόναλντ Τράμπ, τους επιχειρηματίες, να συζητά για τις απαιτήσεις τους πιθανά και για νέες βάσεις πολεμικών εξορμήσεων - θανάτου στη Μέση Ανατολή, χωρίς να ξεχνά ότι είναι αριστερός.

Η απάντηση του Πρωθυπουργού σε όλες αυτές τις κατηγορίες ήταν πως η Ελλάδα προωθεί μια πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική που επιθυμεί φιλικές σχέσεις και με τη Ρωσία, την Κίνα, το Ισραήλ, την Παλαιστίνη, το Ιράν και με την Τουρκία. Σύμφωνα με τον Αλέξη Τσίπρα, η ελληνική κυβέρνηση παρεμβαίνει στην ενωμένη Ευρώπη για

προώθηση πολιτικών που στοχεύουν να εξαφανίσουν τις εστίες πολέμου και να συμβάλουν στην παγκόσμια ειρήνη, στην ειρηνική συμβίωση λαών, εθνοτήτων, προσφύγων, μεταναστών, πολιτών με τις ιδιαιτερότητές τους και τα δικαιώματά τους (Η ΑΥΓΗ (1), 2017).

Meme 3.5.

Το meme 3.5. παρουσιάζει ένα “crash test” δύο εξωφύλλων της εφημερίδας Η ΑΥΓΗ, το οποίο αναδεικνύει την αλλαγή στάσης τόσο του Έλληνα Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα και της κυβέρνησής του, όσο και της ίδιας της εφημερίδας Η ΑΥΓΗ. Στοχεύει να πλήξει όχι μόνο την αξιοπιστία του Αλέξη Τσίπρα, αλλά και της εφημερίδας Η ΑΥΓΗ. Η έκφραση ΑΥΓΗ ΜΕ ΣΥΡΙΖΑ που συνοδεύει τα δύο εξώφυλλα έρχεται σε συνέχεια των προηγούμενων memes που αντιπαρέβαλαν την αλλαγή στάσης του Αλέξη Τσίπρα και του πολιτικού του κόμματος σε δύο διαφορετικές καταστάσεις, όταν ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν αντιπολίτευση και όταν ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν κυβέρνηση. Στόχος είναι να τονιστεί το γεγονός ότι εντοπίζεται αλλαγή στάσης στις βασικές θέσεις του πολιτικού κόμματος κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία βρίσκεται στην εξουσία και κυβερνά τη χώρα και τον ελληνικό λαό.

Η αριστερή εικόνα του meme παρουσιάζει το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας Η ΑΥΓΗ, όπως αυτό δημοσιεύτηκε στις 10 Νοεμβρίου 2016, την επόμενη δηλαδή ημέρα των εκλογών των ΗΠΑ κατά τις οποίες αναδείχθηκε Πρόεδρος των ΗΠΑ ο Ντόναλντ Τράμπ. Το εξώφυλλο παρουσιάζει φωτογραφικό στιγμιότυπο τον Ντόναλντ Τράμπ με συνεργάτες του, είχε κεντρικό τίτλο “Σκοτεινή Εποχή” και υπότιτλο “Αμχανία και Αβεβαιότητα Διεθνώς από την εκλογή Τράμπ”. Το κεντρικό άρθρο της εφημερίδας έκανε λόγο για την ανησυχία που είχε προκαλέσει στον κόσμο και ιδιαίτερα στην

Ευρώπη η εκλογή του Ντόναλντ Τράμπ - αντί της συστημικής αλλά προβλέψιμης Χίλαρι Κλίντον - για τις διεθνείς σχέσεις και τα μεγάλα ζητήματα της εποχής (Frontpages, 2016).

Από την άλλη πλευρά, η δεξιά εικόνα του meme παρουσιάζει το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας Η ΑΥΓΗ που δημοσιεύτηκε στις 18 Οκτωβρίου 2017, την επόμενη ημέρα δηλαδή της συνάντησης του Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα με τον Ντόναλντ Τράμπ. Παρουσιάζει φωτογραφικό στιγμιότυπο των δύο ηγετών με κεντρικό τίτλο *“ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ”* και κάνει λόγο για την πολυσήμαντη συνάντηση των δύο ηγετών στον Λευκό Οίκο (Frontpages, 2017, Η ΑΥΓΗ (2), 2017).

Εύλογα δημιουργούνται, μέσα από την αντίθεση που παρουσιάζει το meme 3.5., στο κοινό απορίες σχετικά με την αλλαγή στάσης τόσο της εφημερίδας όσο και του Αλέξη Τσίπρα απέναντι στο πρόσωπο του Ντόναλντ Τράμπ.

Meme 3.6.

Το meme 3.6. αποτελεί συνέχεια της συζήτησης σχετικά με την αμφισβήτηση της αξιοπιστίας του Αλέξη Τσίπρα που άνοιξε το meme 3.5.. Το φωτογραφικό στιγμιότυπο παρουσιάζει τη κεντρική πρόσοψη του κτιρίου της Αμερικανικής Πρεσβείας της Ελλάδας, στο κέντρο της οποίας έχει αναρτηθεί ένα μεγάλων διαστάσεων πανό το οποίο παρουσιάζει το εξώφυλλο της ημερήσιας εφημερίδας Η ΑΥΓΗ, που δημοσιεύτηκε στις 18 Οκτωβρίου 2017, την επόμενη ημέρα δηλαδή της συνάντησης του Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα με τον Ντόναλντ Τράμπ. Το λεκτικό στοιχείο

παρουσιάζεται μέσα από τον κεντρικό τίτλο του πρωτοσέλιδου της εφημερίδας “Στρατηγικοί Εταίροι”, το οποίο αναλύθηκε προηγουμένως.

Η επιλογή της εφημερίδας Η ΑΥΓΗ στα memes 3.5. και 3.6. δεν γίνεται τυχαία από τους δημιουργούς των memes. Παραδοσιακά θεωρείται ότι αυτή η εφημερίδα τοποθετείται ιδεολογικά στον προοδευτικό χώρο της Αριστεράς και φιλοξενεί φιλοκυβερνητικές απόψεις (ΠΡΩΤΟΘΕΜΑ (2), 2017). Επίσης, η επιλογή του κτιρίου της Αμερικανικής πρεσβείας έχει τη δική της συμβολική σημασία καθώς όλες οι αντιαμερικανικές πορείες τις οποίες διοργάνωναν και στις οποίες συμμετείχαν άνθρωποι από το χώρο της Αριστεράς είχαν ως προορισμό και κατέληγαν πάντοτε στην αμερικανική πρεσβεία. Τα δύο memes στην πραγματικότητα σατιρίζουν το πως η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ από την αμηχανία και την αβεβαιότητα για τη “σκοτεινή εποχή του Τράμπ” πέρασαν λίγους μήνες αργότερα στο “σεβασμό, την αναγνώριση και τη στήριξη από τις ΗΠΑ” (Frontpages, 2016, Frontpages, 2017, Η ΑΥΓΗ (2), 2017).

Meme 3.7.

Το φωτογραφικό στιγμιότυπο του meme 3.7. είναι από τις πρώτες στιγμές της άφιξης του Πρωθυπουργού της Ελλάδας στο Λευκό Οίκο και την υποδοχή του από τον Αμερικανό Πρόεδρο και μάλιστα από τη στιγμή που ο Ντόναλντ Τράμπ καλεί τον Αλέξη Τσίπρα να στραφεί προς τους φωτογράφους για τις παραδοσιακές λήψεις φωτογραφιών. Οι δύο πολιτικοί ηγέτες εμφανίζονται χαμογελαστοί. Ο Ντόναλντ Τράμπ έχει υψωμένο το χέρι του σε μια στάση σώματός που χρησιμοποιείται συνήθως όταν κάποιος προτρέπει-προσκαλεί κάποιον να κάνει κάτι λέγοντάς του παρακαλώ. Το λεκτικό στοιχείο που συνοδεύει το meme “ΚΟΙΤΑ ΤΟΥΣ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΩΡΑ ΚΑΙ

ΠΕΣΤΟΥΣ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»” αντλεί από τη δημοφιλή κουλτούρα σύμφωνα με την οποία όταν κάποιος είναι ειλικρινής συνηθίζεται να κοιτάει το συνομιλητή του στα μάτια. Αντίθετα, όσοι δεν λένε την αλήθεια, αλλά ψέματα, αποφεύγουν την οπτική επαφή με το συνομιλητή τους (Huffington Post Greece, 2016). Όπως γίνεται σαφές ο δημιουργός του meme μέσω της υποτιθέμενης αναφοράς (λαϊκή ρήση) του Τράμπ “*κοίτα τους στα μάτια*” αφήνει υπόνοιες και αιχμές για την ανειλικρινή στάση που έχει δείξει ο Αλέξης Τσίπρας στη μέχρι σήμερα πορεία του σε σχέση με βασικές θέσεις της Αριστεράς, αλλά και προεκλογικές του υποσχέσεις (Ομάδα Αλήθειας, 2016).

Τα εισαγωγικά “ ” μέσα στα οποία φιλοξενείται ο όρος Ριζοσπαστική Αριστερά έχουν τη δική τους σημειολογία τονίζοντας το ιδιαίτερο νόημα του όρου, ο οποίος αναφέρεται σε κόμματα που ανήκουν στον αριστερό πολιτικό χώρο με ακραίες ριζοσπαστικές θέσεις, όπως για παράδειγμα ο ΣΥΡΙΖΑ. Ουσιαστικά θεωρείται συνώνυμος όρος με τον όρο άκρα αριστερά. Υπενθυμίζεται ότι το ακρωνύμιο ΣΥΡΙΖΑ σημαίνει Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς. Βασική της ιδεολογία είναι η ριζική αλλαγή του πολιτικού και κοινωνικού σκηνικού και η ανατροπή του καπιταλισμού, ενώ βασική της αρχή αποτελεί η κατάργηση των τάξεων και η δημιουργία μιας κοινωνίας ίσων ευκαιριών και οικονομικών δυνατοτήτων για όλους (ΤΟ ΒΗΜΑ (2), 2016, ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΥΡΙΖΑ, 2017).

Η Ριζοσπαστική Αριστερά αποτελεί ουσιαστικά ένα από τα πιο βασικά στοιχεία της πολιτικής ταυτότητας του Αλέξη Τσίπρα. Το στοιχείο αυτό έρχεται σε απόλυτη αντίθεση με το πρόσωπο του Ντόναλντ Τράμπ και την πολιτική που προεσβεύει. Το αξίωμα του Προέδρου της Αμερικής που εκπροσωπεί αποτελεί το απόλυτο σύμβολο του οικονομικού φιλελευθερισμού που συνδέεται με τη στήριξη στις ελεύθερες αγορές και την ατομική ιδιοκτησία των κεφαλαιουχικών αγαθών. Στο πλαίσιο αυτό, ο δημιουργός του meme θέλει να σατιρίσει το γεγονός ότι ο αριστερός ριζοσπάστης Πρωθυπουργός που θα “έσκιζε” τα μνημόνια εμφανίζεται τώρα να μοιράζεται, σύμφωνα με τις δικές του δημόσιες δηλώσεις, τις “ίδιες αξίες με τις ΗΠΑ” (Athens Voice, 2015, MIGNATIOU, 2017).

Στην ίδια λογική των προηγούμενων memes βρίσκεται και το meme 3.8. κατά το οποίο ο Πρόεδρος της Αμερικής παρουσιάζεται να μην αναγνωρίζει το πρόσωπο που τον χαιρετά και ως εκ τούτου να του απευθύνει την ερώτηση: “*Εσείς είστε;*”. Ο Αλέξης Τσίπρας παρουσιάζεται να συστήνεται με το επώνυμό του “*Τσίπρας*”. Στο άκουσμα του επωνύμου ο Ντόναλντ Τράμπ παρουσιάζεται να εκφράζει την απορία του προς

τον Αλέξη Τσίπρα: “Έναν Τσίπρα που έλεγε μην μας βρει κάνα κακό και εκλεγώ Πρόεδρος τι τον έχετε;”. Ο Αλέξης Τσίπρας απαντάει χαμογελώντας ότι πρόκειται για “Συνωνυμία...”, παρουσιάζεται δηλαδή να αποποιείται τις πράξεις και κατ’ επέκταση τη δήλωσή του. Ο δημιουργός του meme παρουσιάζει τον Αλέξη Τσίπρα να λέει ψέματα στον Πρόεδρο της Αμερικής Ντόναλντ Τράμπ και μάλιστα χωρίς να έχει κανέναν απολύτως ενδοιασμό, αφού τον κοιτάει στα μάτια και του χαμογελάει ανενόχλητος.

Στόχος του δημιουργού είναι να αναδείξει την ασυνέπεια και την ευκολία με την οποία έχει κατηγορηθεί ο Πρωθυπουργός ότι λέει ψέματα (Newsbomb (2), 2017). Η πολιτική σάτιρα του δημιουργού φαίνεται να επιτυγχάνει το ρόλο της που είναι να προκαλέσει το γέλιο, προσελκύοντας το ενδιαφέρον του κοινού, διαμορφώνοντας όμως ταυτόχρονα κρίση και άποψη (Young, 2008).

Meme 3.8.

Τα αρνητικά σχόλια και οι δηλώσεις που είχε κάνει παλαιότερα ο Αλέξης Τσίπρας για τον υποψήφιο, την εποχή εκείνη, Πρόεδρο της Αμερικής Ντόναλντ Τράμπ στάθηκαν η αφορμή για μια νέα σειρά memes. Πιο συγκεκριμένα, ο Έλληνας Πρωθυπουργός σε ομιλία του σε διεθνές συνέδριο υπό τον τίτλο “Συμμαχία ενάντια στη λιτότητα, για τη δημοκρατία στην Ευρώπη”, στις 19 Μαρτίου του 2016, απαντώντας σε ερώτηση σχετικά με το εάν θα ήθελε να εκλεγεί ο Ντόναλντ Τράμπ Πρόεδρος των ΗΠΑ είχε δηλώσει χαρακτηριστικά “Ποιος από εσάς θα πίστευε πριν από λίγους μήνες πως σήμερα στις ΗΠΑ φαβορί για να πάρει το χρίσμα ως υποψήφιος πρόεδρος από την πλευρά των Ρεπουμπλικάνων θα ήταν ο κύριος Τράμπ. Με όλα όσα σηματοδοτεί αυτή η υποψηφιότητα, οι ιδέες που εκπροσωπεί και η απήχηση που βρίσκουν και η απειλή του να είναι πιθανώς και Πρόεδρος- ελπίζω να μην μας βρει κι αυτό το κακό- της

ηγεμονεύουσας δύναμης, χώρας του πλανήτη” (Newsbomb (1), 2016, ΠΡΩΤΟΘΕΜΑ (4), 2016, ΣΥΡΙΖΑ, 2016).

Λίγο πριν τη συνάντηση των δύο ηγετών αρκετά αμερικανικά δίκτυα μεταξύ των οποίων και το CNN θυμήθηκαν τα αρνητικά σχόλια του Αλέξη Τσίπρα για το Ντόναλντ Τράμπ και σχολίαζαν για τον Αλέξη Τσίπρα: “Τώρα που ο Τράμπ είναι Πρόεδρος των ΗΠΑ, ο Τσίπρας βρίσκεται ανάμεσα στο κλαμπ των παγκόσμιων ηγετών που ελπίζουν να μπαλώσουν τις προεκλογικές επικρίσεις τους για τον εκατομμυριούχο επιχειρηματία, ο οποίος είναι γνωστός για τη μνησικακία του και το ότι θυμάται την παραμικρή λεπτομέρεια” (Lifo, 2017).

Μετά τις κοινές δηλώσεις των δύο ηγετών προς τους δημοσιογράφους στον κήπο των ρόδων του Λευκού Οίκου ο δημοσιογράφος και επικεφαλής ανταποκριτής του δικτύου Fox News Τζον Ρόμπερτς υπενθύμισε τα διόλου κολακευτικά σχόλια που είχε κάνει παλαιότερα ο Έλληνας Πρωθυπουργός για τον Αμερικανό Πρόεδρο. Ο Ντόναλντ Τράμπ έδειξε να αιφνιδιάζεται καθώς δεν γνώριζε, όπως είπε, ότι ο κ. Τσίπρας είχε κάνει τη συγκεκριμένη δήλωση. “Αν ήξερα τι είχε πει για μένα προεκλογικά δε θα τον δεχόμουν”, είπε ο πλανητάρχης αστειευόμενος (Newsbomb (2), 2017).

Meme 3.9.

Ο Πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας απαντώντας για τα όσα είχε δηλώσει στο παρελθόν για τον Πρόεδρο Αλέξη Τσίπρα είπε ότι “Μπορεί ο τρόπος που αντιμετωπίζει ο Τράμπ την πολιτική να μοιάζει ορισμένες φορές διαβολικός, αλλά γίνεται για καλό”. Η ερώτηση του Αμερικανού δημοσιογράφου και η απάντηση του Αλέξη Τσίπρα βρήκε μεγάλη απήχηση και καταγράφηκε έντονα από το διεθνή Τύπο που εστίασε στην αλλαγή στάσης του Έλληνα Πρωθυπουργού (CDS NEWS, 2017). Ενδεικτικά το ABC έγραψε ότι “Ο Ντόναλντ Τράμπ συναντά τον Αλέξη Τσίπρα στον Λευκό Οίκο,

εγκωμιάζει τον Έλληνα ηγέτη παρά το σχόλιό του περί “κακού” στο παρελθόν”, το γερμανικό ZDF σχολίασε ότι “Τσίπρας και Τράμπ σε πορεία τρυφερότητας”, η Deutsche Welle έγραψε πως “Ο Αλέξης κάνει στροφή 180 μοιρών”, ενώ ελληνικά μέσα ενημέρωσης έκαναν λόγο σχετικά με το πώς ανάγκασαν τον Τσίπρα σε δημόσια κολοtumba για τον “κακό Τράμπ” (ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ (5), 2017). Υπήρξαν συζητήσεις στο δημόσιο διάλογο που χαρακτήρισαν με αφορμή το συγκεκριμένο περιστατικό ως υποκριτή (Newsbomb, (2), 2017).

Το meme 3.9. εμπνευσμένο από τη δήλωση του Αλέξη Τσίπρα πάνω στο οποίο στηρίχθηκε και ο δημιουργός του προηγούμενου meme 3.8. βασίζεται σε ένα φωτογραφικό στιγμιότυπο από την άφιξη του Πρωθυπουργού στο Λευκό Οίκο. Απεικονίζει τη στιγμή της χειραψίας των δύο ηγετών κατά την υποδοχή του Αλέξη Τσίπρα από τον Πρόεδρο Ντόναλντ Τράμπ. Παρουσιάζει έναν υποτιθέμενο διάλογο μεταξύ των δύο ηγετών. Ο Ντόναλντ Τράμπ παρουσιάζεται να εκφράζει με σοβαρό ύφος την ακόλουθη απορία του προς τον Αλέξη Τσίπρα “Εσύ πέρσι με έβριζες! Φέτος με θαυμάζεις? Πώς κι έτσι??”. Ο Αλέξης Τσίπρας εμφανίζεται να απαντάει χαμογελαστός και φανερά αμήχανος πως “Οι απόψεις μου έχουν ημερομηνία λήξης!!”. Τα εξωλεκτικά στοιχεία επικοινωνίας, εκφράσεις προσώπων των δύο ηγετών, τα σημεία στίξης (θαυμαστικά και διπλά ερωτηματικά) συμβάλουν στην ανάδειξη του μηνύματος. Παράλληλα, από τη στάση σώματος των δύο ηγετών και τις εκφράσεις των προσώπων τους αναδεικνύεται για μια ακόμη φορά, όπως και σε προηγούμενα memes η θέση ισχύος του Ντόναλντ Τράμπ έναντι του Αλέξη Τσίπρα.

Meme 3.10.

Το meme 3.10. έχει την ίδια φιλοσοφία και στόχο με τα δύο προηγούμενα μηνύματα. Το φωτογραφικό στιγμιότυπο είναι από τη συνάντηση των δύο ηγετών στο εσωτερικό του Λευκού Οίκου. Απεικονίζει τον Πρωθυπουργό και τον Πρόεδρο να ανταλλάσσουν

μια εγκάρδια χειραψία, καθισμένοι στις πολυθρόνες κατά τη διάρκεια της κατ' ιδίαν συνάντησής του. Το λεκτικά στοιχεία που συνοδεύουν την εικόνα είναι δύο ρήματα “Κράζεις ???” “Θαυμάζεις !!!”. Τα σημεία στίξης αναδεικνύουν το μήνυμα. Το λεκτικό του meme αναφέρεται στον πρωταθλητή Χειροπάλης και Bodybuilding, Σωκράτη Πετίδη. Το ευρύτερο κοινό τον γνώρισε περισσότερο από την έκφραση “Κράζεις; Θαυμάζεις!” που είπε όταν βρέθηκε καλεσμένος στην εκπομπή της Αννίτας Πάνια. Το σλόγκαν είχε τέτοια αποδοχή και ήταν τόσο επιτυχημένο που ο ίδιος έγινε ευρέως γνωστός μέσα από τη συμμετοχή του σε διαφημιστικό σποτ της γνωστής αλυσίδας καταστημάτων Jumbo με το σλόγκαν “Κράζεις; Θαυμάζεις” (ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ, 2017).

Οι δημιουργοί των πολιτικών memes 3.8., 3.9. και 3.10. αναφέρθηκαν σε μια είδηση της επικαιρότητας και προσπάθησαν να χλευάσουν μια πολιτική συμπεριφορά (Shifman, 2011). Η είδηση χρησιμοποιήθηκε ως κακόβουλο αστείο (schadenfreunde) για να υποβιβάσει τον πολιτικό αντίπαλο (Watts, 2008). Είναι προφανές πως στόχος εκτός από το να σατιρίσουν και να διακωμωδήσουν την αλλαγή στάσης του Πρωθυπουργού είναι να πλήξουν το προφίλ του, καθώς δεν θεωρείται τιμητικό και αποδεκτό από το υπάρχων σύστημα αξιών να μην έχει κανείς σταθερότητα στις απόψεις του πόσο μάλλον όταν πρόκειται για ένα τόσο σημαντικό πολιτικό πρόσωπο.

Το meme 3.11. αποτέλεσε ένα από τα πιο δημοφιλή memes με αφορμή την επίσκεψη του Αλέξη Τσίπρα στις ΗΠΑ. Πιο συγκεκριμένα, μέσω ενός πρωτότυπου κολάζ – μοντάζ φωτογραφιών παρουσιάζεται ο *ΤΡΑΜΠΑΛΕΞΗΣ*, που δεν είναι τίποτε άλλο, παρά ένα υβρίδιο των δύο ηγετών. Το πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα εμφανίζεται σε προφίλ, με τα μαλλιά και την ιδιαίτερη κόμμωση του Αμερικανού Προέδρου, Ντόναλντ Τράμπ που έχει γίνει πάρα πολλές φορές αντικείμενο σχολιασμού από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Αποτελεί σήμα κατατεθέν του Προέδρου, ενώ από πολλούς η κόμμωση έχει χαρακτηριστεί γελοία (ΠΟΛΙΤΗΣ NEWS, 2016, Newsbeast, 2016).

Το λεκτικό στοιχείο του meme *ΤΡΑΜΠΑΛΕΞΗΣ* που αναγράφεται με κεφαλαία γράμματα στην κάτω αριστερή γωνία της εικόνας δίνει την ταυτότητα του υποτιθέμενου εικονιζόμενου προσώπου. Ο δημιουργός του meme επινόησε μια νέα σύνθετη λέξη η οποία προέκυψε από την ένωση των λέξεων Τράμπ και Αλέξης. Όπως είναι φανερό το πρώτο συνθετικό της λέξης, Τράμπ, αντιστοιχεί στο επώνυμο του Αμερικανού Προέδρου, ενώ το δεύτερο συνθετικό της λέξης, Αλέξης, αντιστοιχεί στο μικρό όνομα του Πρωθυπουργού της Ελλάδος. Το πρώτο συνθετικό Τράμπ παραπέμπει επιπλέον στη σημασία της λέξης τράμπα που χρησιμοποιείται περισσότερο στην αργκό και

σημαίνει την ανταλλαγή (το να δίνει δηλαδή κάποιος κάτι σε κάποιον και να παίρνει κάτι άλλο από αυτόν ως αντάλλαγμα) (ΠΥΛΗ, 2017). Επιπλέον, η λέξη ΤΡΑΜΠΑΛΕΞΗΣ “παίζει” ηχητικά με τη λέξη ΜΠΑΡΜΠΑΛΕΞΗΣ, που προκύπτει από τις λέξεις μπάρμπας και Αλέξης. Η λέξη μπάρμπας σημαίνει θεός (αδελφός του πατέρα ή της μητέρας). Συχνά όμως στη λαϊκή γλώσσα χρησιμοποιείται ως προσφώνηση άλλοτε οικεία και άλλοτε υποτιμητική προς κάποιον άντρα μεγαλύτερης ηλικίας (ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ, 2012).

Είναι σαφές ότι το μήνυμα που θέλει να εκπέμψει το meme είναι η μεταμόρφωση, σε επίπεδο αξιών και πεποιθήσεων, του πολιτικού προσώπου του Αλέξη Τσίπρα σε ένα πρόσωπο που θυμίζει τον Αμερικανό Πρόεδρο και τις αξίες του. Υπονοείται η αλλαγή στάσης και στροφής του Αλέξη Τσίπρα τόσο απέναντι στο πρόσωπο και τις πεποιθήσεις του Ντόναλντ Τράμπ, όσο και απέναντι στο αμερικάνικο πνεύμα αλλά και τη νοοτροπία καθώς και τις πεποιθήσεις που αυτό πρεσβεύει.

Meme 3.11.

Το meme επιτυγχάνει μέσω της σάτιρας να αναδείξει ανθρώπινες συμπεριφορές που σύμφωνα με το δημιουργό του χαρακτηρίζονται από ανηθικότητα (Colletta, 2009, Shifman, 2011). Στοχεύει να χλευάσει και να γελοιοποιήσει τον Αλέξη Τσίπρα.

Συμπερασματικά, τα memes αυτής της ενότητας εστιάζουν στην ασυνέπεια που χαρακτηρίζει το πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα ο οποίος δεν “κρατάει το λόγο του” σε σχέση με τις πολιτικές πεποιθήσεις του αριστερού πολιτικού χώρου που συνδέονται

με το αντιαμερικανικό πνεύμα, αλλά και προηγούμενες θέσεις, πεποιθήσεις και δημόσιες δηλώσεις του.

3.4. Θεματική ενότητα 4: Αντιαμερικανισμός και Καισαριανή

Στο πλαίσιο του αντιαμερικανισμού και της επίσκεψης του Προέδρου των ΗΠΑ στην Αθήνα το Νοέμβριο του 2016 και σε συνέχεια των memes της προηγούμενης ενότητας δημιουργήθηκαν πολιτικά memes που επιχείρησαν χρησιμοποιώντας σάτιρα πολιτικής φύσης να περάσουν ένα συγκεκριμένο πολιτικό μήνυμα και να εκφράσουν το αντιαμερικανικό πνεύμα. Όπως προαναφέρθηκε, ο αντιαμερικανισμός εκπροσωπεί μια ιδεολογία σύμφωνα με την οποία αποτυπώνεται μια απέχθεια και εχθρική στάση προς τις ΗΠΑ και την πολιτική τους. Υπερασπιστές του αντιαμερικανισμού στην Ελλάδα προέρχονται από τον αριστερό πολιτικό χώρο (Λιαλιούτη, 2016).

Τα memes αντλούν την αφήγησή τους από την Καισαριανή, που χρησιμοποιείται ως σύμβολο του αντιαμερικανισμού. Η Καισαριανή είναι μια περιοχή της Αττικής, που είναι συνώνυμη με μια θλιβερή σελίδα της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας και του κομμουνισμού. Πιο συγκεκριμένα το Σκοπευτήριο της Καισαριανής υπήρξε τόπος εκτελέσεων Ελλήνων κατά τη Γερμανική Κατοχή, ενώ το Μάιο του 1944, 200 Έλληνες κομμουνιστές αγωνιστές εκτελέστηκαν από τα στρατεύματα κατοχής. Στο σημείο έχει ανεγερθεί μνημείο.

Εικόνα 5

26 Ιανουαρίου 2015, Σκοπευτήριο Καισαριανής.
Κατάθεση στεφάνου από τον Αλέξη Τσίπρα.

Από την άλλη πλευρά το πρόσωπο του Προέδρου των ΗΠΑ χρησιμοποιείται ως ένα σύμβολο (όπως και σε προηγούμενα memes) που αντιπροσωπεύει έναν πολιτικό θεσμό και εκπροσωπεί το αμερικανικό πνεύμα και κατ' επέκταση το καπιταλιστικό

σύστημα που είναι ιδεολογικά αντίθετο με το χώρο της Αριστεράς και τον κομμουνισμό (ΤΟ ΒΗΜΑ (2), 2016).

Αξίζει να σημειωθεί για να υπάρξει η απαραίτητη σύνδεση και με την θεματική ενότητα 3 ότι ο Αλέξης Τσίπρας αμέσως μετά την ορκωμοσία του στο αξίωμα του Πρωθυπουργού κατέθεσε στεφάνι στο μνημείο των εκτελεσθέντων της Καισαριανής (εικόνα 5) ως συμβολική ενέργεια για να αποτίνει φόρο τιμής στους 200 της Πρωτομαγιάς του 1944 (TheToc, 2015).

Στο meme 4.1. αποτυπώνεται έντονα το αντιαμερικανικό πνεύμα που χαρακτηρίζει πολίτες αριστερών πολιτικών πεποιθήσεων της Ελλάδας (το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνεται από την προαναφερθείσα στην προηγούμενη ενότητα έρευνα της ΚΑΠΑ RESEARCH).

Meme 4.1.

Ο Μπαράκ Ομπάμα κατά την επίσκεψή του στον Παρθενώνα παρουσιάζεται να απευθύνει το λόγο στη ξεναγό, λέγοντάς της ότι επιθυμεί “να πάει μετά εκεί απέναντι”, για να του απαντήσει εκείνη με τη σειρά της (από το ρόλο της ξεναγού που γνωρίζει την Αθήνα) ότι “Α εκεί δεν γίνεται, διότι εκεί είναι η Καισαριανή”.

Το πολιτικό μήνυμα είναι σαφές και δεν είναι άλλο από την έκφραση του αντιαμερικανικού πνεύματος, που υπάρχει ακόμη διάχυτο στην Ελλάδα. Σύμφωνα με αυτό ο Πρόεδρος των ΗΠΑ, ως σύμβολο του καπιταλισμού, δεν είναι ευπρόσδεκτος στην Ελλάδα.

Στο meme 4.2. ο Μπαράκ Ομπάμα παρουσιάζεται να καθησυχάζει τον κόσμο της Καισαριανής (αντιαμερικανούς) ότι έρχεται ειρηνικά χρησιμοποιώντας την έκφραση “Ι

come in peace". Η έκφραση, που έχει τις ρίζες της στην εποχή της αποικιοκρατίας και χρησιμοποιούνταν από τους αποικιοκράτες προς τους ιθαγενείς λαούς, υποδηλώνει ότι ο Μπαράκ Ομπάμα δεν έχει άσχημες διαθέσεις, δεν επιθυμεί να βλάψει κάποιον, όπως πιθανά να θεωρούν οι αντιαμερικανοί κάτοικοι της Καισαριανής, αλλά αντίθετα έρχεται με φιλικές διαθέσεις. Η κοινή, καθομιλουμένη, λαϊκή γλώσσα που χρησιμοποιείται καταναλώνεται από το κοινό εύκολα και μεταφέρει πιο εύκολα τα πολιτικά μηνύματα (Stein, 1989).

Meme 4.2.

Επιπλέον, στα memes 4.2. και 4.3. προβάλλεται με τη χρήση της εικόνας έντονα η πολυτέλεια, μια έννοια συνώνυμη με το αμερικανικό πνεύμα. Η πολυτελής λιμουζίνα, το κόκκινο χαλί, το πολυτελές εσωτερικό του προεδρικού αεροσκάφους αναδεικνύουν το αμερικανικό πνεύμα. Στο meme 4.2. ο Μπαράκ Ομπάμα παρουσιάζεται μέσα από το πολυτελές αεροσκάφος του να θαυμάζει από ψηλά την περιοχή της Καισαριανής.

Και τα δύο memes χαρακτηρίζονται από έντονη χρήση ειρωνικών και χιουμοριστικών στοιχείων, που έχουν ως στόχο να προσελκύσουν την προσοχή του κοινού (Stein, 1989, Strinati and Wagg, 2004, Sreekumar and Vadrevu, 2013). Τέλος, έκδηλη είναι η ειρωνεία που εντοπίζεται μέσω της χρήσης της παιχνιδιάρικης γλώσσας (Colletta, 2009, Reyes, Rosso and Veale, 2013) που χρησιμοποιείται στο meme 4.3. και υπονοεί το αντίθετο από αυτό που εννοείται στην πραγματικότητα *“Αχ πόσο όμορφη που είναι η Καισαριανή”*.

Meme 4.3.

Συμπερασματικά, τα μηνύματα των memes αυτής της ενότητας με την οποία ολοκληρώνεται το μέρος της ανάλυσης της εργασίας συνδέονται με το αντιαμερικανικό επιχείρημα που κυριαρχεί στις αφηγήσεις της Αριστεράς που αναλύθηκαν εκτενώς σε προηγούμενη ενότητα της εργασίας.

4. Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία μελέτησα υπό το πρίσμα της θεωρίας της σύγκλισης (convergence culture) και της πολιτικής του χιούμορ (politics of humor) σε ποιο σημείο διασταυρώνεται η πολιτική ενασχόληση και η συμμετοχή στο πολιτικό γίνεσθαι με τη δημοφιλή κουλτούρα, όταν αυτή παίρνει τη μορφή σατιρικής εικονογραφίας (memes) στα κοινωνικά δίκτυα.

Πιο συγκεκριμένα, διερεύνησα με ποιους τρόπους μπορεί να θεωρηθεί ως ένδειξη πολιτικής ενασχόλησης, η διακωμώδηση και ο σχολιασμός με χιουμοριστικό και σατιρικό τρόπο, μέσω των memes που διακινούνται στο διαδίκτυο, του παρασκηνίου της επίσκεψης του απερχόμενου Προέδρου των ΗΠΑ, Μπαράκ Ομπάμα, στην Αθήνα και της συνάντησής του με τον Έλληνα Πρωθυπουργό, Αλέξη Τσίπρα, που πραγματοποιήθηκε το Νοέμβριο του 2016 καθώς και του ταξιδιού του Έλληνα Πρωθυπουργού στην Αμερική τον Οκτώβριο του 2017.

Ξεκινώντας από μια σύντομη βιβλιογραφική επισκόπηση της θεωρίας της σύγκλισης εστίασα στην αλλαγή του τρόπου κατανάλωσης του περιεχομένου των Μέσων που επιβάλλουν οι τεχνολογικές εξελίξεις και τα Νέα Μέσα. Ανέλυσα την έννοια της συμμετοχικής κουλτούρας σύμφωνα με την οποία απλοί πολίτες ανασκευάζουν την πολιτική πραγματικότητα και καθίστανται όχι μόνο αποδέκτες/καταναλωτές των πολιτικών μηνυμάτων αλλά και *παραγωγοί* αυτών (Jenkins, 2006).

Στη συνέχεια παρουσίασα τα βασικά χαρακτηριστικά των πολιτικών memes και τις βασικές αρχές της θεωρίας της πολιτικής του χιούμορ που χρησιμοποιείται για να σχολιάσει με ψυχαγωγικό και αστείο τρόπο πολιτικά γεγονότα, αυξάνοντας την εμπλοκή του κοινού στα πολιτικά τεκταινόμενα μιας χώρας αμφισβητώντας συγκεκριμένες πολιτικές ενέργειες (Strinati and Wagg, 2004, Wagg, 1998). Τα memes κατέχουν εξέχουσα θέση μεταξύ του περιεχομένου που παράγουν οι χρήστες (user generated content). Πρόκειται για αυτοαναπαραγόμενες μονάδες πολιτισμικού περιεχομένου ή πολυτροπικά συμβολικά κείμενα που λειτουργούν ως μέσα για τη μεταφορά πολιτισμικών ιδεών, συμβόλων ή πρακτικών μεταξύ των ατόμων που μοιράζονται μία κοινή κουλτούρα (Sreekumar and Vadrevu, 2013).

Στο πλαίσιο του πολιτικού λόγου τα πολιτικά memes συνιστούν παραδείγματα επικρίσεων της πολιτικής πραγματικότητας. Οι δημιουργοί των πολιτικών memes συνήθως αναφέρονται σε ειδήσεις της επικαιρότητας και προσπαθούν να χλευάσουν πολιτικά γεγονότα ή τον πολιτικά υπεύθυνο γι' αυτά (Shifman, 2011). Αναδεικνύουν

ανθρώπινες συμπεριφορές που χαρακτηρίζονται στο υπάρχων πολιτισμικό κοινωνικοπολιτικό σύστημα αξιών από ανηθικότητα ή ανοησία με στόχο τη γελοιοποίηση και την περιφρόνηση (Colletta, 2009).

Από τη θεωρητική επισκόπηση αναδείχθηκε ότι το χιούμορ έχει τη δύναμη να αφοπλίζει το κοινό και να το κάνει πιο ανοιχτό στη μετάδοση σχολίων. Για αυτόν ακριβώς το λόγο τα σατιρικά memes δεν θα πρέπει να απορρίπτονται ως ασήμαντα καθώς διαμορφώνουν το πολιτικό και το πολιτιστικό τοπίο μίας χώρας εγείροντας το δημόσιο διάλογο (Bourdon and Boudana, 2016, Kuipers, 2002, 2011, Watts, 2008).

Στο ερευνητικό μέρος της εργασίας προηγήθηκε μια σύντομη παρουσίαση της μεθόδου της κριτικής ανάλυσης λόγου και του μοντέλου του Fairclough (2003), σύμφωνα με το οποίο ανέλυσα το ερευνητικό υλικό που συνέλεξα. Στη συνέχεια ανέλυσα τριάντα εννέα πολιτικά memes προκειμένου να απαντήσω στο κύριο ερευνητικό ερώτημα και τα υποερωτήματα της εργασίας.

Προκειμένου να διερευνήσω το ποιος είναι ο δημόσιος διάλογος που άνοιξαν τα memes καθώς και το ποιος είναι ο ρόλος του χιούμορ και της σάτιρας στην περίπτωση του σχολιασμού μέσω των memes των συναντήσεων του Αλέξη Τσίπρα με τους Προέδρους των ΗΠΑ, Μπαράκ Ομπάμα και Ντόναλντ Τράμπ, ομαδοποίησα το ερευνητικό υλικό, ανάλογα με το περιεχόμενό του, στις ακόλουθες τέσσερις θεματικές ενότητες:

- Η εκτός πρωτοκόλλου αντισυμβατική χαλαρότητα και οικειότητα του Έλληνα Πρωθυπουργού, Αλέξη Τσίπρα.
- Το επίπεδο γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας του Έλληνα Πρωθυπουργού, Αλέξη Τσίπρα.
- Η στροφή και η αλλαγή στάσης και πεποιθήσεων του Έλληνα Πρωθυπουργού, Αλέξη Τσίπρα: Η ασυνέπεια που επέδειξε σε σχέση με παλαιότερες θέσεις και δηλώσεις για το αμερικανικό πνεύμα και την πολιτική της Αριστεράς.
- Αντιαμερικανισμός και Καισαριανή.

Πιο συγκεκριμένα, η επίσκεψη του απερχόμενου Προέδρου των ΗΠΑ, Μπαράκ Ομπάμα, η συνάντησή του με τον Έλληνα Πρωθυπουργό, αλλά και η επίσκεψη του Αλέξη Τσίπρα στην Αμερική και η συνάντησή του με τον Πρόεδρο της Αμερικής Ντόναλντ Τράμπ στο Λευκό Οίκο αποδείχθηκε η χαρά του απλού πολίτη που διαβάζει άρθρα στο διαδίκτυο, ενημερώνεται από την τηλεόραση και περιμένει να εντοπίσει το

καλύτερο στιγμιότυπο της ημέρας για να το μετατρέψει σε meme και να διεκδικήσει τα περισσότερα likes στα social media.

Το ριζοσπαστικό στυλ και το body language που έχει υιοθετήσει κατά τις δημόσιες εμφανίσεις του ο Αλέξης Τσίπρας: μορφασμοί, νευρικές κινήσεις με τα πόδια και τα χέρια, κλεφτές ματιές στο ρολόι, βλέμμα συχνά απλανές, αποφυγή eye contact με το συνομιλητή του, κατάρριψη ενδυματολογικών κανόνων, αλλά και γενικότερων κανόνων συμπεριφοράς καθώς και η επιλογή του να απευθυνθεί on camera στον ενικό οικειότητας στις πρώτες του δηλώσεις προς τον Μπαράκ Ομπάμα στάθηκαν η αφορμή και συνέβαλαν για μια ακόμη φορά στην έναρξη συζητήσεων γύρω από την αντισυμβατική και μη κοινωνικά αποδεκτή συμπεριφορά που παρουσιάζει ο Έλληνας Πρωθυπουργός κατά τις δημόσιες εμφανίσεις του.

Η επιλογή του Αλέξη Τσίπρα να συμπεριφερθεί με έναν μη αποδεκτό κοινωνικά τρόπο, ακόμη κι όταν εμφανίστηκε δίπλα σε έναν πραγματικά σπάνιο χαρισματικό ηγέτη και ένα πρόσωπο που έχει χαρακτηριστεί από τα Μέσα ως επικοινωνιακό φαινόμενο, όπως ο Μπαράκ Ομπάμα, πυροδότησε το διάλογο στη δημόσια σφαίρα. Πιο συγκεκριμένα, το γεγονός αυτό προκάλεσε ένα μεγάλο αριθμό αρνητικών σχολίων σε μεγάλο αριθμό Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, στο διαδίκτυο αλλά και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Κατ' επέκταση συνέβαλε στην παραγωγή και διακίνηση μεγάλου αριθμού πολιτικών memes τα οποία καταφέρονται εναντίον της ανάγκης του Αλέξη Τσίπρα να επιδεικνύει διαρκώς μια αντισυμβατική συμπεριφορά έναντι των τύπων και της εθιμοτυπίας και να παρουσιάζεται ως αντισυστημικός, αφού δεν ακολουθεί τις κοινωνικές επιταγές που απορρέουν από το πολιτικό αξίωμα του Πρωθυπουργού που κατέχει.

Στο δημόσιο διάλογο επικράτησαν συζητήσεις γύρω από τον “κοινωνικό αναλφαριθμητισμό” που τον διακρίνει και την “απαράδεκτη” εικόνα που δίνει για την Ελλάδα διεθνώς καθώς μέσω των δημόσιων εμφανίσεών του δεν εκπροσωπεί τον εαυτό του, αλλά τη χώρα του.

Η περιφρόνηση των αστικών τρόπων έγινε από ορισμένους κύκλους αντιληπτή ως σπουδαίο επικοινωνιακό εργαλείο στην πορεία του ΣΥΡΙΖΑ προς την εξουσία, συμβολοποιώντας την αντίθεση με τους “προηγούμενους” πολιτικούς μετατρέποντας τη στάση και συμπεριφορά του Αλέξη Τσίπρα σε επίσημο πολιτικό λόγο. Ο λόγος αυτός αποτελεί επιπλέον μια δήλωση διαφοροποίησης που σχετίζεται με τη σημερινή οικονομικά ευάλωτη θέση της Ελλάδας και καταδεικνύει ένα διακριτό status και μια αμφιθυμία προς τη Δύση.

Παράλληλα όμως, αυτή η στάση του Αλέξη Τσίπρα έγινε από ορισμένους κύκλους αντιληπτή ως ένα θλιβερό απομεινάρι μιας τάχα επαναστατικής αριστεροσύνης, ενώ από άλλους κύκλους αποδόθηκε στην έλλειψη εμπειρίας και “τριβής” με υψηλόβαθμους αξιωματούχους της διεθνούς πολιτικής σκηνής, καθώς ο ίδιος προέρχεται από ένα μέχρι πρότινος κόμμα της ελάσσονος αντιπολίτευσης.

Στο πλαίσιο αυτό, οι συναντήσεις των ηγετών και ειδήσεις επικαιρότητας στάθηκαν αφορμή για να ξεκινήσει ένα πάρτι στα Νέα Μέσα γύρω από την αντισυμβατική συμπεριφορά και εκτός πρωτοκόλλου οικειότητα που επέδειξε ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας Αλέξης Τσίπρας προς το πρόσωπο του απερχόμενου Προέδρου της Αμερικής Μπαράκ Ομπάμα.

Ταυτόχρονα, η λανθασμένη χρήση της αγγλικής γλώσσας από τον Αλέξη Τσίπρα κατά τις δημόσιες εμφανίσεις, συναντήσεις και συνομιλίες του με τους δύο ηγέτες της Αμερικής Μπαράκ Ομπάμα και Ντόναλντ Τράμπ αποτέλεσε έναυσμα για επικριτικό σχολιασμό αναφορικά με το επίπεδο αγγλικής γλωσσομάθειάς του.

Η αναπαραγωγή των memes από διαφορετικά μέσα και πλατφόρμες – Facebook, Twitter, hash tags – συνέβαλε στη διάδοση και στη σταδιακή κλιμάκωση των memes (Drulă, 2015, Shifman, 2013). Ενδεικτικά αναφέρω ως τέτοιο παράδειγμα την περίπτωση μελέτης του επιπέδου αγγλικής γλωσσομάθειας του Αλέξη Τσίπρα, όπου τα memes ξεκίνησαν σατιρίζοντας τα γραμματικά και συντακτικά του λάθη και αναζητώντας το πτυχίο αγγλικών του και κατέληξαν να παρουσιάζουν εκτός από το πτυχίο αγγλικών του Αλέξη Τσίπρα, επιπλέον το “tsipranslate”, ένα διαδικτυακό εργαλείο μετάφρασης εμπνευσμένο από τα κατά “tsipras style” αγγλικά του Πρωθυπουργού, αλλά και μια “διαδικτυακή εφαρμογή” μετάφρασης ελληνικών παροιμιών στην αγγλική γλώσσα μέσω δημοφιλούς σελίδας στο Facebook.

Επιπρόσθετα, οι πολίτες αποδείχθηκε ότι δε λησμόνησαν να συμπεριλάβουν θέματα σχετικά με τη στροφή και την αλλαγή στάσης και πεποιθήσεων του Έλληνα Πρωθυπουργού αλλά και την ασυνέπεια που επέδειξε σε σχέση με παλαιότερες θέσεις και δημόσιες δηλώσεις του για το αμερικανικό πνεύμα και την πολιτική της Αριστεράς. Τα πολιτικά μηνύματα των memes ήταν σαφή, αφήνοντας υπόνοιες και αιχμές για την ανειλικρινή στάση που έχει δείξει ο Αλέξης Τσίπρας στη μέχρι σήμερα πορεία του σε σχέση με βασικές θέσεις της Αριστεράς.

Στόχος των δημιουργών των memes δεν ήταν άλλος από την ανάδειξη της ασυνέπειας και κατ’ επέκταση της έλλειψης αξιοπιστίας που χαρακτηρίζει το πρόσωπο του Αλέξη

Τσίπρα. Τα memes άνοιξαν ένα δημόσιο διάλογο μεταδίδοντας συγκεκριμένα πολιτικά και κομματικά μηνύματα που σχετίζονται με το πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα και την ακαταλληλότητά του για το αξίωμα του Πρωθυπουργού.

Ταυτόχρονα, λαμβάνοντας υπόψη την ιστορική διάσταση του αντι-αμερικανισμού στην Ελλάδα, τα memes χρησιμοποιώντας την πολιτική του χιούμορ και τη δημοφιλή κουλτούρα φρόντισαν να αποτυπώσουν και να αναδείξουν την αλλαγή των πολιτικών αντιλήψεων και πεποιθήσεων του Πρωθυπουργού, ενός πολιτικού προσώπου που μέχρι πρότινος ήταν ταυτισμένο με τον πολιτικό χώρο της Αριστεράς.

Τα memes της τελευταίας ενότητας άντλησαν το θέμα τους, από την Καισαριανή, ένα σύμβολο του αντιαμερικανισμού, που εκπροσωπεί μια εχθρική στάση προς τις ΗΠΑ και την πολιτική τους. Υπερασπιστές του αντιαμερικανισμού στην Ελλάδα προέρχονται από τον αριστερό πολιτικό χώρο (Λιαλιούτη, 2016). Η Καισαριανή είναι μια περιοχή της Αττικής, που είναι συνώνυμη με μια θλιβερή σελίδα της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας και του κομμουνισμού, καθώς το Σκοπευτήριο της Καισαριανής υπήρξε τόπος εκτελέσεων Ελλήνων κατά τη Γερμανική Κατοχή, ενώ το Μάιο του 1944, 200 Έλληνες κομμουνιστές αγωνιστές εκτελέστηκαν από τα στρατεύματα κατοχής. Το πολιτικό μήνυμα των memes αυτής της ενότητας είναι σαφές και δεν είναι άλλο από την έκφραση του αντιαμερικανικού πνεύματος, που υπάρχει ακόμη διάχυτο στην Ελλάδα. Σύμφωνα με αυτό ο Πρόεδρος των ΗΠΑ, ως σύμβολο του καπιταλισμού, δεν είναι ευπρόσδεκτος στην Ελλάδα.

Αναφορικά με το δεύτερο υποερώτημα της εργασίας, η ανάλυση των πολιτικών memes ανέδειξε το ρόλο του χιούμορ, της σάτιρας και της ειρωνείας και συνέβαλλε στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η πολιτική του χιούμορ μπορεί να περάσει στους πολίτες μηνύματα σημαντικού πολιτικού χαρακτήρα μέσω της χρήσης ενός φαινομενικά ασήμαντου λαϊκού λόγου και της δημοφιλούς κουλτούρας. Η πολιτική σάτιρα χρησιμοποιήθηκε στις περιπτώσεις των πολιτικών μιμιδίων προκειμένου να προκαλέσει γέλιο, αλλά ταυτόχρονα για να διαμορφώσει κρίση και άποψη (Young, 2008). Μέσω της πολιτικής του χιούμορ αμφισβητήθηκαν συγκεκριμένες ενέργειες και συμπεριφορές του Έλληνα Πρωθυπουργού εγείροντας το διάλογο για συγκεκριμένες πολιτικές περιστάσεις (Strinati and Wagg, 2004, Wagg, 1998).

Από τη μελέτη μου αποδείχθηκε ότι η ατμόσφαιρα που αποπνέουν όλα τα memes είναι αστεία, χιουμοριστική, κριτική και σατιρική. Οι δημιουργοί τους επιχείρησαν να προσελκύσουν το ενδιαφέρον του κοινού, να περάσουν με διασκεδαστικό τρόπο συγκεκριμένα πολιτικά μηνύματα και να εμπλέξουν τους πολίτες στη δημόσια σφαίρα

εστιάζοντας σε φαινομενικά ασήμαντα θέματα (Davison, 2012, Dijck, 2009, Sreekumar and Vadrevu, 2013), όπως για παράδειγμα τη μη ορθή χρήση της αγγλικής γλώσσας από τον Αλέξη Τσίπρα, ή τη στάση του σώματός του, στοχεύοντας την ίδια στιγμή στην αποδόμηση του προφίλ του. Διαπίστωσα ότι τα memes που ανέλυσα σατιρίζουν συμπεριφορές που δεν είναι σύμφωνες με τους κοινωνικούς κανόνες που επιβάλλει η κατάσταση, είναι δηλαδή αντίθετες με την κατασκευή της κοινωνικής πραγματικότητας που ισχύει στο σημερινό ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο.

Σε αρκετά memes διάχυτη είναι και η ειρωνεία η οποία γίνεται αντιληπτή από τη χρήση παιχνιδιάρικης γλώσσας που υπονοεί το αντίθετο από αυτό που διατυπώνεται λεκτικά (Colletta, 2009, Reyes, Rosso and Veale, 2013).

Η χρήση της δημοφιλούς κουλτούρας και της κοινής καθομιλουμένης λαϊκής γλώσσας επέτρεψε στη γλώσσα της πολιτικής να φθάσει στο κοινό και να τραβήξει την προσοχή του (Sreekumar and Vadrevu, 2013, Stein, 1989). Τα πολιτικά και κομματικά memes σατιρίζοντας το πρόσωπο του Αλέξη Τσίπρα με αστείο τρόπο προκάλεσαν στο ακροατήριο γέλιο και περιείχαν κακόβουλα αστεία (schadenfreunde) που χρησιμοποιήθηκαν για να τον υποβιβάσουν και να τον χλευάσουν (Watts, 2008).

Η ανάλυση των memes ανέδειξε τόσο το ρόλο της λεκτικής όσο και της μη λεκτικής επικοινωνίας για τη μετάδοση μηνυμάτων σημαντικού πολιτικού περιεχομένου που διαμορφώνει την ελληνική πολιτική σκηνή. Ο ρόλος της μη λεκτικής επικοινωνίας και της γλώσσας του σώματος (εκφράσεις, χειρονομίες, στάση σώματος κλπ.) έχει αναγνωριστεί από πολλούς μελετητές ως κομβικό χαρακτηριστικό της πολιτικής επικοινωνίας και ως σημαντικό μέσο πειθούς με ή χωρίς την παράλληλη χρήση της λεκτικής επικοινωνίας.

Παράλληλα, η προσεκτική επιλογή φωτογραφικών στιγμιότυπων και των σημείων στίξης - πολλαπλά θαυμαστικά, διπλά ερωτηματικά κά – που χρησιμοποίησαν οι δημιουργοί των memes καθώς και το δημιουργικό και ευφάνταστο λεκτικό που συνόδευε τα memes συνέβαλλαν με το δικό τους τρόπο στην ανάδειξη του πολιτικού μηνύματος.

Στο πλαίσιο της σύνδεσης της δημοφιλούς κουλτούρας και της πολιτικής συμμετοχής διαπίστωσα σε δύο περιπτώσεις του ερευνητικού μου υλικού ότι η πολιτική του χιούμορ χρησιμοποίησε επώνυμους ηθοποιούς – Sarah Jessica Parker - προκειμένου να αυξήσει την εμπλοκή του κοινού στα πολιτικά τεκταινόμενα της χώρας επιβεβαιώνοντας τους Strinati και Wagg (2004, 1998), που κάνουν λόγο για αυτές τις

τεχνικές, αλλά τους John Street (2004), John Corner (2007) και Corner, Pels (2003) σύμφωνα με τους οποίους η πολιτική γίνεται πιο οικεία στους νέους μέσω του κόσμου της ψυχαγωγίας και των διασημοτήτων (celebrities).

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα memes ακολούθησαν την ροή των προηγούμενων και των πρόσφατων ειδήσεων Perrin (2012), επιβεβαιώνοντας ότι μια επιτυχημένη διαδικτυακή αφήγηση ιστοριών εξαρτάται από τη συνεργασία μεταξύ των χρηστών και των διαφορετικών πλατφόρμων, που χρησιμοποιούνται για τη διάδοσή τους, όπως το Facebook και Twitter. Ενδιαφέρον είχε και η εξέλιξη των memes μέσω διασκευών. Τα μετα-μιμείδια αναγνωρίζοντας την επιτυχία συγκεκριμένων memes συνέχισαν προηγούμενες αφηγήσεις, ενώ σε μια περίπτωση παρατηρήθηκε η χρήση της ίδιας εικόνας με διαφορετικούς διαλόγους και φράσεις επιβεβαιώνοντας την “κουλτούρα σύγκλισης” των Νέων Μέσων (Jenkins, 2006, Shifman, 2011).

Τα memes αποτελούν έναν τρόπο μέσω του οποίου απλοί, καθημερινοί άνθρωποι έχουν τη δυνατότητα να σχολιάζουν την πολιτική πραγματικότητα, να εκφράζουν δημόσια και την άποψή τους και να ασκούν σκληρή κριτική. Σημειώνεται ότι μόνο ένα meme από αυτά που αναλύθηκαν έφερε την υπογραφή του δημιουργού του. Η πρόσληψη των memes ως απλά αστεία αλλά και η ανώνυμη δημοσίευση και διακίνησή τους στο διαδίκτυο προστατεύουν τους δημιουργούς τους από πιθανές νομικές συνέπειες. Ως αποτέλεσμα, τα memes σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ως ένα πολύ ισχυρό εργαλείο πολιτικής επικοινωνίας στα χέρια πολιτικών αντιπάλων που επιτυγχάνουν τη δυσφήμιση πολιτικών προσώπων ή καταστάσεων (Kobierecki, 2014).

Κατά την επίσκεψη του Πρωθυπουργού, Αλέξη Τσίπρα στην Αμερική και τη συνάντησή του με τον Πρόεδρο της Αμερικής Ντόναλντ Τράμπ δεν καταγράφηκε από την έρευνά μου συνέχεια στις συζητήσεις σε μεγάλη έκταση στο θέμα της ασύμβατης χαλαρότητας του Αλέξη Τσίπρα. Αντίθετα, η συνέχιση της συζήτησης γύρω από τη μη ορθή χρήση της αγγλικής γλώσσας και την αλλαγή στάσης του Αλέξη Τσίπρα απέναντι στο αμερικανικό πνεύμα και την πολιτική της Αριστεράς αποδείχθηκε ιδιαίτερα πλούσια. Θα μπορούσε σε μια επόμενη μελέτη να διερευνηθούν οι λόγοι που ώθησαν τους δημιουργούς να μη συνεχίσουν τη συζήτηση γύρω από την εκτός πρωτοκόλλου συμπεριφορά του Πρωθυπουργού και να εστιάσουν μόνο στα υπόλοιπα θέματα σάτιρας.

Με δεδομένο ότι μέσω της συζήτησης και της συνεχούς έκθεσης των ατόμων σε υλικό πολιτικού χιούμορ, όπως τα σατιρικά memes, φαίνεται να επιτυγχάνεται πιο εύκολα η

αλλαγή των απόψεων και των αντιλήψεών τους (Couldry 2011, Shifman, 2013). Θα είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε μια επόμενη μελέτη να αποτυπωθεί η διείσδυση των memes στο κοινό, μέσω της διεξαγωγής έρευνας σε focus groups, προκειμένου να διαπιστωθεί η αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας και της κατανάλωσης του συγκεκριμένου περιεχομένου, να διερευνηθεί ποια ήταν η επίδραση των memes στο κοινό και εάν μέσω του σχολιασμού των πολιτικών μιμιδίων, οι χρήστες άλλαξαν πολιτικές πεποιθήσεις και απόψεις.

Καθώς η ανάλυση των memes δεν είχε εξαντλητικό, αλλά ενδεικτικό χαρακτήρα, θα μπορούσε να διερευνηθούν περαιτέρω τα ίδια ή και περισσότερα memes. Μια εναλλακτική πρόταση για επέκταση της μελέτης αποτελεί η διερεύνηση μέσω συνεντεύξεων των απόψεων των δημιουργών – παραγωγών των memes προκειμένου να αναδειχθεί η δική τους οπτική και εάν το πολιτικό χιούμορ χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο από τους υποστηρικτές κάποιου κόμματος για τη δημιουργία αρνητικών αντιλήψεων που αφορούν σε ένα πρόσωπο του αντίπαλου πολιτικού κόμματος (Baumgartner, 2007).

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

1. Barro, R. J. and Xavier, Sala-i-Martin, 1991. Convergence Across States and Regions, Brookings Papers on Economic Activity, 1, pp. 107-137. Available at: <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/1991/01/1991a_bpea_barro_salaimartin_blanchard_hall.pdf>. [Accessed 9 Dec. 2016].
2. Bauckhage, C., 2011. Insights into Internet Memes. In Fifth International AAAI Conference on Weblogs and Social Media, pp. 42-49. Barcelona, Spain. Available at: <<http://www.aaai.org/ocs/index.php/ICWSM/ICWSM11/paper/viewFile/2757/3304>>. [Accessed 9 Dec. 2016].
3. Baum, J., 2007. Humor on the Next Frontier: Youth, Online Political Humor, and the Jib Jab Effect. Social Science Computer Review, 25 (3), pp. 319-338.
4. Baym 2006, N., 2006. The Performance of Humor in Computer-Mediated Communication. Journal of Computer - Mediated Communication, 1 (2), pp. 1-10. Available at: <https://kuscholarworks.ku.edu/bitstream/handle/1808/8710/Baym_1995_Humor-Computer-Mediated.pdf;jsessionid=F03EC8D0D20631ADECE1E624378FCC58?sequence=3>. [Accessed 11 Dec. 2016].
5. Baumgartner, J. and Morris, J. (2009), 'MyFaceTube politics: Social networking websites and political engagement of young adults'. Social Science Computer Review, 28 (1), pp. 24–44. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/249737635_MyFaceTube_Politics_Social_Networking_Web_Sites_and_Political_Engagement_of_Young_Adults>. [Accessed 12 Dec. 2016].

6. Becker, A., 2014. Playing with Politics: Online Political Parody, Affinity for Political Humor, Anxiety Reduction, and Implications for Political Efficacy. *Mass Communication and Society*, 17 (3), pp. 424-445. Available at: <<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/15205436.2014.891134>>. [Accessed 9 Dec. 2016].

7. Bentley C.H., 2008. Citizen Journalism: Back to the Future? University of Missouri School of Journalism Discussion paper prepared for the Carnegie-Knight Conference on the Future of Journalism, Cambridge, MA June 20-21. Available at:<<http://blogimg.ohmynews.com/attach/752/1098233647.pdf>>. [Accessed 25 Jan. 2017].

8. Berger, J., & Milkman, K. L. (2012). What makes online content viral? *Journal of Marketing Research*, 49 (2), pp. 192-205.

9. Bowman, Shayne και Willis, C., 2003. We Media. How audiences are shaping the future of news and information. Thinking Paper. American Press Institute. Available at: <http://www.hypergene.net/wemedia/download/we_media.pdf> [Accessed 10 Dec. 2016].

10. Bourdon, J. & Bourdana, S., 2016. Controversial Cartoons in the Israeli-Palestinian Conflict: Cries of Outrage and Dialogue of the Deaf. *International Journal of Press Politics*, 21 (2), pp. 188-208.

11. Bury, B. (2016). Creative Use of Internet Memes in Advertising. *World Scientific News*, 57, pp. 33-41.

12. Colletta, L., 2009. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. *The Journal of Popular Culture*, 42 (5), pp. 856-874. Wiley Online Library.

13. Corner, J. (2007). Media, Power and Political Culture. *Media Studies*. Sage Publication, pp. 211-30. Available at: <<http://bazar.parsmodir.com/wp-content/uploads/2016/08/media.pdf>>. [Accessed 2 Febr. 2018].

14. Corner, J., & Pels, D. (2003). Media and the restyling of politics: Consumerism, celebrity and cynicism. Sage Publication.

15. Couldry, N., (2011). More sociology, more culture, more politics or a modest proposal for 'convergence' studies. *Cultural Studies*, 25 (4-5), Taylor & Francis, pp. 487-501.

16. Davison P., (2012). The Language of Internet Memes. *The Social Media Reader*. New York University Press.

17. Dawkins, R. (1982). The Extended Phenotype: The Gene as the Unit of Selection. Oxford University Press.

18. Deuze, M., 2005, What is Journalism? Professional identity and ideology of journalists reconsidered. *Journalism*, 6 (4), pp. 442-464. Available at: <https://www.researchgate.net/profile/Mark_Deuze2/publication/249689904_What_Is_Journalism_Professional_Identity_and_Ideology_of_Journalists_Reconsidered/links/5450abf40cf201441e938327.pdf>. [Accessed 10 Dec. 2016].

19. Deuze, M. & Marjoribanks, T., 2009, Newswork. *Journalism*, 10 (5), pp. 555-561. Available at: <https://www.researchgate.net/profile/Mark_Deuze2/publication/37612069_Newswork/links/54916d310cf222ada858b1d1.pdf>. [Accessed 10 Dec. 2016].

20. Dijck, J. (2009). Users like you? Theorizing agency in user-generated content. *Media, Culture & Society*, 31 (1), pp. 41-58. Available at: <<http://jclass.umd.edu/classes/jour698m/vandijk.pdf>>. [Accessed 9 Dec. 2016].

21. Drulă, G. (2015). Forms of Media Convergence and Multimedia Content—A Romanian Perspective. *Comunicar Journal*, n. 44, v. XXII, Media Education Research Center.

22. Fairclough, N., 2003. Textual analysis for social research (1st ed., pp. 17-50). London: Routledge. Available at: <http://ebook.unived.ac.id/Fakultas%20Ilmu%20Sosial/Administrasi%20Publik/E-Book/Analysing_Discourse__Textual_Analysis_for_Social_Research.pdf>. [Accessed 15 Dec. 2016].

23. Gray, A., 2003. Research practice for cultural studies: Ethnographic methods and lived cultures, 1st ed., pp. 5-45. London: Sage Publications. Available at: <https://lcst3789.files.wordpress.com/2012/01/gray__research_practice_for_cultural_studies__ethnographic_methods_and_lived_cultures.pdf>. [Accessed 15 Dec. 2016].
24. Gregorowicz, K. D. (2013). DeMOCKracy Now: The Effect of Political Comedy on Knowledge and Ideological Constraint, A Model of Humor-Triggered Cognition. Doctoral dissertation, University of Michigan.
25. Hart, A. (2013). The Rhetoric of Political Comedy: A Tragedy? *International Journal of Communication* (7), pp. 338-370, 1932-8036/20130005.
26. Hay, J., & Couldry, N. (2011). Rethinking Convergence / Culture: An introduction. *Cultural Studies*, 25 (4-5), pp. 473-486.
27. Hoying, R., 2014. Circuits of shock and bunk: The politics of the Dutch blogosphere. *International Journal of Cultural Studies*, 17 (4), pp. 347– 362.
28. Jenkins, H. 2004. The Cultural Logic of Media Convergence. *International, Journal of Cultural Studies*, 7 (1), pp. 33-43. Available at: <<http://eng1131adaptations.pbworks.com/f/Jenkins,+Henry++-+The+Cultural+Logic+of+Media+Convergence.pdf>>. [Accessed 10 Dec. 2016].
29. Jenkins, H. 2006. Convergence Culture. Where Old and New Media Collide. New York and London: New York University Press.
30. Jenkins, H. and Deuze, M., 2007. Convergence. *The International Journal of Research into New Media Technologies*, 14 (1), Sage Journals. pp. 5–12.
31. Jenkins, H., Purushotma, R., Weigel, M., Clinton, K., & Robison, A. J. (2009). Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st century. MacArthur.
32. Kendall, G., 2007, What is Critical Discourse Analysis? Ruth Wodak in Conversation with Gavin Kendall. *Qualitative Social Research Forum*, 8 (2). Available at: <<http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/viewArticle/255/561>>. [Accessed 14 Dec. 2016].

33. Kobierecki, M. M. (2014). Internet Memes as an Example of Political Dissatisfaction of Poles on the Internet. *Kwartalnik Naukowy OAP UW e-Politikon*, (9), pp. 243-269.
34. Kuipers, G., 2002, Media culture and Internet disaster jokes bin Laden and the attack on the World Trade Center. *European Journal of Cultural Studies*, 5 (4), pp.450-470.
35. Kuipers, G., 2011. The politics of humour in the public sphere: Cartoons, power and modernity in the first transnational humour scandal, *European Journal of Cultural Studies*, 14 (1), pp.63-80.
36. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ, 2012. Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. Εκδόσεις Κέντρο Λεξικολογίας.
37. Lévy, P., 2010. From social computing to reflexive collective intelligence: The IEML research program. *Information Sciences*, 180 (1), pp.71-94. Available at: <<http://fulltext.study/preview/pdf/395547.pdf>>. [Accessed 10 Dec. 2016].
38. LaMarre, H., Landreville, K., & Beam, 2009. The Irony of Satire: Political Ideology and the Motivation to See What You Want to See in The Colbert Report. *The International Journal of Press Politics*, 14 (2), pp. 212-231. Available at: <<https://pdfs.semanticscholar.org/b64b/2f792de8991935df133e87b32af243855c86.pdf>>. [Accessed 10 Dec. 2016].
39. LaMarre, H. L., Landreville, K. D., Young, D., & Gilkerson, N. (2014). Humor works in funny ways: Examining satirical tone as a key determinant in political humor message processing. *Mass Communication and Society*, 17(3), pp. 400-423. Available at: <<https://doi.org/10.1080/15205436.2014.891137>>. [Accessed 25 Nov. 2017].
40. Miles, M., B. & Huberman, M.A., 1994. Qualitative data analysis. 2nd ed. London: Sage Publications.
41. Milner, R., 2013. Pop Polyvocality: Internet Memes, Public Participation, and the Occupy Wall Street Movement. *International Journal of Communication*, 7, pp. 2357-

2390. Available at: <<http://ijoc.org/index.php/ijoc/article/download/1949/1015>>. [Accessed 10 Dec. 2016].
42. Milner, R. M. (2012). The world made meme: Discourse and identity in participatory media. Doctoral dissertation. University of Kansas.
43. Mogashoa, T. 2014. Understanding Critical Discourse Analysis in Qualitative Research. *International Journal of Humanities Social Sciences and Education*, 1 (7), pp.104-111. Available at: <<https://www.arcjournals.org/pdfs/ijhsse/v1-i7/12.pdf>>. [Accessed 20 Dec. 2016].
44. Newell, J., Pilotta, J. J., & Thomas, J. C. (2008). Mass Media Displacement and Saturation. *The International Journal on Media Management*, 10(4), pp. 131-138.
45. Oxford Living Dictionaries, 2018. What the fuck? Available at:<<https://en.oxforddictionaries.com/definition/fuck>>. [Accessed 10 Febr. 2018].
46. Perrin, D. (2012). Shaping the Multimedia Mindset: Collaborative Writing in Journalism Education. Writing Programs Worldwide: Profiles of Academic Writing in Many Places. *The WAC Clearinghouse and Parlor Press*, pp.389-400.
47. Polk, J., Young, D. G., & Holbert, R. L. (2009). Humor complexity and political influence: An elaboration likelihood approach to the effects of humor type in The Daily Show with Jon Stewart. *Atlantic Journal of Communication*, 17 (4), pp. 202-219.
48. Potter, J. & Wetherell, M. 1987. Discourse and Social Psychology: Beyond Attitudes and Behavior (1st ed., pp. 9-29). London: Sage Publications. Available at: <<https://alingavreliuc.files.wordpress.com/2010/10/potterwetherell-discourse-and-social-psychology.pdf>>. [Accessed 14 Dec. 2016].
49. Reyes, A., Rosso, P., & Veale, T., 2012. A multidimensional approach for detecting irony in Twitter. *Language Resources and Evaluation*, 47 (1), pp.239-268. Available at: <<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.385.4408&rep=rep1&type=pdf>>. [Accessed 10 Dec. 2016].

50. Richards Jr, W. D., & Seary, A. J. (1999). *Convergence Analysis of Communication Networks*. School of Communication, Simon Fraser University, Burnaby, B.C., Canada.
51. Rheingold, H., 2008. *Using Participatory Media and Public Voice to Encourage Civic Engagement*. Civic Life Online: Learning How Digital Media Can Engage Youth. Edited by W. Lance Bennett. The John D. and Catherine T. MacArthur Foundation Series on Digital Media and Learning. Cambridge, MA: The MIT Press, 2008, pp. 79-118. Available at:
<http://wiki.dbast.com/images/4/4b/Using_Participatory_Media_and_Public_Voice_to_Encourage.pdf>. [Accessed 10 Dec. 2016].
52. Rosenberg, W.S., 2007. *Deliberation, Participation and Democracy. Can People Govern?* pp. 33-38. Palgrave Macmillan. [e book]. Available at:
<<https://books.google.gr/books?id=iimBDAAAQBAJ&pg=PA66&lpg=PA66&dq=Sunstein,+2002+convergence+theory&source=bl&ots=02EhBT5Y6u&sig=COxZUAFi8bK2NTrT0LLPchvAU20&hl=el&sa=X&ved=0ahUKEwiU54Pjy-QAhVBnywKHxfWDhAQ6AEIKjAB#v=onepage&q=Sunstein%2C%202002%20convergence%20theory&f=false>>. [Accessed 10 Dec. 2016].
53. Sandlin, J. & Milam, J., 2008. "Mixing Pop (Culture) and Politics": Cultural Resistance, Culture Jamming, and Anti-Consumption Activism as Critical Public Pedagogy. *Curriculum Inquiry*, 38 (3), pp. 323-350. Available at:
<<https://www.homeworkmarket.com/sites/default/files/qx/15/04/14/10/25475909.pdf>>. [Accessed 11 Dec. 2016].
54. Scott, A. & Street, John (2000). From Media Politics to E-Protest Information. *Communication and Society* 3 (2), pp. 215–240.
55. Shifman, L. (2011). An anatomy of a YouTube meme. *New Media & Society*, 14 (2), pp. 187-203.
56. Shifman, L. (2013). Memes in a Digital World: Reconciling with a Conceptual Troublemaker. International Communication Association. *Journal of Computer-Mediated Communication* 18, pp. 362-377.

57. Street, J. (2004). Celebrity politicians: popular culture and political representation. *The British journal of politics & international relations*, 6(4), pp. 435-452. Available at: https://is.muni.cz/el/1423/podzim2016/POL505/um/65214185/street_-_celebrity_politicians.pdf. [Accessed 2 Febr. 2018].
58. Strinati, D. & Wagg (2004). You've never had it so silly: The politics of British satirical comedy from Beyond the Fringe to Spitting Image. In *Come, on Down?* pp. 264–295. Abingdon, Oxon: Routledge.
59. Sreekumar, T. & Vadrevu, S., 2013. Online Political Memes and Youth Political Engagement in Singapore. *Selected Papers of Internet Research* 14.0, 14, 1-2. Available at: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.854.2557&rep=rep1&type=pdf>>. [Accessed 11 Dec. 2016].
60. Skoric, M. & Kwan, C., 2011. Do Facebook and Video Games Promote Political Participation Among Youth? *Jedem*, 3 (1), pp.70-79. Available at: https://academicpublishingplatforms.com/downloads/pdfs/jedem/volume1/201107172243_49-254-1-PB.pdf>. [Accessed 11 Dec. 2016].
61. Stein, M., 1989. The Politics of Humor: The Berlin Wall in Jokes and Graffiti. *Western Folklore*, 48 (2), pp. 85-108. Available at: <http://www.laits.utexas.edu/berlin/pdf/scholarship/Stein.pdf>>. [Accessed 11 Dec. 2016].
62. Van Dijk, T. A. (2013). *News as discourse*. Routledge. Available at: https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=ZebWAQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=49.%09Van+Dijk,+Teun+A.+News+as+discourse.+Routledge,+2013&ots=5geaFQEK7U&sig=fVi7X45lcoWkuxheOIDBLExlhEI&redir_esc=y#v=onepage&q&f=>. [Accessed 11 Nov. 2017].
63. Warner, J. ,2007. Political Culture Jamming: The Dissident Humor of “The Daily Show with Jon Stewart”. *Popular Communication*, 5 (1), pp. 17–36. Routledge.
64. Watts, A.E., 2008. *Laughing at the World. Schadenfreude, Social Identity and American Media Culture*. Northwestern University. Available at: <https://books.google.gr/books?id=sdlvNBNCvqcC&pg=PA22&lpg=PA22&dq=malicio>

us+joy+and+media+culture&source=bl&ots=dYViHnuzO_&sig=_vCElHxN85niEz0TS
pZE7Yqv1t8&hl=el&sa=X&ved=0ahUKEwjL-
qyimsLRAhXCJJJoKHUEoAa4Q6AEILTAD#v=onepage&q=malicious%20joy%20and
%20media%20culture&f=false>. [Accessed 12 Dec. 2016].

65. Wagg, S., 1998. Because I tell a Joke or two; Comedy, Politics and Social Difference. London and New York: Routledge.
66. Williamson, J., 1996. Globalization, Convergence, and History. *The Journal of Economic History*, 56 (02), pp. 277-306. Available at:
<<http://econ.arts.ubc.ca/dpaterson/econ490/williamson.pdf>>. [Accessed 10 Dec. 2016].
67. Willis, J., (2007). The Media Effect: How the news influences politics and government. Greenwood Publishing Group. Available at:
<<https://books.google.gr/books?id=f4JiYcdq-NsC&lpg=PP7&ots=BSZEq10t5S&dq=the%20media%20effect%20willis&lr&hl=el&pg=PP7#v=onepage&q=the%20media%20effect%20willis&f=>>>. [Accessed 8 Nov. 2017].
68. Young, D. G. (2008). The Privileged Role of the Late-Night Joke: Exploring Humor's Role in Disrupting Argument Scrutiny. *Media Psychology*, 11 (1), Taylor & Francis, pp. 119-142.

Ελληνική Βιβλιογραφία

1. Λιαλιούτη Ζ., 2016. Ο αντιαμερικανισμός στην Ελλάδα 1947-1989. Εκδ. Ασίνη.
2. Καραπάνου Α., 2012. Σύγχρονο εγχειρίδιο εθιμοτυπίας. Εκδ. Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων.

Διαδικτυακές Πηγές

1. Athens Voice, 2015. 10 φορές που ο ΣΥΡΙΖΑ είπε ότι “θα σκίσει το μνημόνιο”. Διαθέσιμο στο:<<http://www.athensvoice.gr/politiki/10-fores-poy-o-syriza-eipe-oti-tha-skisei-mnimonio>>. [Προσπελάθηκε 25 Ιαν. 2017].

2. Bankingnews, 2015. Ελλάδα, Σομαλία, Σουδάν, Ζιμπάμπουε – Η μαύρη λίστα των χωρών που δεν πλήρωσαν το ΔΝΤ. Διαθέσιμο στο:
[<http://bankingnews.gr/%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%B9%CE%BAC%CE%AE-%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CE%BB%CF%85%CF%83%CE%B7-%CE%B5%CE%BA%CE%B8%CE%AD%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/item/203190-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1,-%CF%83%CE%BF%CE%BC%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%B1,-%CF%83%CE%BF%CF%85%CE%B4%CE%AC%CE%BD,-%CE%B6%CE%B9%CE%BC%CF%80%CE%AC%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%B5-%CE%B7-%CE%BC%CE%B1%CF%8D%CF%81%CE%B7-%CE%BB%CE%AF%CF%83%CF%84%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%87%CF%89%CF%81%CF%8E%CE%BD-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B4%CE%B5%CE%BD-%CF%80%CE%BB%CE%AE%CF%81%CF%89%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%84%CE%BF-%CE%B4%CE%BD%CF%84/203190-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1,-%CF%83%CE%BF%CE%BC%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%B1,-%CF%83%CE%BF%CF%85%CE%B4%CE%AC%CE%BD,-%CE%B6%CE%B9%CE%BC%CF%80%CE%AC%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%B5-%CE%B7-%CE%BC%CE%B1%CF%8D%CF%81%CE%B7-%CE%BB%CE%AF%CF%83%CF%84%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%87%CF%89%CF%81%CF%8E%CE%BD-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B4%CE%B5%CE%BD-%CF%80%CE%BB%CE%AE%CF%81%CF%89%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%84%CE%BF-%CE%B4%CE%BD%CF%84.html>. \[Προσπελάθηκε 10 Νοεμ. 2017\].](http://bankingnews.gr/%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%B9%CE%BAC%CE%AE-%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CE%BB%CF%85%CF%83%CE%B7-%CE%B5%CE%BA%CE%B8%CE%AD%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/item/203190-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1,-%CF%83%CE%BF%CE%BC%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%B1,-%CF%83%CE%BF%CF%85%CE%B4%CE%AC%CE%BD,-%CE%B6%CE%B9%CE%BC%CF%80%CE%AC%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%B5-%CE%B7-%CE%BC%CE%B1%CF%8D%CF%81%CE%B7-%CE%BB%CE%AF%CF%83%CF%84%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%87%CF%89%CF%81%CF%8E%CE%BD-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B4%CE%B5%CE%BD-%CF%80%CE%BB%CE%AE%CF%81%CF%89%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%84%CE%BF-%CE%B4%CE%BD%CF%84/203190-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1,-%CF%83%CE%BF%CE%BC%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%B1,-%CF%83%CE%BF%CF%85%CE%B4%CE%AC%CE%BD,-%CE%B6%CE%B9%CE%BC%CF%80%CE%AC%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%B5-%CE%B7-%CE%BC%CE%B1%CF%8D%CF%81%CE%B7-%CE%BB%CE%AF%CF%83%CF%84%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%87%CF%89%CF%81%CF%8E%CE%BD-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B4%CE%B5%CE%BD-%CF%80%CE%BB%CE%AE%CF%81%CF%89%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%84%CE%BF-%CE%B4%CE%BD%CF%84.html)
3. Brookings Institute, Official Site. About Us. Available at:
<https://www.brookings.edu/about-us/>. [Accessed 10 Febr. 2018].
4. Cambridge English, 2017. Qualifications and tests for every learner. Available at:
[<http://www.cambridgeenglish.org/>](http://www.cambridgeenglish.org/). [Accessed 10 Nov. 2017].

5. CBS NEWS, 2017. Greece prime minister says U.S. relationship at its best since WWIL-live updates. Διαθέσιμο στο: <<https://www.cbsnews.com/news/donald-trump-greece-prime-minister-press-conference-lunch-live-updates/>>. [Προσπελάθηκε 20 Οκτ. 2017].
6. CNN Greece (1), 2016. Επίσκεψη Ομπάμα: Οι 30 ώρες του Αμερικανού προέδρου στην Αθήνα. Διαθέσιμο στο: <<http://www.cnn.gr/news/politiki/story/54583/episkepsi-ompama-oi-30-ores-toy-amerikanoy-proedroy-stin-athina>>. [Προσπελάθηκε 20 Οκτ. 2017].
7. CNN Greece (2), 2016. Διαθέσιμο στο: <<http://www.cnn.gr/news/ellada/story/51800/ratpack-gr-to-kratame-alithino>>. [Προσπελάθηκε 10 Φεβρ. 2018].
8. CNN Greece, 2017. Είδηση Brookings-Τσίπρας: Διαβεβαιώσεις Τσίπρα από το Brookings για προσήλωση στις μεταρρυθμίσεις και πάταξη της διαφθοράς. Διαθέσιμο στο: <<http://www.cnn.gr/news/politiki/story/102252/diavevaiouseis-tsipra-apo-to-brookings-gia-prosilosi-stis-metarrythmiseis-kai-pataxi-tis-diafthoras>>. [Προσπελάθηκε 29 Νοεμ. 2017].
9. Γνωμικολογικόν, 2018. Ελληνικές Παροιμίες. Διαθέσιμο στο: <<http://www.gnomikologikon.gr/greek-proverbs.php>>. [Προσπελάθηκε 29 Νοεμ. 2017].
10. Dete, 2015. Forbes: Γιατί ο ΣΥΡΙΖΑ δεν θα κάνει την Ελλάδα Ζιμπάμπουε και Βενεζουέλα. Διαθέσιμο στο: <<http://dete.gr/forbes-%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CF%84%CE%AF-%CE%B5%CF%83%CF%85%CF%81%CE%B9%CE%B6%CE%B1-%CE%B4%CE%B5%CE%BD-%CE%B8%CE%B1-%CE%BA%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4/>>. [Προσπελάθηκε 10 Νοεμ. 2017].
11. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ, 2017. Πέθανε ο “κράζεις-θαυμάζεις” Σωκράτης Πετούνης! Διαθέσιμο στο: <<http://www.eleftherostypos.gr/lifestyle/101754-pethane-o-krazeis-thaumazeis-sokratis-petidis-video/>>. [Προσπελάθηκε 10 Φεβρ. 2018].

12. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ, 2017. Στην Ελλάδα ο πολιτικός αντιαμερικανισμός συνυπάρχει με τον πολιτισμικό. Διαθέσιμο στο: < <http://www.efsyn.gr/arthro/stin-ellada-o-politikos-antiamerikanismos-synyparhei-me-ton-politismiko>>. [Προσπελάθηκε 10 Φεβρ. 2018].
13. Frontpages, 2016. Πρωτοσέλιδο εφημερίδας Η ΑΥΓΗ, Πέμπτη, 10 Νοεμβρίου 2016. Διαθέσιμο στο: <<https://www.frontpages.gr/d/20161110/13/%CE%91%CF%85%CE%B3%CE%AE>>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].
14. Frontpages, 2017. Πρωτοσέλιδο εφημερίδας Η ΑΥΓΗ, Τετάρτη, 18 Οκτωβρίου 2017. Διαθέσιμο στο: <<https://www.frontpages.gr/d/20171018/13/%CE%91%CF%85%CE%B3%CE%AE>>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].
15. Η ΑΥΓΗ, 2016. Ο λόγος του αντιαμερικανισμού στην μεταπολεμική Ελλάδα. Διαθέσιμο στο: < <http://www.avgi.gr/article/10812/7661595/o-logos-tou-antiamerikanismou-ste-metapolemike-ellada>>. [Προσπελάθηκε 10 Φεβρ. 2018].
16. Η ΑΥΓΗ (1), 2017. Φονιάδες των λαών υπάρχουν σε όλο τον κόσμο. Διαθέσιμο στο: <<http://www.avgi.gr/article/10811/8466538/-phoniades-ton-laon-yparchoun-se-olo-ton-kosmo>>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].
17. Η ΑΥΓΗ (2), 2017. Πολυσήμαντη συνάντηση στον Λευκό Οίκο – Σεβασμός, αναγνώριση, στήριξη από τις ΗΠΑ. Διαθέσιμο στο: <<http://www.avgi.gr/article/10811/8468521/2-strategikoi-etairoi>>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].
18. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2016. Επίσκεψη Ομπάμα: Ο ενικός... και το χτύπημα στην πλάτη. Διαθέσιμο στο:<<http://www.kathimerini.gr/883788/article/epikairothta/politikh/episkeyh-ompama-o-enikos-kai-to-xytyphma-sthn-plath>>. [Προσπελάθηκε 25 Ιαν. 2017].

19. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (1), 2017. Το μενού της συζήτησης Τσίπρα – Τράμπ. Διαθέσιμο στο:< <http://www.kathimerini.gr/929766/article/epikairothta/politikh/to-menoy-ths-syzhthshs-tsipra---tramp>>. [Προσπελάθηκε 5 Φεβ. 2018].
20. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (2), 2017. Ο πρώτος μαύρος πρόεδρος. Διαθέσιμο στο:< <http://www.kathimerini.gr/891912/article/epikairothta/kosmos/o-prwtos-mayros-proedros>>. [Προσπελάθηκε 10 Φεβρ. 2018].
21. Μηχανή του Χρόνου, 2016. Η επίσκεψη του Μπιλ Κλίντον στην Ελλάδα πριν 17 χρόνια. Διαθέσιμο στο: <<http://www.mixanitouxronou.gr/i-episkepsi-tou-bil-klinton-stin-ellada-prin-17-chronia-i-mazikes-diadilosis-ke-i-katangelies-tou-alexi-tsipra-gia-ti-viei-katastoli-tous-ta-sovara-episodia-sto-kentro-tis-athinas/>>. [Προσπελάθηκε 20 Οκτ. 2017].
22. Huffington Post Greece, 2016. Πώς θα καταλάβετε ότι κάποιος σας λέει ψέματα. Διαθέσιμο στο: < http://www.huffingtonpost.gr/2016/02/23/fbi-mark-bouton_n_9295580.html>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].
23. Huffington Post Greece,, 2017. Ένα ταξίδι στον Οίκο των συμβόλων. Διαθέσιμο στο: <http://www.huffingtonpost.gr/pavlos-tsimas/-o-_5_b_18318460.html?utm_hp_ref=greece>. [Προσπελάθηκε 30 Οκτ. 2017].
24. Iefimerida, 2017. “Πυρετός” για την επίσκεψη Τσίπρα στις ΗΠΑ. Διαθέσιμο στο: <<http://www.iefimerida.gr/news/367689/pyretos-gia-tin-episkepsi-tsipra-stis-ipa-ti-tha-syztisei-me-tramp-poi-i-yroyrgoi-tha>>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].
25. ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΣΥΡΙΖΑ, 2017. Διαθέσιμο στο:< <https://www.syriza.gr/pdfs/katastatiko.pdf>>. [Προσπελάθηκε 10 Οκτ. 2017].
26. Liberal, 2016. Ο σοσιαλδημοκράτης κύριος Τσίπρας. Διαθέσιμο στο: <<http://www.liberal.gr/arthro/53171/apopsi/th-mauridis/o-sosialdimokratis-kurios-tsipras.html>>. [Προσπελάθηκε 25 Ιαν. 2017].

27. Lifo, 2015. Η αντίδραση του Τσίπρα όταν ο Κλίντον του κάνει ερωτήσεις στα Αγγλικά. Διαθέσιμο στο: <<http://www.lifo.gr/now/politics/76483>>. [Προσπελάθηκε 25 Ιαν. 2017].
28. Lifo, 2017. Λίγο πριν την μεγάλη συνάντηση, το CNN θυμάται τα αρνητικά σχόλια που είχε κάνει ο Τσίπρας για τον Τράμπ. Διαθέσιμο στο: <<http://www.lifo.gr/now/politics/164610>>. [Προσπελάθηκε 20 Οκτ. 2017].
29. Mymind, 2017. Μάθε να αναγνωρίζεις συναισθήματα με το διάβασμα του προσώπου, καθώς θα βλέπεις τις εκφράσεις που παίρνει ο συνομιλητής! Διαθέσιμο στο: <<https://www.mymind.gr/%CE%BC%CE%AC%CE%B8%CE%B5-%CE%BD%CE%B1-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%BD%CF%89%CF%81%CE%AF%CE%B6%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%B9%CF%83%CE%B8%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CE%BC%CE%B5/>>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].
30. MIGNATIOU, 2017. Τι είπε ο Ντ. Τράμπ υποδεχόμενος τον Πρωθυπουργό Α. Τσίπρα στο Λευκό Οίκο. Διαθέσιμο στο: <<http://mignatiou.com/2017/10/ti-ipe-o-nt-trab-ipodechomenos-ton-prothipourgo-a-tsipra-ston-lefko-iko/>>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].
31. News247 (1), 2015. Όταν ο Τσίπρας διαδήλωσε εναντίον του Κλίντον. Η υποδοχή με Σημίτη, Άκη και Γ. Παπανδρέου. Διαθέσιμο στο: <<http://news247.gr/eidiseis/afieromata/otan-o-tsipras-diadhlwne-enantion-toy-klinton-h-ypodoxh-me-shmith-akh-kai-g-papandreoy.3687978.html>>. [Προσπελάθηκε 20 Οκτ. 2017].
32. Newsbeast (1), 2015. Όταν ο Τσίπρας διαδήλωσε εναντίον του Κλίντον. Διαθέσιμο στο: <<https://www.newsbeast.gr/politiki/arthro/1968989/otan-o-tsipras-diadilone-enantion-tou-klinton>>. [Προσπελάθηκε 20 Οκτ. 2017].

33. Newsbeast (2), 2015. Bloomberg: Η Ελλάδα θα γίνει Κούβα, Ζιμπάμπουε ή Καμπότζη; Διαθέσιμο στο:
<<https://www.newsbeast.gr/financial/arthro/827602/bloomberg-i-ellada-tha-ginei-kouva-zibaboue-i-kabotzi/>>. [Προσπελάθηκε 10 Νοεμ. 2017].
34. Newsbeast (3), 2015. Τα μηνύματα των πολιτικών πίσω από τη γλώσσα του σώματος. Διαθέσιμο στο: <<https://www.newsbeast.gr/politiki/arthro/785936/taminumata-ton-politikon-piso-apo-ti-glossa-tou-somatos>>. [Προσπελάθηκε 5 Φεβρ. 2018].
35. Newsbeast, 2016. Ποιο μυστικό κρύβουν τα περίφημα μαλλιά του Ντόναλντ Τράμπ. Διαθέσιμο στο: <<https://www.newsbeast.gr/weird/arthro/2086709/pio-mistiko-krivoun-ta-perifima-mallia-tou-ntonalnt-trab>>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].
36. Newsbomb (1), 2016. Ο υποκριτής κ. Τσίπρας: Δείτε τι έλεγε για τον Ντόναλντ Τράμπ που... τώρα συγχαίρει (vid). Διαθέσιμο στο:
<<http://www.newsbomb.gr/prionokordela/tromokraths/story/744503/o-ypokritis-k-tsipras-deite-ti-elege-gia-ton-ntonalnt-tramp-poy-tora-sygxairei-vid#ixzz53OCCP4sD>>. [Προσπελάθηκε 10 Νοεμ. 2017].
37. Newsbomb (2), 2016. Επίσκεψη Ομπάμα στην Αθήνα: Πρόβλημα με το «ρ» απέκτησε ο Τσίπρας! Διαθέσιμο στο:<
<http://www.newsbomb.gr/politikh/parapolitika/story/745970/episkepsi-ompama-stin-athina-provlima-me-to-r-apektise-o-tsipras#ixzz56iVLWyFq>>.
[Προσπελάθηκε 10 Φεβρ. 2018].
38. Newsbomb (1), 2017. Alexis... xeftilistikame! Κλάμα στο Διαδίκτυο με τα αγγλικά του Τσίπρα. Διαθέσιμο στο:
<<http://www.newsbomb.gr/prionokordela/tromokraths/story/830335/alexis-xeftilistikame-klama-sto-diadiktyo-me-ta-agglyika-toy-tsipra#ixzz53JZujH7S>>.
[Προσπελάθηκε 30 Οκτ. 2017].
39. Newsbomb (2), 2017. Τράμπ για Τσίπρα: Μακάρι να ήξερα τι είχε πει για μένα πριν την ομιλία μου. Διαθέσιμο στο:
<<http://www.newsbomb.gr/politikh/story/829903/tramp-gia-tsipra-an-ixera-ti-eixe>>

pei-gia-mena-proeklogika-den-tha-ton-dexomoun>. [Προσπελάθηκε 20 Οκτ. 2017].

40. Newpost, 2015. Τα διαζύγια του Τσίπρα με φίλους και συνεργάτες. Διαθέσιμο στο: < <http://newpost.gr/politiki/499886/ta-diazugia-toy-tsipra-me-filoys-kai-synergates>>. [Προσπελάθηκε 25 Ιαν. 2017].

41. Oxford Dictionaries, 2017. Available at: <<https://en.oxforddictionaries.com/>>. [Accessed 30 Οκτ. 2017].

42. Ομάδα Αλήθειας, 2016. Τα 20 μεγαλύτερα ψέματα που έχει πει ποτέ ο Αλέξης Τσίπρας. Διαθέσιμο στο: <<https://omadaalithias.gr/story/20-psemata-tsipra>>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].

43. ΟΠΑΠ, 2018. Πώς παίζεται. Συμπλήρωση Δελτίου. Διαθέσιμο στο: <<https://www.opap.gr/general-instructions>>. [Προσπελάθηκε 10 Νοεμ. 2017].

44. ΠΟΛΙΤΗΣ NEWS, 2016, Τελικά φοράει περούκα ο Τράμπ; Διαθέσιμο στο: < <http://politis.com.cy/article/telika-forai-perouka-o-tramp>>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].

45. Πρόεδρος, Χ. (2017). TSIPRANSLATE: Το χρήσιμο app που μεταφράζει σε Αγγλικά Τσίπρα 13 πολύ σοφές παροιμίες. [online] luben.tv. Διαθέσιμο στο: <http://luben.tv/originals/131803>. [Προσπελάθηκε 5 Δεκ. 2017].

46. ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ (2), 2017. Σε κρίση η “Αυγή”: Παραιτήθηκε ο αντιπρόεδρος και σύσσωμο το Διοικητικό Συμβούλιο. Διαθέσιμο στο: <<http://www.protothema.gr/politics/article/717454/se-krisi-i-augi-paraitithike-o-adiproedros-kai-sussomo-to-dioikitiko-sumvouliao>>. [Προσπελάθηκε 10 Νοεμ. 2017].

47. ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ (4), 2016. Όταν ο Τσίπρας δήλωσε για τον Τράμπ: “Ελπίζω να μην μας βρει κι αυτό το κακό”. Διαθέσιμο στο:

<<http://www.protothema.gr/politics/article/627111/otan-o-tsipras-dilone-gia-ton-trab-elpizo-na-min-mas-vrei-ki-auto-to-kako>>. [Προσπελάθηκε 10 Νοεμ. 2017].

48. ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ (5), 2017. Πώς ανάγκασαν τον Τσίπρα σε δημόσια kolotumba για τον “κακό” Τράμπ. Διαθέσιμο στο: <<http://www.protothema.gr/politics/article/723332/pos-anagasan-ton-tsipra-se-dimosia-kolotumba-gia-ton-kako-trab/>>. [Προσπελάθηκε 20 Οκτ. 2017].

49. ΠΥΛΗ, 2017. Λεξικό της κοινής νεοελληνικής. Διαθέσιμο στο:<http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].

50. PROTAGON., 2016. Ο Τσίπρας, ο Ομπάμα και η γραβάτα. Διαθέσιμο στο:<<http://www.protagon.gr/aporseis/editorial/o-tsipras-o-obama-kai-i-gravata-44341277212>>. [Προσπελάθηκε 10 Φεβρ. 2018].

51. RATPACK (1), 2017. “ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ: Βρήκαμε το Lower του Αλέξη Τσίπρα.” RatPack.gr, 20 Oct. 2017, www.ratpack.gr/buzz/story/4716/apokleistiko-vrikame-to-lower-toy-alexi-tsipra [Accessed 5 Dec. 2017].

52. RATPACK (2), 2017. Αποκλειστικό: Βρήκαμε το Lower του Αλέξη Τσίπρα. Διαθέσιμο στο: <Ratpack. <http://www.ratpack.gr/buzz/story/4716/apokleistiko-vrikame-to-lower-toy-alexi-tsipra>>. [Προσπελάθηκε 10 Νοεμ. 2017].

53. Sex and the City, Official Site. Available at: <<https://www.hbo.com/sex-and-the-city>>. [Accessed 30 Okt. 2017].

54. ΣΥΡΙΖΑ, 2016. Συμμαχία ενάντια στη λιτότητα για τη δημοκρατία στην Ευρώπη. Διαθέσιμο στο: <https://www.syriza.gr/article/id/64484/Symmachia-enantia-sth-litothta-gia-th-dhmokratia-sthn-Eyrowph.html#.WCRVV_Qw_CM>. [Προσπελάθηκε 10 Νοεμ. 2017].

55. ΤΑ ΝΕΑ, 2015. Συμφωνία μετά από θρίλερ 17 ωρών – Τσίπρας: “Δώσαμε μια σκληρή μάχη, αλλά το Grexit αποτελεί παρελθόν”. Διαθέσιμο στο: <

<http://www.tanea.gr/news/politics/article/5257628/symfwnia-meta-apo-thriller-17-wrwn-anamenontai-dhlwseis-toysk-gioynker-oles-oi-ekselikseis/>>.

[Προσπελάθηκε 10 Νοεμ. 2017].

56. TheToc, 2015. Στεφάνι στο σκοπευτήριο της Καισαριανής από τον Αλέξη Τσίπρα. Διαθέσιμο στο: < <http://www.thetoc.gr/politiki/article/sto-skopeutirio-tis-kaisarianis-o-aleksis-tsipras>>. [Προσπελάθηκε 25 Ιαν. 2017].

57. ΤΟ ΒΗΜΑ, 2013. Η εκμάθηση ξένων γλωσσών αποτελεί αναγκαιότητα για τους σύγχρονους νέους. Διαθέσιμο στο:< <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=520863>>. [Προσπελάθηκε 25 Ιαν. 2017].000

58. ΤΟ ΒΗΜΑ (1), 2016. Δημοσκόπηση Κάπτα Research: Ο αντιαμερικανισμός ξεθωριάζει, το μέλλον τρομάζει Διαθέσιμο στο:<<http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=845608>>. [Προσπελάθηκε 25 Ιαν. 2017].

59. ΤΟ ΒΗΜΑ (2), 2016. Σοσιαλδημοκρατία και ριζοσπαστική αριστερά. Διαθέσιμο στο: <<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=834840>>. [Προσπελάθηκε 20 Νοεμ. 2017].

60. VICE, 2016. Οι ειδικοί εξηγούν γιατί ο Αλέξης Τσίπρας ξαπλώνει στις καρέκλες. Διαθέσιμο στο:<<https://www.vice.com/gr/article/ez4mbn/tsipras-body-language>>. [Προσπελάθηκε 5 Φεβρ. 2018].